

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Fördjupad översiktsplan: Oxelösunds skärgård

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Fördjupad översiktsplan: Oxelösunds skärgård

KUND

Oxelösunds Kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Box 71

581 02 Linköping

Besök: S:t Larsgatan 3

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

<http://www.wspgroup.se>

KONTAKTPERSONER

Adnan Jahic, Tel: 010-722 59 15

adnan.jahic@wspgroup.se

PROJEKT

Oxelösunds skärgård: Fördjupad översiktsplan

UPPDRAGSNAMN

MKB FÖP SKÄRGÅRDEN OXELÖSUNDS KOMMUN

UPPDRAGSNUMMER

10238916

FÖRFATTARE

Adnan Jahic, Anna Thore, Herman Appelgren, Joakim Andersen

DATUM

2017-09-15

ÄNDRINGSDATUM

2018-03-14

GRANSKAD AV

Jan-Ove Ragnarsson

GODKÄND AV

Adnan Jahic

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	5
1 INLEDNING	6
1.1 BAKGRUND	6
1.2 ORIENTERING	6
1.3 NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING SAMT OMRÅDESBESKRIVNING	8
1.4 ÖVERSIKTSPLAN	8
1.5 GÄLLANDE DETALJPLANER	8
1.6 PROGRAM OCH TILLÄGG FÖR PLANOMRÅDET	9
1.7 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGENS SYFTE OCH MÅL	9
2 AVGRÄNSNINGAR	9
2.1 AVGRÄNSNINGAR I TID	10
2.2 AVGRÄNSNINGAR I RUM	10
2.3 AVGRÄNSNINGAR I SAK	12
3 PLANFÖRSLAGET	13
3.1 SYFTE	13
3.2 PLANOMRÅDET	13
3.3 PLANENS HUVUDDRAG	13
3.3.1 Den fördjupande översiktsplanens vision	13
3.3.2 Målsättningar med den fördjupade översiktsplanen	14
4 UTFORMNINGSSALTERNATIV: PERMANENTBOENDEN	14
5 NOLLALTERNATIV	15
6 BEDÖMNINGSGRUNDER	15
7 MILJÖKONSEKVENSER	17
7.1 RIKSINTRESSEN	17
7.1.1 Kust och skärgård	17
7.1.2 Naturvård	19
7.1.3 Friluftsliv	22
7.1.4 Yrkesfiske: Hav	23
7.1.5 Energiproduktion: Vindkraft	26
7.1.6 Sjöfart: Farleder	28
7.2 LANDSKAPSBILD	30
7.3 FRILUFTSLIV OCH TURISM	33
7.4 NATURMILJÖ	35
7.4.1 Ädellövsskog	35
7.4.2 Djur- och växtskyddsområden	37
7.5 NATURA 2000	40
7.6 NATURRESERVAT	45
7.7 STRANDSKYDD	48

7.8	KULTURMILJÖ	49
7.9	BÅTLIV	52
7.9.1	Spolplatta och Båtbottentvätt	53
7.9.2	Bränsle	54
7.9.3	Avfall och latrin	55
7.10	FRITIDSBOENDE	56
7.10.1	Bebyggelse och boende	56
7.11	TEKNISK FÖRSÖRJNING	62
7.11.1	Avfall	62
7.11.2	Avlopp	63
7.11.3	El & Energi	64
7.11.4	Dricksvatten	65
7.12	RISKER OCH SÄKERHET	66
7.12.1	Klimatförändringar	66
7.12.2	Havsnivåer och översvämningar	67
7.12.3	Skred och erosion	71
7.12.4	Miljöfarlig verksamhet	73
7.12.5	Vattenverksamhet	74
7.12.6	Buller	74
7.12.7	Farligt gods	75
7.12.8	Beredskap	76
8	MILJÖKVALITETSNORMER	78
8.1	MILJÖKVALITETSNORMER: LUFTKVALITET	78
8.2	MILJÖKVALITETSNORMER: VATTENKVALITET	80
9	MILJÖKVALITETSMÅL	82
10	HÅLLBARHETSBEDÖMNING AV AKTUELL FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN	90
10.1	EKOLOGISK BEDÖMNING	90
10.2	EKONOMISK BEDÖMNING	90
10.3	SOCIAL BEDÖMNING	91
11	SLUTSATS	92
12	MEDVERKANDE	99
12.1	KONSULT	99
12.2	TJÄNSTEMÄN	99
13	REFERENSER	100

SAMMANFATTNING

När översiktsplaner upprättas ska, enligt bestämmelser i miljöbalken, en miljöbedömning genomföras och som en del i denna bedömning ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Detta dokument redovisar resultat av den miljökonsekvensbedömning som genomförts för Oxelösunds kommuns fördjupade översiktsplan för skärgården. Denna miljökonsekvensbeskrivning har bedömt konsekvenserna av planens genomförande, respektive ett utformningsalternativ och ett nollalternativ, d.v.s. att planen utvecklas i en annan riktning med permanentboenden, respektive att planen inte genomförs och att planområdet förblir obetydligt exploaterat.

Den fördjupade översiktsplanen för skärgården, som omfattar större delen av Oxelösunds yttre skärgårdsmiljö förutom Jegersö och Femöre, har en tydlig inriktning om att bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer samtidigt som turism, fritidsboenden, friluftsliv och båtliv utvecklas och utökas. Den översiktliga visionen till 2030 är att Oxelösunds kommuns varumärke som attraktiv skärgårdskommun ska stärkas. Skärgårdens befintliga värden utvecklas och tas tillvara utifrån sina unika möjligheter.

För att bedöma miljökonsekvenserna i miljökonsekvensbeskrivningen har följande skala använts: Positiv konsekvens, ingen eller försumbar konsekvens, liten eller obetydlig konsekvens, måttlig negativ konsekvens, stor negativ konsekvens. Avgränsningen av den fördjupade översiktsplanen har gjorts utifrån tid, rum och sak. Den tidsmässiga avgränsningen har gjorts med beaktande av Oxelösunds vision fram till 2030 samt till dem miljöeffekter som kan uppstå inom överskådlig framtid, vilket i det här avseendet är till 2030. Rumsligt av miljökonsekvensbeskrivningen avgränsats till gällande planområde för skärgården, förutom Jegersö och Femöre. Avgränsning i sak innefattar en identifiering av de intressen och aktiviteter i området som behöver utredas för att kunna identifiera viktiga miljöeffekter. De intressen som har studerats är främst riksintressen, landskapsbild, naturmiljö inklusive Natura 2000 och naturreservat, strandskydd, kulturmiljö, miljö kvalitetsnormer för luft respektive vatten samt miljö kvalitetsmål. De aktiviteter som studerats är främst båtliv, fritidsboenden och bebyggelse, teknisk försörjning samt risker och säkerhet.

Sammanfattningsvis bedöms den föreslagna fördjupade översiktsplanen få både positiva och negativa konsekvenser ur ett hälso- och miljöperspektiv. De negativa konsekvenserna för intressena naturvård, djur- och växtskyddsområden, dricksvatten, klimatförändringar, buller, och miljö kvalitetsnorm för vatten, samt de negativa konsekvenserna av båtliv som eventuellt kan komma att uppstå bedöms vara av sådan art och omfattning att de rymmer inom gränserna för vad människan och de naturliga systemen tål. På flera ställen har rekommendationer lämnats som bedöms mildra de negativa konsekvenserna.

Den fördjupade översiktsplanen bedöms leda till positiva konsekvenser för bl.a. riksintresse yrkesfiske, friluftsliv, turism, ädellövsskogar, naturreservat, kulturmiljö samt hantering av avfall, avlopp och bränslen.

De konflikter med bl.a. kultur- och landskapsvärden som en exploatering innebär, bör hanteras enligt riktlinjer, kunskapsunderlag och ställningstaganden som anges i den fördjupade översiktsplanen.

Det aktuella planområdet bedöms ha goda förutsättningar för mindre omfattande exploatering. Den föreslagna fördjupade översiktsplanen bedöms kunna medföra sådana positiva effekter ur hållbarhets-synpunkt att de överväger de negativa konsekvenserna. Om rekommenderade åtgärder och skyddsåtgärder vidtas vid genomförandet av planens intentioner bedöms den fördjupade översiktsplanen bidra till en hållbar samhällsutveckling.

1 INLEDNING

Oxelösunds kommun växer och intresset för att vistas i eller bruka skärgården ökar. För att möta detta behov krävs målsättning och strategier som kan ge vägledning till hur området ska utvecklas i framtiden. Oxelösunds kommun har tagit fram ett förslag till fördjupad översiktsplan för utveckling av skärgården. Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har som syfte att bedöma planförslaget.

Enligt 4 kap. 34 § plan- och bygglagen ska bestämmelserna i 6 kap. 11-18 §§ samt 22 § miljöbalken tillämpas om ett genomförande av en fördjupad översiktsplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Kan planen medföra betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram.

Med stöd av 4 § p. 2f förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar antas genomförandet av aktuell plan medföra betydande miljöpåverkan och i enlighet med miljöbalken ska således en miljöbedömning göras och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Första steget i miljöbedömningen är att en avgränsning av MKB ska göras, vilket är den analys som leder fram till vilka delar som är särskilt viktiga att bedöma ur miljösynpunkt. En sådan avgränsning är genomförd inom ramen för den aktuella fördjupade översiktsplaneringen.

1.1 BAKGRUND

Delar av översiktsplanen kan behöva göras mer detaljerade än andra delar. Då kan man fördjupa översiktsplanen (FÖP). En fördjupning av en antagen kommunomfattande översiktsplan innebär att denna ändras för det område fördjupningen omfattar¹.

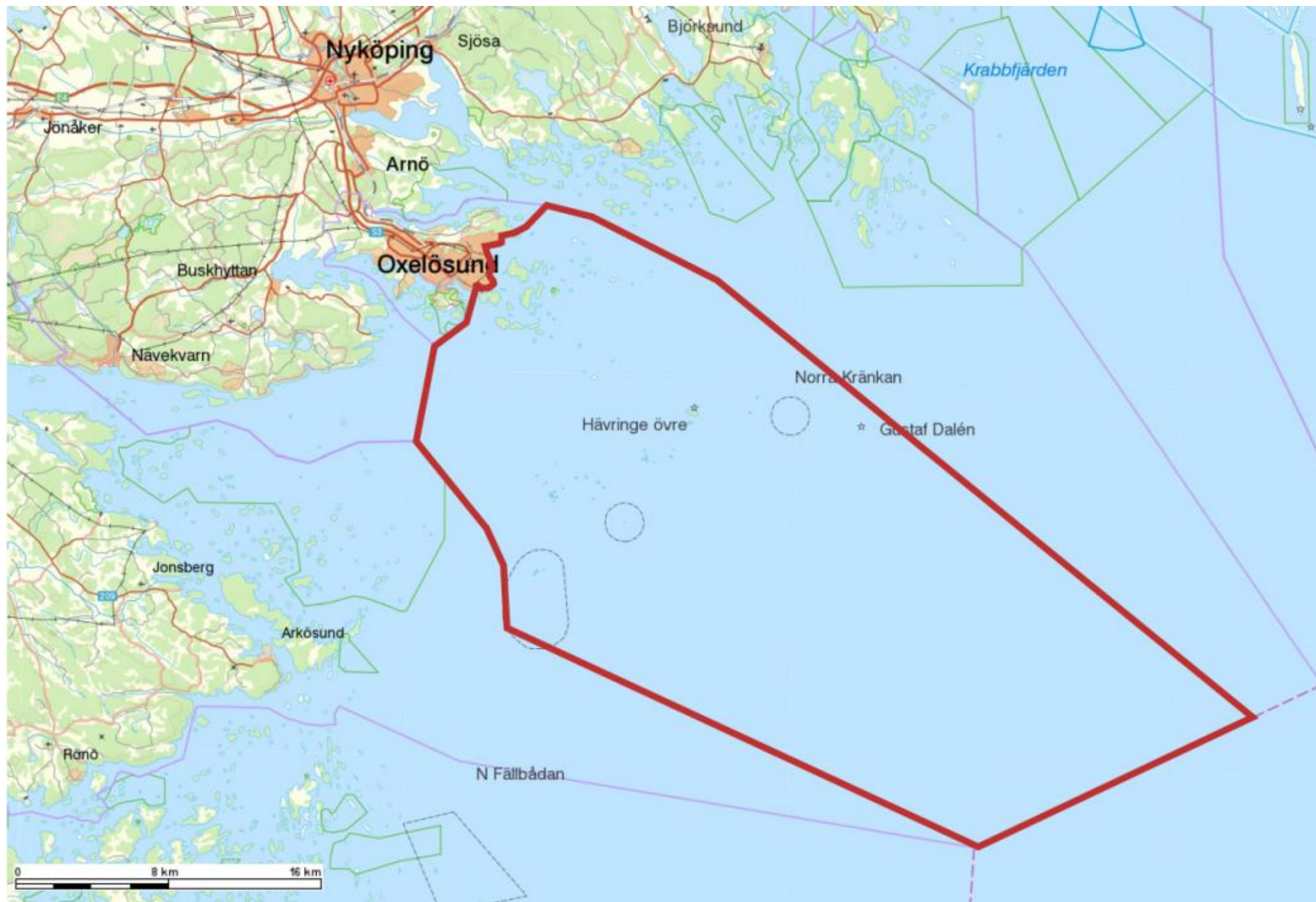
Det har under en längre tid funnits önskemål om att utarbeta och lyfta fram en skärgårdsplan, dvs. en fördjupning av Oxelösunds översiktsplan med fokus på skärgården i kommunen. Den fördjupade översiktsplanen är en vision om skärgårdens utveckling, en vägledning och ett strategiskt dokument.

1.2 ORIENTERING

Oxelösunds kommun är en kommun i Södermanlands län och ligger på Oxelösundshalvön vid Östersjökusten, strax norr om Bråviken. Planområdet är beläget i sydostlig riktning från Oxelösund tätort och sträcker sig ut i Östersjön.

Geografiskt omfattas större delen av Oxelösunds yttre skärgårdsmiljö, förutom Jogersö och Femöre med tillhörande öar som bedöms ingå i den kommunomfattande översiktsplanen för Oxelösund som blev antagen 2010. Planområdet illustreras i Figur 1.

¹ Boverket (2016-09-23) *Fördjupningar av och tillägg till översiktsplan [Digital]*.

Figur 1. Geografisk avgränsning för den fördjupade översiktsplanen för skärgården i Oxelösunds kommun. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

1.3 NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING SAMT OMRÅDESBESKRIVNING

Oxelösund ligger vid havet och Oxelösunds kommun är en skärgårdskommun med en attraktiv skärgårdskaraktär. Skärgården med sin orörda natur är en mycket betydelsefull tillgång. Öarna och havet som helhet är Oxelösunds största natur- och rekreationsområde. Sörmlands skärgård omfattar totalt ungefär 4 000 öar, kobbar och skär.

Ur ett historiskt perspektiv har det i skärgården förekommit flertalet verksamheter som till viss del har satt sin prägel på dess karaktär och befintliga utseende. Markanvändningen har varierat och här har funnits fiske- och tullverksamhet, men också odling och djurhållning, samt lots- och skärgårdshemman. Av denna anledning har människan format många av skärgårdens öar som i många fall har någon form av bebyggelse, där den vanligaste formen numera utgörs av fritidsboenden. Det finns dock vissa öar som helt saknar bebyggelse. Idag förekommer inget jordbruk av mer omfattande karaktär på skärgårdens öar.

Överlag är landmassorna i skärgården skogsklädda med såväl barrskog som lövskog. En del av lövskogen har sitt ursprung i ett gammalt beteslandskap. På många platser omges skärgårdsskogen av karaktäristiska klippstränder. En stor del av marken i skärgården är orörd och det finns både upprättade naturreservat och utpekade Natura 2000-områden

1.4 ÖVERSIKTSPLAN

Oxelösunds kommun har en gällande övergripande översiktsplan, ÖP 2010. Planen antogs av kommunfullmäktige 22 september 2010. ÖP 2010 har förklarats inaktuell och arbetet med en ny översiktsplan för Oxelösund har påbörjats. Eftersom processen med att ta fram en ny översiktsplan är relativt lång så beräknas den nya planen antas av kommunfullmäktige under andra halvan av år 2018².

Skärgårdsområdet omfattas av den befintliga översiktsplanen. I ÖP 2010 benämns skärgården med dess höga natur- och rekreationsvärden som en av de största kvalitéerna i kommunen. Vidare anges att karaktären av "orörd" skärgårdsnatur med bebyggelsen av mindre storlek som är anpassad till naturens topografi ska bevaras.

1.5 GÄLLANDE DETALJPLANER

Det finns idag vissa gällande detaljplaner i skärgården:

Pnr 1790: Femöre 1:4 och 1:11, Alkubbarna blev antagen 2000-05-24 och vann laga kraft 2000-06-22. I planbestämmelserna framgår att det inom området krävs bygglov för uppförande av komplementbyggnader, tillbyggnader, murar och plan. Bygglov krävs för grundvattentäkt. Planbestämmelserna reglerar även storleken på tomter och fritidshus. Tomtstorleken ska vara mellan 1 200-2 300 m² och fritidshusens bruksarea får inte överstiga 60 m² medan komplementbyggnad får omfatta högst 20 m² bruksarea. Fasadmaterial ska vara av trä medan byggnadens färgsättning inte får vara iögonfallande.

Pnr 1787: Del av Femöre 1:1, Danviksholmen antogs 1996-06-13 och vann lagakraft 1997-02-27. Planområdet är beläget i den inre skärgården ca 1 km öster om Gamla Oxelösund. Planområdet omfattar två öar, Lilla- respektive Stora Danviksholmen samt några mindre kobbar och skär. I planbestämmelserna framgår att huvudbyggnad får vara 70 m² medan gårdsbyggnad får vara högst 30 m² i särskilt utpekade områden. Det framgår även att det på vissa platser får byggas friggebod som omfattar max 10 m². Fasadmaterialet ska vara av trä och ska målas i dämpad kulör för att ej framträda för starkt i landskapsbilden.

Fullständiga planhandlingar finns tillgängliga på Oxelösunds hemsida www.oxelosund.se

² Oxelösunds kommun (2016-09-23) *Översiktsplan för Oxelösunds kommun*.

1.6 PROGRAM OCH TILLÄGG FÖR PLANOMRÅDET

Vindkraft - tillägg till översiktsplanen 2010 för Oxelösunds kommun

I januari 2013 antogs en fördjupad översiktsplan som ett tematiskt tillägg till översiktsplan 2010. Tillägget visar kommunens ställningstagande vad gäller vindkraft inom kommunen. Oxelösunds kommun ser positivt på vindkraft som energikälla och har uttryckt en vilja att en allt större del av energin ska komma från förnybara källor.

Kommunens ställningstagande är att vindbruk får etableras men utan att skada andra befintliga värden i Oxelösunds skärgård. Tillägget har resulterat i att vindkraft endast ska prövas inom ett yttre område ute till havs. Inom området bedömer kommunen att företräde för vindbruk ska råda gentemot övriga intressen. Det område som kommunen anser som lämpligt för vindkraft ligger 10 km sydost om ön Hävringe.

1.7 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGENS SYFTE OCH MÅL

Kommunen har bedömt att genomförandet av den fördjupade översiktsplanen för området antas medföra betydande miljöpåverkan då genomförande av en översiktsplan alltid kan antas medföra betydande miljöpåverkan. I enlighet med 6 kap. 11 och 12 §§ miljöbalken ska således en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att lyfta fram miljöfrågorna i planprocessen så att de tidigt integreras i planarbetet.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgör ett verktyg i processen om framtagandet av den fördjupade översiktsplanen och syftar till att möjliggöra en samlad bedömning av planens eventuella inverkan på miljö, människors hälsa samt på hushållning med naturresurser. I miljökonsekvensbeskrivningen identifieras och beskrivs de direkta och indirekta effekter som planen kan komma att medföra. Genom att miljöaspekter integreras i den fördjupade översiktsplanen främjas en hållbar utveckling.

2 AVGRÄNSNINGAR

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en beskrivning göras av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma. En väl avgränsad miljökonsekvensbeskrivning leder till att mer fokus kan läggas på den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför. Eftersom bedömningen av miljöeffekter utgår från den fördjupade översiktsplanens möjliga påverkan och influensområdets känslighet måste avgränsningen göras utifrån förhållanden i det enskilda fallet. Avgränsning har gjorts i rum, tid och sak. Konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanen beskrivs närmare i avsnitt 7. Konsekvenserna beskrivs utifrån de förändringar som förväntas ske i och med genomförandet av den fördjupade översiktsplanens intentioner och inriktning. För intressen som inte bedöms bli påverkade ges ingen konsekvensbeskrivning.

Denna miljökonsekvensbeskrivning beskriver inte följdkonsekvenser och kumulativa effekter som framtida, ytterligare och likartad exploatering utanför kommunens geografiska gränser kan medföra. Denna bedömning anses vara på en mer övergripande nivå och behandlas således i den kommunövergripande översiktsplanen.

2.1 AVGRÄNSNINGAR I TID

Avgränsning i tid innebär att miljökonsekvensbeskrivningen avgränsas till en tidshorisont inom vilka relevanta miljökonsekvenser kan förväntas inträffa till följd av planens intentioner och aktiviteter. Den fördjupade översiktsplanens tidshorisont sträcker sig till år 2030. Att den fördjupade översiktsplanen sträcker sig till 2030 är ett ställningstagande som Oxelösunds kommun har gjort. I denna miljökonsekvensbeskrivning inkluderar den tidsmässiga avgränsningen därför de miljöeffekter som kan uppstå fram till år 2030. En längre tidshorisont skapar svårigheter för en försvarbar bedömning, eftersom det finns hinder i form av brist på lämpliga metoder för att förutsäga framtiden och vilka konsekvenser olika handlingar får för miljön.

2.2 AVGRÄNSNINGAR I RUM

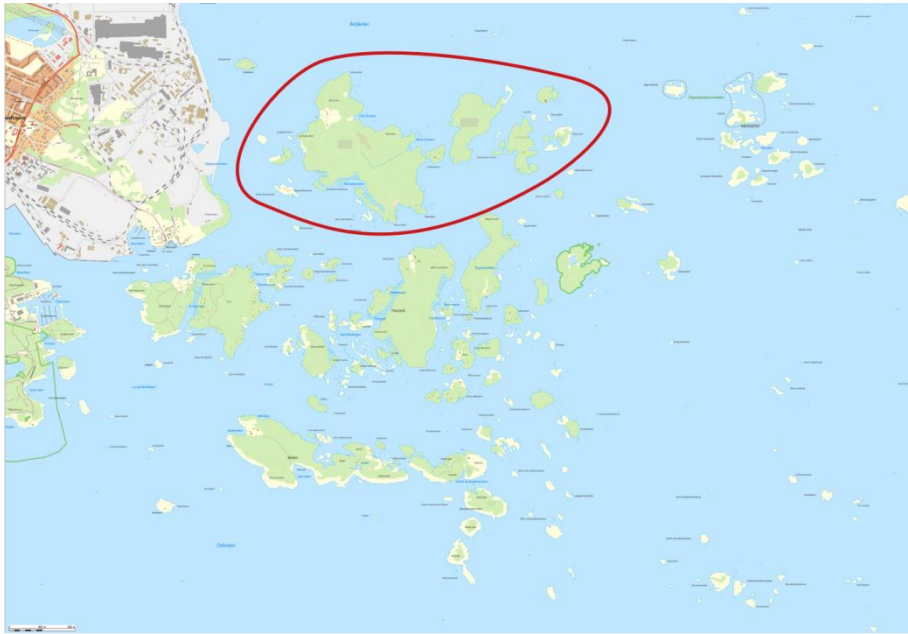
Avgränsning i rum innebär att områdets storlek avgränsas med avseende på möjlig påverkan under den fördjupade översiktsplanens genomförande. Denna miljökonsekvensbeskrivning omfattar en geografiskt avgränsad yta som omfattar Oxelösund kommuns skärgård, förutom öarna Jogersö och Femöre, då båda ingår i den kommunomfattande översiktsplanen daterad 2010. Det aktuella planområdet visualiseras i Figur 1-5 och beskrivs närmare i avsnitt 3. Den längsta sträckan inom planområdet omfattar cirka 45 km från fastlandet till den yttersta delen av kommungränsen i sydostlig riktning, som är belägen i Östersjön. Planområdets yta omfattar ca 700 km² och har avgränsat sammanhållande öar i olika riktningar enligt följande grupperingar:

- ❖ **Norra skärgården:** Ålö, Stora Trässö, Lilla Trässö.
- ❖ **Västra skärgården:** Furö, Bjurhalsen.
- ❖ **Östra skärgården:** Stora Äpskäar, Hasselö, Hasselö-Bergö
- ❖ **Södra skärgården:** Beten, Högsten-Högskär, Vinterklasen.
- ❖ **Yttre skärgården:** Hävringe, Källskären.

Avgränsningen har gjorts så att betydelsefulla miljökonsekvenser inom planområdet, inklusive indirekta och kumulativa effekter³, kan förutsägas.

Ö-grupper som är aktuella för en högre detaljeringsgrad genom kartstudier är Ålö, Furö, Beten, Hasselö samt Hävringe med tillhörande mindre öar.

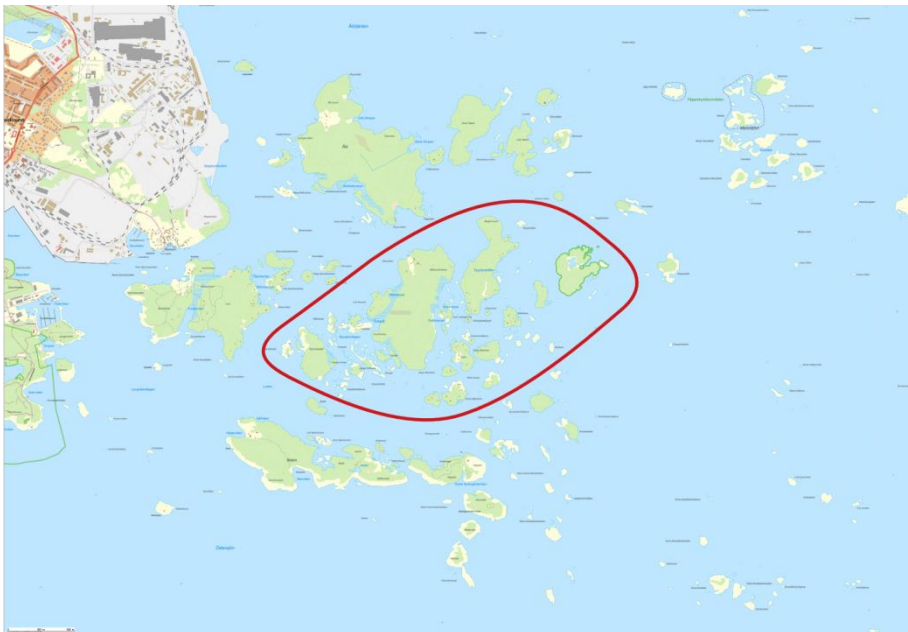
³ Kumulativa effekter är förändringar som är orsakade av en åtgärd i kombination med tidigare, nuvarande eller rimligt förutsebara framtida åtgärder (Wallentinus, 2007)

Figur 2. Norra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 3. Västra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 4. Östra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 5. Södra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

2.3 AVGRÄNSNINGAR I SAK

Avgränsning i sak innefattar en identifiering av de miljöaspekter och intressen i området som behöver utredas för att kunna identifiera viktiga miljöeffekter, direkta och indirekta. I sak kommer denna MKB huvudsakligen att avgränsas till Oxelösunds vision för skärgården samt de fyra målsättningarna som planförslaget bygger på, se figur 6.

Konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanen behandlas och analyseras utifrån händelsekedjan påverkan-effekt-konsekvens med fokus på de fyra målsättningarna i planförslaget. Planens fyra målsättningar bedöms även ur ett hållbarhetsperspektiv för att analysera dess konsekvenser för det ekologiska-, sociala- respektive ekonomiska perspektivet. Konsekvenserna behandlas på en övergripande nivå eftersom en plan sätter upp riktlinjer för den framtida samhällsutvecklingen och endast medger förutsättningar för viss exploatering och förändrade mönster för exempelvis båtliv och friluftsliv. Prövning av enskilda verksamheter som kan vara miljöstörande prövas enligt miljöbalken. Utformning och lokalisering av byggnader och andra element hanteras vanligen i detaljplanering respektive bygglovsprövning.

Denna miljökonsekvensbeskrivning har avgränsats till att omfatta följande intressen och aktiviteter där den aktuella planens intentioner har bedömts kunna föranleda betydande miljöpåverkan:

Intressen:

- ❖ Riksintressen
- ❖ Landskapsbild
- ❖ Naturmiljö inkl. Natura 2000 och naturreservat
- ❖ Strandskydd
- ❖ Kulturmiljö
- ❖ Miljökvalitetsnormer för luft
- ❖ Miljökvalitetsnormer för vatten
- ❖ Miljökvalitetsmål

Aktiviteter:

- ❖ Båtliv: Båtbottentvätt, bränsle, avfall och latrin
- ❖ Fritidsboende: Bebyggelse och boende
- ❖ Teknisk försörjning: Avfall, dagvatten, avlopp, el och energi, dricksvatten
- ❖ Risker och säkerhet: Klimatförändringar, havsnivåer och översvämningar, skred och erosion, miljöfarlig verksamhet, buller, farligt gods, beredskap

3 PLANFÖRSLAGET

3.1 SYFTE

Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att den ska bidra till ett mer samlat kunskapsunderlag gällande Oxelösunds skärgård för att förenkla och vägleda framtida beslut vid tillståndsprövningar och detaljplaneärenden.

Den fördjupade översiktsplanen har som syfte att:

- Fungera som vision för framtida mark- och vattenanvändning.
- Vara ett instrument för dialog om kommunens framtida skärgårdsmiljö.
- Lyfta fram och säkerställa viktiga kvalitéer i skärgården.
- Stärka Oxelösund som skärgårdskommun.

3.2 PLANOMRÅDET

Planområdet visualiseras i figur 1.

3.3 PLANENS HUVUDDRAG

För att Oxelösunds skärgård ska utvecklas i önskad riktning har en gemensam framtidsbild tagits fram som visar på vilket sätt utvecklingen ska genomföras. I arbetet med den fördjupade översiktsplanen för skärgården har en vision med tillhörande målsättningar utarbetats som genomsyrat hela processen, se figur 6. Både visionen och målsättningarna är politiskt förankrade beslut.

Figur 6. Vision och mål för Oxelösunds skärgård.

3.3.1 Den fördjupande översiktsplanens vision

Oxelösunds kommun har målat upp en vision för en hållbar utveckling av skärgården:

Oxelösund, naturnära och aktiv skärgårdsmiljö

Oxelösunds kommuns varumärke som attraktiv skärgårdskommun ska stärkas. Skärgårdens befintliga värden utvecklas och tas tillvara med utgångspunkt från sina unika möjligheter.

3.3.2 Målsättningar med den fördjupade översiktsplanen

Fyra specifika målsättningar finns nära sammankopplade med den övergripande visionen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen:

Aktiv turism och attraktiva besöksmål

Oxelösunds skärgård ska vara en attraktiv, tillgänglig och hållbar skärgård, för Oxelösundsbor och för besökare. Skärgården ska vara ett rekreations- och friluftsområde där öarnas unika natur- och kulturvärden lyfts fram. För att stärka det allmänna friluftslivet ska det finnas goda möjligheter att besöka öarna.

Skärgårdens öar ska erbjuda ett rikt och varierat utbud av friluftsliv för alla åldrar. Tillgängligheten till stränderna ska behållas och om möjligt utvecklas. Genom att arbeta med detta mål får många människor ta del av den attraktiva skärgårdsmiljön.

Fungerande skärgårdssamhälle

Oxelösunds skärgård ska vara ett fungerande skärgårdssamhälle med attraktiva fritidsboenden. Befintliga fritidshusområden ska fortleva och utvecklas i en hållbar riktning så att utsläpp kan minska. En eventuell förtätning av fritidsboendet ska föregås av prövning genom detaljplan och ska endast ske i redan ianspråktagna områden i harmoni med natur-, kultur-, friluftsvärden. Bebyggelse regler och andra restriktioner ska vara tydliga och bidra till en långsiktigt hållbar skärgård. Genom att arbeta med detta mål skapas förutsättningar för en levande skärgårdsmiljö.

Bevarande av natur- och kulturmiljöer

Oxelösunds skärgård karaktäriseras till stor del av en obebyggd miljö med höga natur- och kulturvärden. Målsättningen är att skärgården även i framtiden ska karaktäriseras av dessa värden. Befintliga natur- och kulturmiljöer ska identifieras och skyddas. De ska även göras tillgängliga utifrån dess unika förutsättningar och marknadsföras för att bli en del av Oxelösunds och skärgårdens identitet. Genom att arbeta med detta mål stärks skärgårdens identitet och karaktär.

Utveckla båtliv och båtsportsaktiviteter

Båtliv och båtsportsaktiviteter är en viktig del av det rörliga friluftslivet. Skärgårdsmiljön är så pass nära fastlandet att den bidrar till livskvalitet med att bo i Oxelösunds kommun. Möjligheten att kunna ha en egen båt, låna, hyra eller åka med skärgårdstrafik är viktigt för att alla ska kunna uppleva Oxelösunds skärgård. Allt detta måste på ett bra sätt kombineras med Oxelösunds hamn- och industriverksamhet som är av riksintresse. Genom att arbeta med detta mål stärks ett hållbart båtliv så att fler människor kan uppleva Oxelösunds skärgård.

4 UTFORMNINGSLTERNATIV: PERMANENTBOENDEN

Enligt 6 kap. 7§ miljöbalken ska en MKB innehålla en redovisning av alternativa utformningar. Oxelösunds kommun har arbetat fram ett utformningsalternativ som beskriver ett scenario där det sker en utökad exploatering genom förtätning samt tillkommande av permanentboenden i skärgården.

Utformningsalternativ *Permanentboenden* innebär att fritidshusbebyggelsen på sikt omvandlas till permanenta bostäder. Förtätningar tillkommer, utspritt framförallt på de fastlandsnära öarna Furö/Bjurshalen och Ålö. Permanentboende ställer krav på bättre förbindelser till de aktuella öarna, en ökad beredningsplanering och krav på ett serviceunderlag, såsom livsmedelsförsörjning m.m. året runt i skärgården. För att skärgården ska utvecklas i en hållbar riktning kräver det att även VA-området utökas.

Utformningsalternativ *Permanentboenden* antas innebära en ökad belastning på skärgårdens orörda natur samt en väsentligt förändrad landskapsbild.

5 NOLLALTERNATIV

Miljökonsekvenser för genomförande av planförslaget ska jämföras med ett alternativ där förslagen fördjupad översiktsplan inte genomförs. Med nollalternativ menas den situation som uppkommer om den fördjupade översiktsplanen inte genomförs.

Nollalternativet innebär trolig markanvändning vid den tid som miljökonsekvensbeskrivningen beskriver, det vill säga fram till 2030. Nollalternativet är således också en beskrivning av de miljökonsekvenser som kan förutses om planförslagets intentioner inte förverkligas.

Nollalternativet innebär att utveckling i det geografiskt avgränsade planområdet fortsätter att utvecklas enligt gällande översiktsplan för kommunen. Ett nollalternativ är alltså inte samma sak som en nulägesbeskrivning. Nulägesbeskrivningen ligger dock till grund för att beskriva nollalternativet och för att bedöma nollalternativets effekter och konsekvenser.

Nollalternativet innebär att Oxelösunds översiktsplan 2010 fortsätter att gälla. Nollalternativet innebär således att karaktären av "orörd" skärgårdsnatur med bebyggelse av mindre storlek som anpassats till naturens topografi ska bevaras. Även oexploaterade stränder ska bevaras. Nollalternativet innebär att obebyggda markområden behålls oexploaterade i kommunal ägo. I övrigt medför nollalternativet att åtgärder som främjar det rörliga friluftslivet och turism bör tillåtas.

6 BEDÖMNINGSGRUNDER

Utgångspunkten i föreliggande MKB är att redovisa det aktuella planförslagets konsekvenser ur miljösynpunkt.

Miljökonsekvensbedömningen är kvalitativ, men utgår dock i huvudsak från vissa ramar som här benämns som bedömningsgrunder.

Genom att tillämpa bedömningsgrunderna kan den föreslagna planens miljöpåverkan sättas i relation till respektive aspekts värde.

I föreliggande MKB används begreppen påverkan, konsekvens och åtgärd. Med påverkan avses den förändring av miljö- och hälsoaspekter som den planerade verksamheten medför i jämförelse med ett nollalternativ. Med konsekvens avses resultatet av påverkan och graden av påverkan. Påverkan och/eller konsekvensen kan vara av både direkt och indirekt art och relatera till aspektens värde, men kan också ställas i relation till nationella, regionala och lokala miljömål, miljö kvalitetsnormer samt nationella riktvärden, gränsvärden och gällande praxis. För att undvika eller för att minska negativa konsekvenser föreslås vid behov olika åtgärder (skyddsåtgärder).

För respektive miljöaspekt i MKB:n vägs kriterierna samman till en sammanfattande bedömning. Detta ska underlätta och möjliggöra en samlad bedömning av effekterna på människors hälsa och miljön vilket är ett av syftena med miljökonsekvensbeskrivningen.

Bedömningen görs genom en sammanvägning av aspektens värde och av den planerade åtgärdens omfattning. Påverkansgraden beskrivs enligt en femgradig skala; positiv konsekvens, ingen eller försumbar konsekvens, liten eller obetydlig negativ konsekvens, måttlig negativ konsekvens och stor negativ konsekvens, se nedan Tabell 1. Bedömningen görs i förhållande till nollalternativet som beskrivs i avsnitt 5.

Tabell 1. Bedömningsgrunder

<i>Positiv konsekvens</i>	Planförslaget medför en förbättring för människans hälsa och/eller miljö som ges vikt vid bedömning mellan värdet/aspekter.	- Planförslaget och dess intentioner bidrar på ett tydligt sätt med åtgärder i miljömålens riktning.
<i>Ingen eller försumbar konsekvens</i>	Planförslaget bedöms inte medföra någon effekt, varken positiv eller negativ, på värdet/aspekten.	- Inga relevanta objekt eller områden som kan påverkas - Ingen uppenbar effekt på relevanta objekt eller områden.
<i>Liten eller obetydlig negativ konsekvens</i>	Planförslaget bedöms endast medföra negativ påverkan av mindre art och omfattning som inte innebär någon betydande försämring eller skada av värdet/aspekten.	- Vanligt förekommande påverkan. - Påverkan på vanligt förekommande värden som tål viss påverkan. - Påverkan som accepteras inom gällande regelverk och rekommendationer.
<i>Måttlig negativ konsekvens</i>	Planförslaget bedöms medföra påverkan av måttlig art och omfattning som innebär en försämring av eller mindre skada på värdet/aspekten.	- Påverkan på vanligt förekommande men känsliga värden. - Måttliga effekter på människors hälsa och miljön, intrång i riks- och/eller skyddsintressen, motverkar delvis uppfyllnad av miljökvalitetsmål, nära överskridande av miljökvalitetsnormer, något försämrad bullersituation samt vatten- och luftkvalitet. - Påverkan med måttlig konsekvens kan vara en tydlig/förhållandevis stor konsekvens, men i förhållande till miljönyttan med planförslaget eller i förhållande till en åtgärd som vidtas för att mildra konsekvensen så kan konsekvensen ändå anses vara acceptabel.
<i>Stor negativ konsekvens</i>	Planförslaget bedöms medföra påverkan av större art och omfattning som innebär en allvarlig försämring av eller skada på värdet/aspekten.	- Stora effekter på människors hälsa och miljön samt risk för påtaglig skada på riks- och/eller skyddsintressen, motverkar kraftigt uppfyllnad av miljökvalitetsmål, överskridande av miljökvalitetsnormer, kraftigt försämrad bullersituation samt vatten- och luftkvalitet. - För de fall åtgärder kan vidtas som mildrar konsekvenserna kan dessa istället komma att bedömas som måttlig eller liten negativ konsekvens.

7 MILJÖKONSEKVENSER

7.1 RIKSINTRESSEN

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan pekas ut som områden av riksintresse. Riksintressen är skyddade enligt miljöbalken men pekas ut på olika sätt beroende på kapitel i miljöbalken.

De riksintressen som finns angivna i 3 kap. miljöbalken kan gälla både bevarande och exploatering. I lagen anges de ändamål t.ex. naturvård eller kommunikationer som gör att ett område kan vara av riksintresse.

Inom planområdet finns många utpekade riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken: Totalförsvaret, naturvård, yrkesfisket, friluftslivet, energiproduktion, kommunikationer; sjöfart. Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken: högexploaterad kust, turism och rörligt friluftsliv, Natura 2000. Riksintresse för kust och skärgård enligt 4 kap. 4§ miljöbalken omfattar hela Oxelösunds kommun.

Om ett område är av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Riksintressen som skyddas enligt 4 kap. miljöbalken har ett starkare skydd mot skada än riksintressen som skyddas enligt 3 kap. miljöbalken.

7.1.1 Kust och skärgård

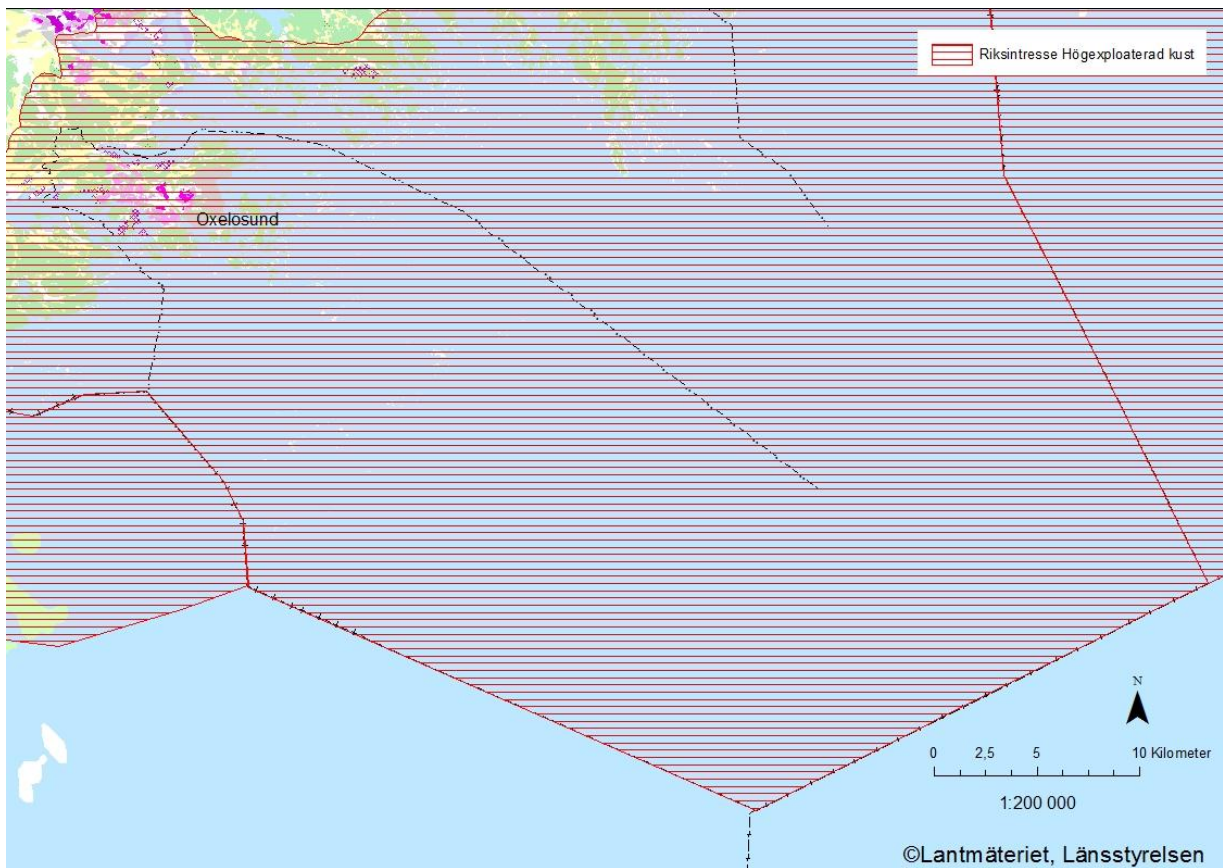
Förutsättningar

Hela planområdet utgör riksintresse för kust och skärgård. Syftet med riksintresset är att långsiktigt hushålla med de begränsade mark- och vattenområdena inom kust- och skärgårdsområdet. Exploatering och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Turismen och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas vid bedömningen av förändringar.

Klassningen beror på att området bl.a. har bedömts ha goda förutsättningar för båtsport, bad och kano-paddling samt skridskofärder då isarna tillåter. Det finns även särskilt goda förutsättningar för positiva naturupplevelser samt för natur- och kulturstudier. Vidare finns även särskilt goda förutsättningar för fritidsfiske. Den sörmländska skärgården är mångformig och variationsrik. Stora delar av skärgården är oexploaterad p.g.a. ägoförhållanden och historiska orsaker.

Sörmlandskusten har några miljoner dagsbesökare per år som söker sig hit per båt eller landvägen. Inom området finns en båttur som trafikerar skärgården under sommarmånaderna.

Förutsättningarna för att dessa värden ska bevaras och inte försämrats är att områdena hålls fria från exploateringar som utsläcker allemansrätten, att luft- och vattenföroreningar stoppas innan naturen tagit ytterligare skada samt att de värden som utgör grunden för naturupplevelser, t.ex. växt- och djurliv, skyddas.

Figur 7. Riksintresse för kust och skärgård. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslagets mål och syften bedöms ligga väl i linje med syftet för riksintresset kust och skärgård. Inom planområdet vill man förstärka tillgänglighet, information och service för det rörliga friluftslivet vilket kommer gynna de syften som lyfts inom riksintresset. Dock ska särskild vikt läggas vid att värdena för det rörliga friluftslivet och naturvärdena inte får försämrans genom oaktsam utökad exploatering. Planens intention förespråkar en försiktig förtätning inom redan ianspråkstagna områden. I jämförelse med nuläget är detta en uppmjukning av tidigare restriktiva hållning vad gäller ny bebyggelse. Planens intention, att endast bebygga i utvalda lägen där bebyggelse redan finns, gör att planen inte nämnvärt kommer att påverka syftena inom riksintresse för kust och skärgård. Tvärtom kan värdena berikas om planen samtidigt innebär förbättringar, såsom mer information om olika turistmål och besöksvärda platser i skärgården, ökad tillgänglighet samt förbättrad avfalls- och avloppshantering m.m.

Sammanfattningsvis bedöms intentionerna som finns i planförslaget medföra en neutral till positiv påverkan på riksintresset. Aktsamhet ska fortsatt visas för att inte bebyggelse och ökad exploatering ska försämra natur- och kulturvärden och därmed även friluftsvärden. Positiv påverkan på riksintresset kan ske om förbättringar mot det rörliga friluftslivet görs.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

I utformningsalternativet permanentboende är intentionen att öka exploateringen av skärgården vilket kan leda till negativa konsekvenser för de värden som riksintresset för kust och skärgård vill skydda. Det rörliga friluftslivets tillgänglighet till skärgården kan komma att begränsas om fler områden exploateras. Natur och djurliv kan påverkas om fler anläggningsarbeten kommer att ske i skärgården. Trots detta kan även utformningsalternativet ha viss positiv inverkan för riksintresset kust och skärgård. Tillgängligheten för skärgården kan öka genom fler allmänna transporter. Miljöpåverkan från bebyggelse kan i vissa fall minska om VA-utbyggnad görs vilket kan minska utsläpp från enskilda avlopp. Sammantaget bedöms dock utformningsalternativet påverka riksintresset måttligt negativt.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär en striktare förhållning till exploatering och skärgården löper mindre risk att ökad exploatering minskar de naturvärden som finns i dag. Bebyggelse medges även i nollalternativet vilket innebär att viss bebyggelse kan ske, dock med restriktivare ramar än i planförslag och utformningsalternativ. Överlag innebär nollalternativet även att förbättringar för friluftsliv kan ske, dock utan något nämnvärt helhetsgrepp för att utveckla området. Skärgården fortsätter att vara resurs för dem som nyttjar den i dag, men troligt är att fler inte kommer att kunna få tillgång till den. Skärgården förblir en tillgång till ett mer begränsat antal människor och inga förbättringar kommer heller att ske vad gäller infrastruktur, tillgänglighet och information. Många naturvärden bygger på bete och av strandängar och hagmarker. I nollalternativ kan intresset och engagemanget ytterligare försämrats, något som bl.a. länsstyrelsen redan anser är otillräckligt. En förbättring och förstärkning av att vårda öarna kan i nollalternativet utebli och därmed riskerar flera viktiga biologiska värden förknippade med skötseln att försämrats. Sammantaget riskerar nollalternativet medföra måttlig negativ konsekvens.

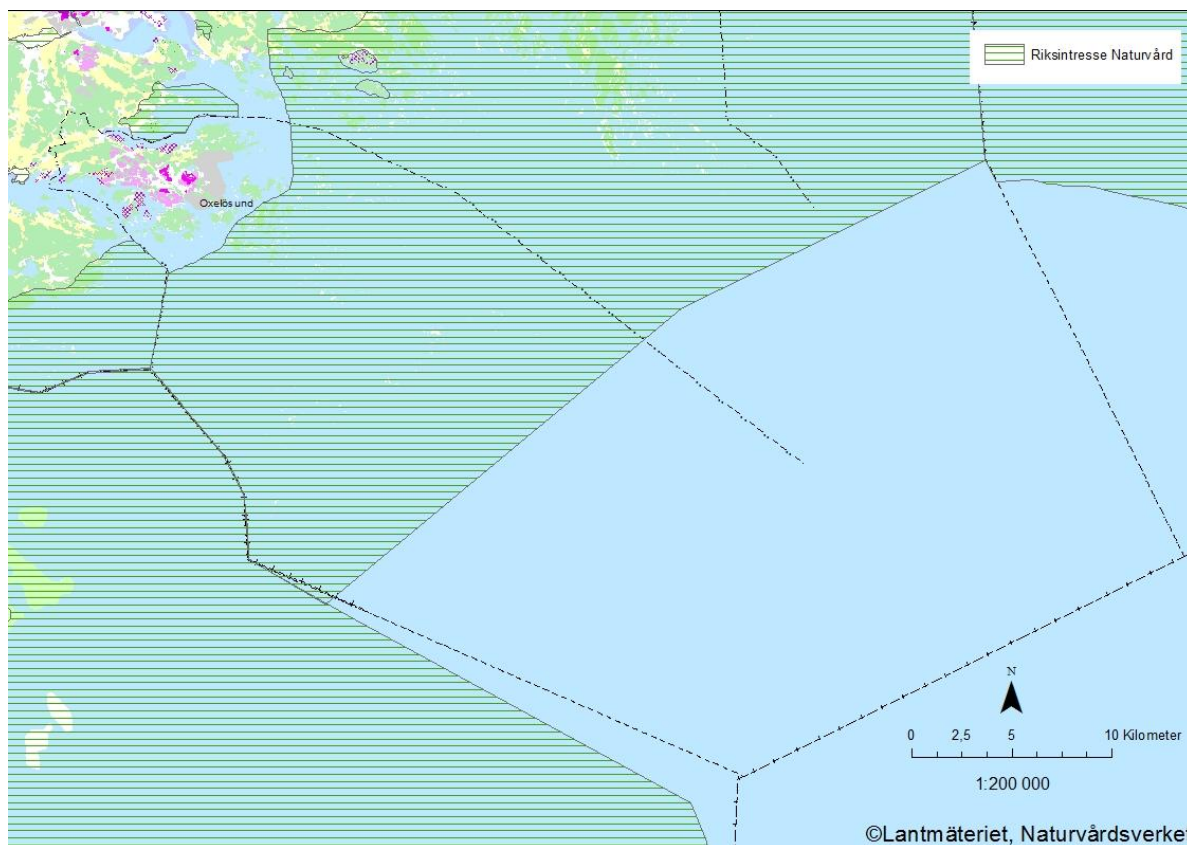
7.1.2 Naturvård

Förutsättningar

Drygt halva Oxelösunds havsområde från skärgårdscentrum in mot land omfattas av riksintresset för naturvård enligt 4 kap. miljöbalken. Se figur 7.

Enligt länsstyrelsens *Område av riksintresse för naturvården i Södermanlands län, Södermanlands kust och skärgård, Landsort- Askö- Hartsöområdet värderingsbedömning i registerblad NRO 04-007* beskrivs naturvärdena i området enligt nedanstående;

Naturvärdena utgörs bl.a. av ett större antal helt marina arter jämfört med t.ex. Bottenviken. Området har variationsrika bottenar och rikt växt- och djurliv. Områdets naturliga utveckling har dokumenterats genom mångårig provtagning och forskning vilket bidrar till områdets värde som referensområde.

Figur 7. Riksintresse för naturvård. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Skärgården i Södermanlands län skiljer sig väsentligt från skärgårdarna både längre söderut och längre norrut genom att den är smal och nästan genomgående saknar mellanskärgårdspartier. Barrskogens öar möter i regel direkt ytterskärgårdens kala, fågelrika skär. Av den maritima lövskogszonen finns endast antydningar här och var. Morfologiskt utgör skärgården en fortsättning på fastlandets småbrutna sprickdalslandskap, där sprickdalarna fortsätter som djupa vikar och ö-fria fjärdar ut mot havet. Berggrunden består av gnejsgraniter och sedimentgnejser med inslag av leptiter och urkalksten.

Stora delar av området är oexploaterat och innefattar intressanta geologiska bildningar. Området kännetecknas också av ett odlingslandskap med stor areal naturbetesmark och äng. De inre skären omfattas av äldre skogslandskap med inslag av ädellövskog och naturskog.

De höga naturvärdena är beroende av fortsatt jordbruksdrift med ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement för att de höga värdena ska bibehållas. Områden som inte hävdas leder till igenväxning och ängar, naturbetesmarker och landskapselement bör restaureras. Skogsbruket bör bedrivas med naturvårdsinriktning medan vissa områden bör utvecklas fritt.

Områdets utgörs av många oexploaterade delar, som kuster, öar och ögrupper, vilka bör bibehållas oexploaterade. Syfte och föreskrifter i naturreservaten och djurskyddsområdena ska tillämpas och vidmakthållas. Förbättrad reningsteknik och skärpt lagstiftning tillämpas successivt vid alla former av miljöstörande verksamheter. Naturvärdena kan påverkas negativt av upphört eller minskande betesdrift och ängsbruk, olämpligt lokaliserad industri och annan bebyggelse, omfattande muddringar, byggande i vatten, avloppsutsläpp, undervattenssprängningar, näringstillförsel samt av vissa former av friluftsliv och turism.

Källskären

I Nordiska ministerrådets lista över betydelsefulla områden för biologisk produktion är Källskären-Hävringe upptagna. Vattnen kring Källskären har i olika inventeringar och utredningar ansetts vara ett område som har sådana kvaliteter att det bör avsättas som marint reservat.

Området kring Källskären är utpräglat ytterskärgårdsområde med glest liggande öar avskilda från kusten och de inre delarna av skärgården genom en markerad djupränna. Området är synnerligen betydelsefullt som häcknings- och ruggningsområde för fågellivet vid kusten. Området har även stor betydelse för den svenska gråsälsstammen. Området karakteriseras av rik biologisk produktion. Askölaboratoriet, som utfört en marinbiologisk inventering av området, har funnit att det är opåverkat av industriella föroreningar och synnerligen lämpat såväl som marint reservat som kontinuerligt referensområde för övervakning av miljö kvalitet i landet.

För att värdena ska garanteras framgent krävs fortsatt att området hålls fritt från påverkan, bebyggelse, master, vindtorn, utökat friluftsliv och turism. Naturvärdena kan påverkas negativt av vatten och luftföroreningar som kan medföra skador eller förändringar på den högre faunan, bottenfaunan och vegetationen.

Oxelösunds skärgård

Oxelösunds skärgård utgör ett förhållandevis oexploaterat skärgårdsområde med rikt växt- och fågelliv. Gamla häckningsplatser för havsörn och berggöv, som i samband med att stammarna av dess fåglar visar en tendens att öka återigen synes kunna besätta de gamla häckningsplatserna om dessa inte spolieras genom exploatering.

Vissa öar, t.ex. Hasselön, är av stort kulturhistoriskt intresse. Området är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet.

Områdets öar och vattenområden bör inte utsättas för ökad exploatering eller föroreningar. Områdets värden kan påverkas negativt av bebyggelseexploatering, skogsavverkningar, hamnanläggningar, sprängningsarbeten samt av vatten och luftföroreningar.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

De höga naturvärdena som finns i området är känsliga för ökad exploatering och bebyggelse och utökad turism i området måste ske med omsorg av dessa värden. Enligt planförslaget är riksintresset för naturvård av stor vikt och ska prioriteras framför andra intressen vid eventuella konflikter i de områden som är utpekade.

För att säkerställa en neutral påverkan från planen på området för riksintresse för naturvård bör de områden med högst naturvärden fredas. Ökad bebyggelse bör fokusera på i redan anspråkstagna områden vilket beskrivs som planförslagets intention. I dessa områden bör särskild vikt läggas på lösningar för enskilda avlopp samt fokus på att skapa möjligheter och göra det enkelt att vara en hänsynstagande båtturist eller friluftsbesökare. Under dessa förutsättningar, att riktlinjer och policys tas fram för området, kommer inte planen innebära någon allvarlig negativ inverkan på områdets riksintressen för naturvård. Med fördel kan den fördjupande översiktsplanen även initiera strategier för att säkerställa och förbättra det i dag alltmer sällsynta naturbetet på öarna. Genom att verka för ökad naturvårdsinriktad hävd och bete och därmed säkerställande av och förbättring av naturvärden kan planen få en positiv påverkan på området.

Oxelösunds kommun bör i samverkan med Länsstyrelsen i Södermanlands län ytterligare utreda möjligheten att göra Källskären till marint reservat. I övrigt bör det tas hänsyn till att behålla och förvalta skärgårdens höga naturvärden genom bl.a. plan för skötsel av landskapselementet som innehåller spår av jordbruksdrift med ängsbruk

Sammanfattningsvis kan planförslaget innebära liten negativ påverkan på områdets riksintresse för naturvärden. Genom ökad naturvård och en aktsam utökad bebyggelse kan dock planen ge även positiva effekter på riksintresset för naturvård.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Den ökade exploateringen som är planerad inom detta utformningsalternativ kan ge negativ påverkan på riksintresset för naturvård. En förutsättning för att värdena bevaras inom detta riksintresse är att öar, skärgård och djurliv inte utsätts för stress i form av anläggningsarbeten, minskade orörda ytor, ökad muddring, anläggningsarbeten och förtätning i de viktiga hävdade områdena vilket det finns en risk för inom detta alternativ. Visserligen skulle riksintresset gynnas av exempelvis utbyggd VA-nät för att minimera de ofta bristfälliga enskilda avloppen men den ökade exploateringen skulle även innebära andra påfrestande aktiviteter så som muddring och minskade orörda ytor som sammantaget skulle leda till mycket mer negativa konsekvenser. I utformningsalternativet kring permanentboenden nämns dock att fokus på ökad bebyggelse kommer att vara på Furö/Bjurshalsen och Ålö vilka alla tre ligger utanför riksintresset för naturvård. Här finns dock betesmarker, mycket gammal skog och kulturbyggnader att ta hänsyn till även om öarna befinner sig utanför riksintresset för naturvård. Sammantaget innebär utformningsalternativet permanentboende en måttlig negativ konsekvens för de områdena i planen som befinner sig inom riksintresset för naturvård.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär mindre risker för att naturvärden försämras i området bl.a. på grund av utebliven ökad exploatering, ökad bullrig båtturism och ökade halter av övergödande ämnen på grund av fler avlopp. Då nollalternativet antas innebära färre anläggningstillstånd bedöms risken för negativ påverkan på befintliga naturvärden som mindre i och med uteblivna muddrande arbeten som orsakar grumling och bottenpåverkan. Nollalternativet medger visserligen viss bebyggelse, men linjen om att inte utöka exploatering är striktare. Dock är många naturvärden starkt beroende av den fortsatta hävden i området, med krävande djurhållning där kreatur måste fraktas mellan öar och fastland. Genom planen kan detta bete med rätt stöttning från kommunen innebära förstärkta naturvärden. Nollalternativet kan innebära minskade incitament att ta ett helhetsgrepp på öarnas naturvärden och förbättringsarbete

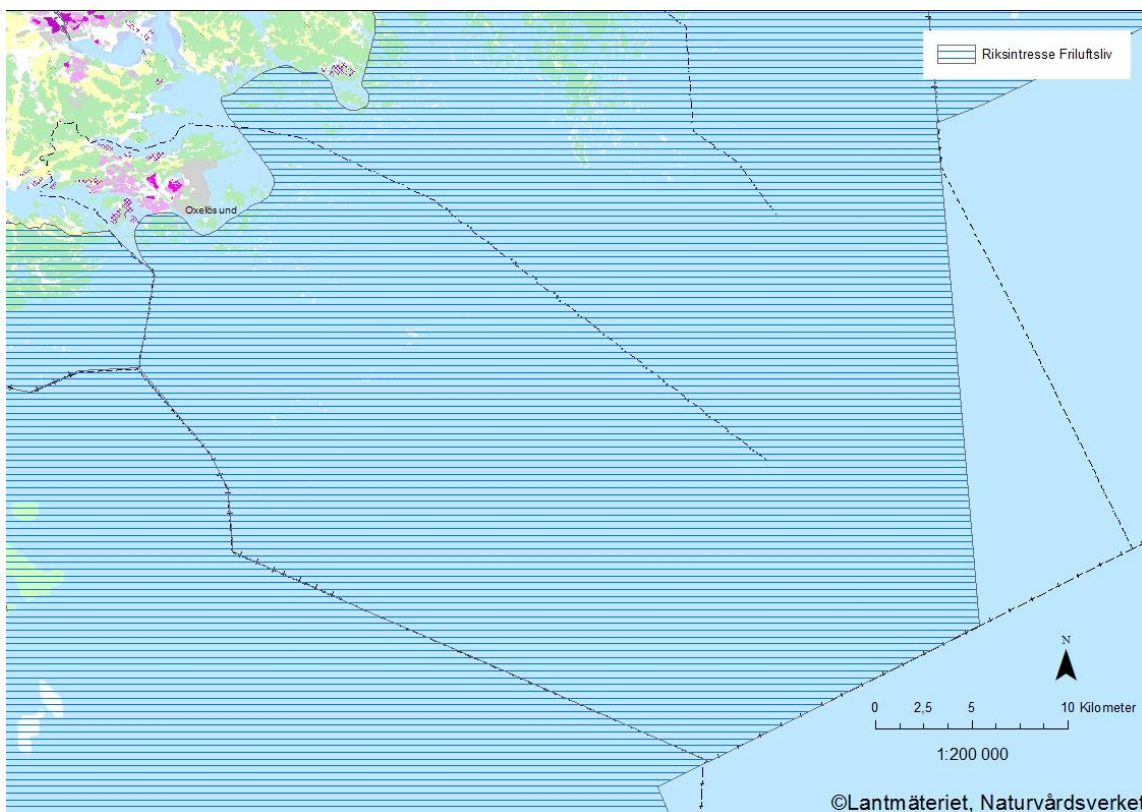
kring betet kan då minska och en viktig förbättringspotential uteblir då om inte planarbetet fortskrider. Sammantaget riskerar nollalternativet medföra måttlig negativ konsekvens.

7.1.3 Friluftsliv

Förutsättningar

Större delen av området är utpekad som riksintresse för friluftslivet. Huvudkriterierna för detta är att område anses ha särskilt goda förutsättningar för berikande friluftaktiviteter, upplevelser i natur- och kulturmiljöer och aktiviteter kopplat till vatten. Aktiviteter så som vandring, strövande, promenader, skid- och skridskoåkning, bad, båtliv, övernattning i naturhamnar, kanot, sport- och fritidsfiske, fågelskådning, övernattning/tältning, ridning kan uppmuntras och ytterligare gynnas i området.

Riksintresset utgör inget hinder för småskalig exploatering som byggnation av enstaka hus och etablering av mindre verksamheter. Jord- och skogsbruk kan skötas helt normalt. Syftet med riksintressen är att förhindra storskalig exploatering, dvs. det får inte påtagligt skada det värde riksintresset ämnar skydda. Eventuell ändrad markanvändning prövas lagenligt. Turismens och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Figur 8. Riksintresse för friluftslivet. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslagets inriktning går i linje med riksintresset för friluftsliv där planen snarare vill förstärka de möjligheter som nämns inom riksintresset och öka tillgängligheten till skärgården. Planen ger en positiv effekt på riksintresset för friluftsliv och det anges att näst efter naturvård och sjöfart ska riksintresset för friluftsliv prioriteras. Vidare beskrivs i planen att "Inriktningen för turismen i Oxelösunds skärgård är inte primärt att främja nya kommersiella etableringar. Det handlar istället om att utveckla och främja turism kopplat till friluftslivet och olika naturupplevelser". Denna inriktning minimerar negativ påverkan från planen kopplat till exploatering som inskränker det rörliga friluftslivet. Genom att planarbetet istället innebär exempelvis ökade allmänna båtturer och ökad information om besöksvärda resmål kan fler upp-

täcka friluftsmöjligheterna i skärgården och syftet för riksintresset kan förstärkas. Informationsspridningen kan ske både digitalt via hemsidor och appar samt via kart- och broschyrmaterial. Planen bör även innebära förstärkta möjligheter till rörelse i skärgården med minimal påverkan på naturvärdena genom upprättande av fler avfallsstationer, underlättande av hänsynsfullt båtliv med möjligheter till båtbottentvätt, latrin och avfallstömning samt välfungerande information om var stationerna finns och hur man bäst betar sig inom området.

En förutsättning för att planförslaget inte ska försämra de värden som beskrivs inom riksintresset för friluftslivet är att tillgängligheten till skärgården inte minskar på grund av för stark exploatering. Intentionen i planen är en försiktig förtätning och om denna inriktning följs bör inte friluftsvärdena försämrans nämnvärt, utan om ovan uppfylls kommer planen sammanfattningsvis innebära en positiv påverkan på området utifrån riksintresset för friskvård.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Riksintresset för det rörliga friluftslivet påverkas i både positiv och negativ bemärkelse av utformningsalternativet permanentboende. Positivt i egenskap att infrastrukturen förbättras och det blir lättare för fler att komma ut i skärgården och hållbart agerande gynnas. Fler allmänna transporter, frekventare avfallshantering och ökad service i form av försäljning, information om besöksplatser och ökad uthyrning av boenden, uppmärkta leder m.m. kan ge ett lyft för det rörliga friluftslivet och göra det enklare att vistas hållbart i skärgården. Dock finns även stor risk att besöksmålen förlorar i attraktionskraft om de blir för exploaterat och känslan av orörd natur och genuina upplevelser minskar. Om vikar och öar blir bebyggda och ersätts av småbåtshamnar kan ilandstigningsplatser för kanotister och vandrare på öar minska. Exploateringen bedöms ha en måttligt negativ påverkan på riksintresset för det rörliga friluftslivet vilket alltså inte vägs upp av den ökade tillgängligheten i form av allmänna båtlinjer och ökad service.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär en något striktare hållning mot ökad exploatering, vilket också troligtvis innebär färre förbättrande åtgärder för det rörliga friluftslivet. I nuvarande plan tillåts stimulering av friskvården, dock utan planerade insatser för att locka fler att uppleva de värden som finns i skärgården. Att inte förstärka information, avfallsstationer, båtturer m.m. innebär med stor sannolikhet att området inte utnyttjas av fler för rekreation, motion och naturupplevelser i jämförelse med idag. Trenderna varierar idag gällande hur vanligt det är att vara ute i skog och mark. Sedan några år tillbaka är trenden uppåt pekande och fler personer rör sig i naturområden och paddlar, strövar, motionssimmar, utövar båtsporter m.m. än för bara några år sedan. Denna ökande samhällstrend antas fortsätta även i nollalternativet. Dock bedöms det bli svårare att tillfullo stimulera trenden ytterligare och erbjuda Oxelösundsborna och dess besökare tillräckligt goda möjligheter och inspiration för ökat friluftsliv utan antagande av den aktuella planen. Sammantaget riskerar nollalternativet medföra liten negativ konsekvens.

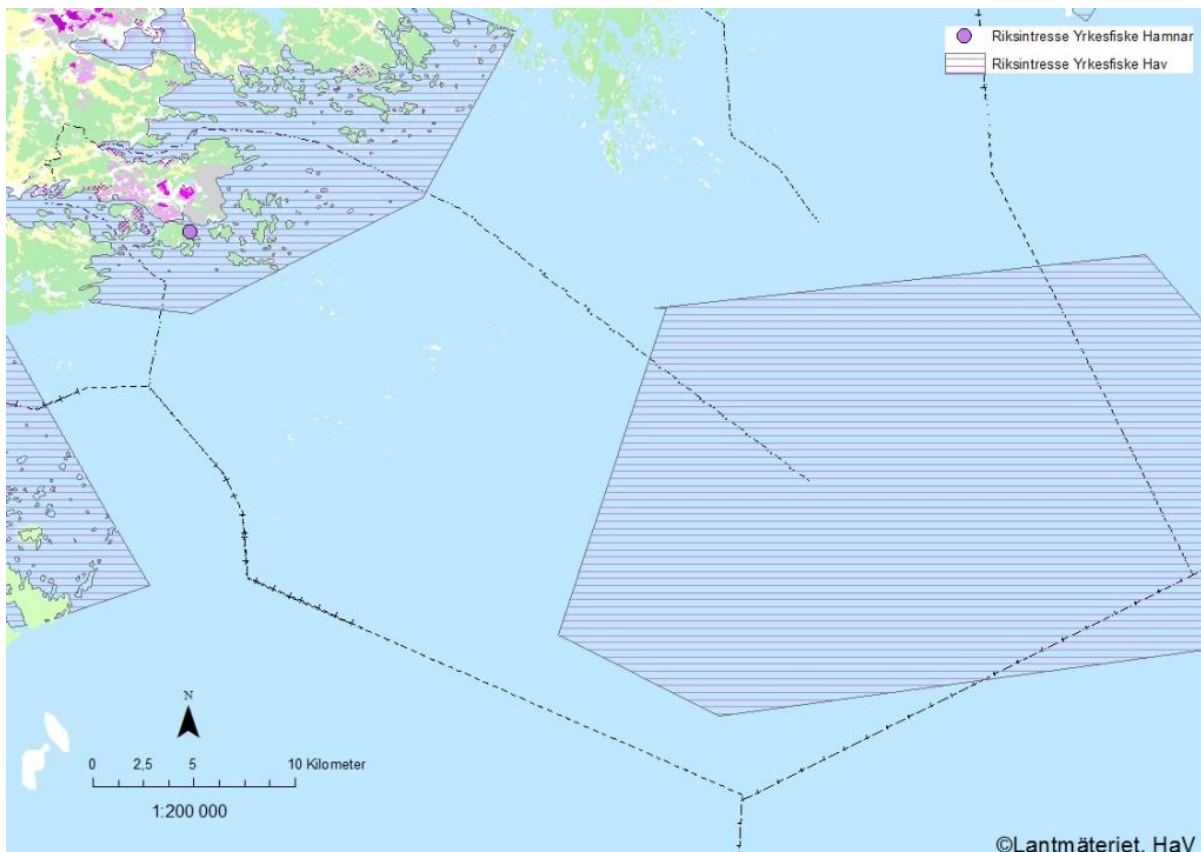
7.1.4 Yrkesfiske: Hav

Förutsättningar

I kommunen finns områden som av f.d. Fiskeriverket (numera Havs- och vattenmyndigheten) har utpekats som riksintresse för yrkesfiske, se figur 9. Dessa områden är lokaliserade i ett yttre område i nordöst samt i de västliga delarna närmast land. Områdena tillhör ett sammanhängande stråk Oxelösund-Marsviken som identifieras som fångstområde för ålfiske och sötvattensarter. Lek- och uppväxtområden som identifieras som riksintressen avser arter som är väsentliga för fiskets ekonomi inom respektive region. Områdena är betydelsefulla genom att de svarar för en väsentlig del av reproduktionen för något av de bestånd som är ekonomiskt viktiga för svenskt fiske.

I avsaknad av detaljerad kunskap för att avgränsa de viktigaste områdena, blir det stora arealer som utpekade som område av riksintresse. Samtidigt är fisket koncentrerat till områden som är betydelsefulla habitat i någon del av fiskarternas livscyklar, eftersom själva ansamlingen av fisk är en av förutsättningarna för fisket. De områden som genererar den högsta avkastningen, är de områden som kan betraktas som särskilt biologiskt viktiga.

En viktig förutsättning för att fiske ska kunna bedrivas inom ett avgränsat havsområde är att det finns hamnar som kan tillhandahålla service till fiskerifartygen samt att det finns landningsmöjligheter. De viktigaste hemma- och/eller landningshamnarna inom respektive havsområde bedöms också som riksintresse för yrkesfisket. I anslutning till planområdet har Österhamnen på Femören identifierats som en fiskehamn av riksintresse för yrkesfisket av Fiskeriverket år 2006.

Figur 9. Riksintresse för yrkesfiske hav och hamnar. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Sydöstra hasselvikens, södra Furön, norra Beten och södra Furön har inventerats inom ramen för grunda havsvikar och vegetationsklädda bottenar. De otrösklade vikarna vid Hasselö och Ålö har bedömts som opåverkad, med goda förutsättningar för fiskproduktion. Medan Beten har viss påverkan och måttliga till höga naturvärden och Furön har hög påverkansgrad.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget innebär varken förbättringar eller försämringar för fiskets infrastruktur, det vill säga hamnar med landstigningsmöjligheter. Inom planområdet värnas också *Fiskehamnen* som anges vara prioriterad över andra intressen. I övriga områden värnas inte fiskeintresset lika högt som andra intresseområden. Genom en vilja att öka service för båtar kan förutsättningarna förbättras även för yrkesfiskares båthållning och det kan bli enklare att tanka och serva sin fiskebåt. Själva fiskebestånden är avgörande för fiskets utveckling, och för att de få befintliga fiskare som finns inte ska sluta med sin verksamhet. Planen innebär en försiktig exploatering och det bör säkerställas att områden som anses viktiga för fiskepopulationernas tillväxt inte försämras eller exploateras, exempelvis de otrösklade vikarna vid Hasselö och Ålö. Planförslaget vill även gynna sportfisket vilket inte anses nämnvärt påverka yrkes-

fisket då sportfiskare generellt nyttjar den så kallade *catch and release*-metoden där den lockande aktiviteten är själva fisket och där fisken i sig sällan tas om hand utan vanligen släpps oskadd tillbaka ner i vattnet.

Kommunen rekommenderas att inom planområdet ytterligare gynna sport- och yrkesfisket genom att starta upp ett arbete för att gynna fiskproduktionen i området. Genom samverkan med markägare, fiskeklubbar, frivilliga, länsstyrelse och olika bidragsmöjligheter kan handlingsplaner tas fram och åtgärder för att gynna fiskbestånden kan genomföras. Exempelvis kan våtmarker och översilningsytor för lek och yngeluppväxt i de kustmynnande bäckarna för sötvattenlekande gädda anläggas, vandringshinder för kustvandrande fisk kan tas bort, åtgärder för att gynna yngelproduktionen kan iordningsställas. Inom planområdet kan även arbete initieras för att förstärka yrkesfisket genom att stödja arbetsgrupper och inspirera och underlätta alternativa havsbaserade verksamheter inom t.ex. naturturism såsom sälafari eller övergödningsmotverkande verksamheter såsom musselodling och skörd för att förbättra havskvalitén. Dessa åtgärder skulle, som en följd av planförslaget, kunna skapa i synnerhet positiva effekter även för det utpekade riksintresset för yrkesfisket då nya havsbaserade arbetstillfällen kan skapas i området.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser genom en utökad service för båtägare. I övrigt inkräktar inte planförslaget på riksintresset för hav.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Utforningsalternativet för permanentboende kan medföra försämrade villkor för riksintresset för yrkesfisket. De kustnära öarna Furö/Bjurshalsen och Ålö är de öar som i utforningsalternativet kommer att ha högst tryck på utbyggnad samtidigt som det i riksintresset för yrkesfisket anges att det är de öarna som spelar en viktig roll ur biologisk synvinkel för reproduktionen av fisk vilket är en förutsättning för kategorin yrkesfiskare. I utforningsalternativet för permanentboende anges inte hur bebyggelse och anspråket på Österhamnen på Femören kommer att utvecklas. Yrkesfisket är starkt beroende av denna hamn för landning av fisk vilket i ett exploateringsalternativ kan tänkas kunna komma att äventyras. Yrkesfisket gynnas även av delar av utforningsalternativet som stärkt service som troligen även kommer att gälla båtlivet och service knutet kring det. Sammantaget bedöms dock utforningsalternativet permanentboende medföra måttlig negativ påverkan på riksintresset för yrkesfisket främst genom försämrade reproducerings lokaler för yngel och därmed fiskets totala populationsutveckling.

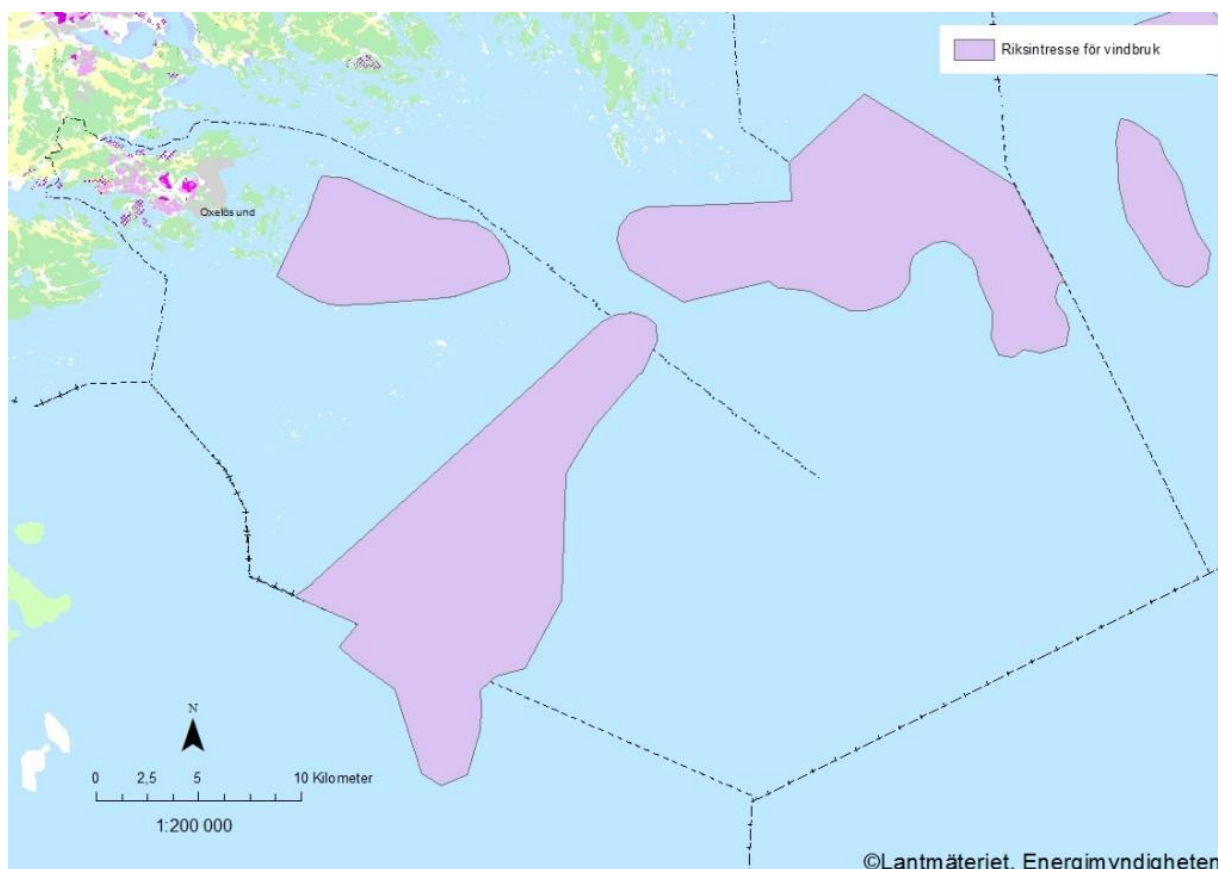
Nollalternativ

Planförslaget bedöms inte påverka riksintresset för yrkesfisket i negativ utsträckning vilket innebär att utan planens införande vid nollalternativet är skillnaderna få från ursprungsläget. Vid nollalternativet löper fiskarna något lägre risk att påverkas av ökad exploatering. Samma förutsättningar gäller för fiskehamnen som i båda alternativen värnas. Vid nollalternativet uteblir dock positiva effekter såsom stärkt service för båtägare. Sammantaget kan konstateras att i förhållande till nollalternativet innebär planförslagets införande med avseende på riksintresse för yrkesfisket i stort inga negativa konsekvenser.

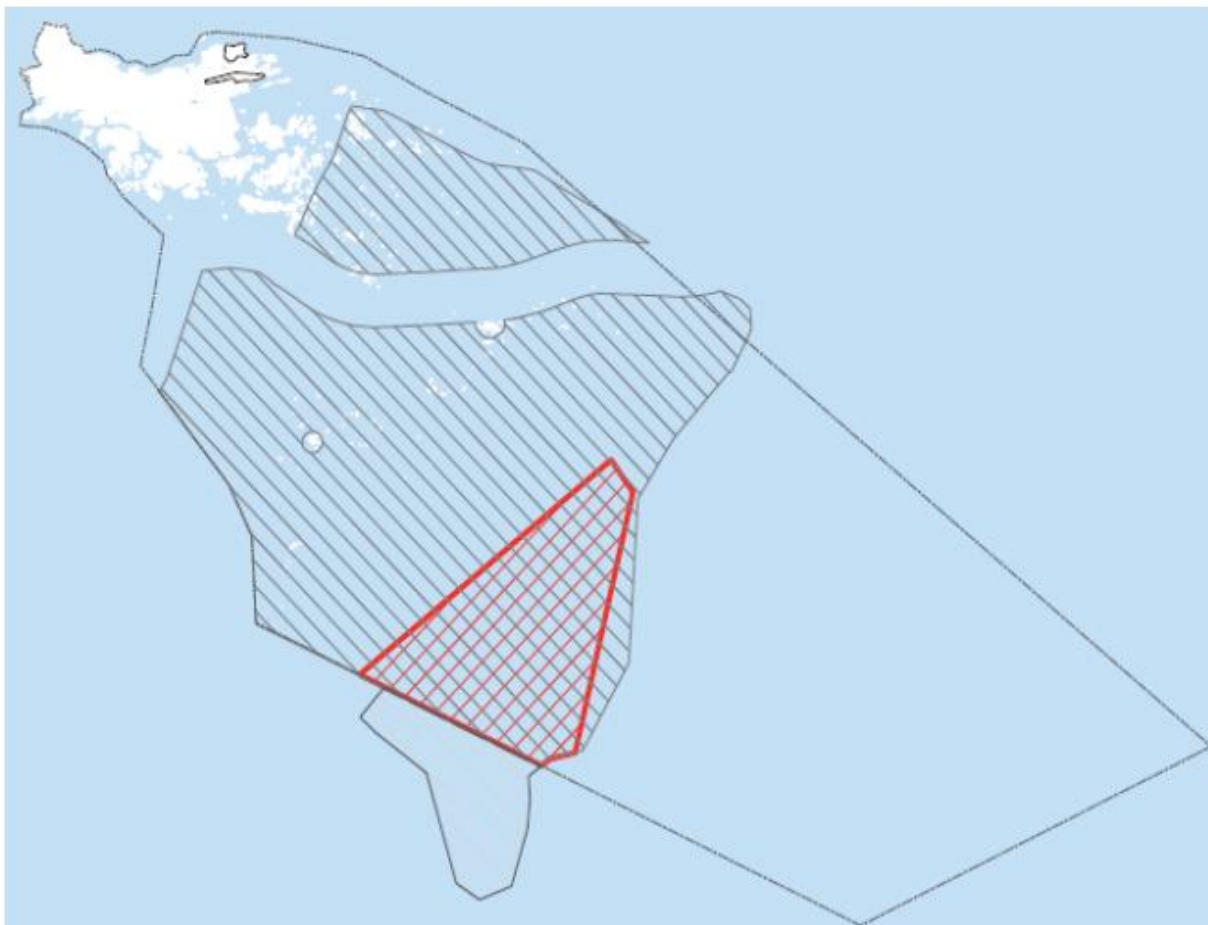
7.1.5 Energiproduktion: Vindkraft

Förutsättningar

Det nationella riksintresset för vindkraft enligt 3 kap. miljöbalken pekar ut en större yta centralt och en mindre yta i nordväst strax utanför den inre skärgården, se figur 10. Till Oxelösunds Översiktsplan 2010 antogs 2013 ett tematiskt tillägg för vindkraftsproduktion i Oxelösunds kommun. I det tematiska tillägget framgår att Oxelösunds kommun ser positivt på vindkraft som energikälla och har uttryckt en vilja att en allt större del av energin ska komma från förnybara energikällor. Det tematiska tillägget pekar ut ett yttre område ute till havs där företrädare för vindbruk ska råda gentemot övriga intressen, se figur 11, rödmarkerat område. Det område som kommunen anser lämplig för vindkraft ligger 10 km sydost om ön Hävringe. Den utpekade ytan ligger i den sydostliga delen av området som är utpekad som riksintresse för vindkraftsproduktion.

Figur 10. Riksintresse för vindkraft. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Figur 11. Område utpekad i Oxelösunds vindkraftsplan där vindkraftsetablering går före andra intressen. Bildkälla: Vindkraft – Tillägg till översiktsplan 2010 Oxelösunds kommun.

Det tematiska tillägget för vindkraft menar att i övriga områden där vindkraft skulle vara lämpligt finns intressekonflikt med andra värden som natur, kultur, turism och värden för det rörliga friluftslivet. Områden som är utpekade enligt 4 kap. miljöbalken som riksintressen har starkare skydd än exempelvis riksintresse för energiproduktion, vindkraft enligt 3 kap. miljöbalken. Kommunen gör i vindkraftsplanen bedömningen att i resterande områden kommer dessa intressen prioriteras framför vindkraftsetablering då exploatering annars riskerar att skada dessa värden. Vindkraftsplanen beskriver också att i dagsläget krockar Totalförsvarets intressen med viljan att etablera vindkraft i området. Vindkraftsplanen menar dock att det som i dag ses som motstridiga intressen i framtiden kan samexistera på grund av teknisk utveckling inom båda branscherna.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget följer intentionerna i vindkraftsplanen och innebär varken försämring eller förbättring av denna. Avvägande mellan natur-, turism-, kultur- och det rörliga friluftslivet har redan gjorts inom vindkraftsplanen och i det utpekade området bedöms dessa värden påverkas minst. Planförslaget innebär ingen förändring eller tillägg utöver vad som sägs i vindkraftsplanen och planen bedöms därför inte ha någon negativ påverkan på riksintresset för energiproduktion. Vill man i planförslaget förstärka möjligheterna för vindproduktionen kan man inom kommunen utreda hur möjligheten för vindkraftsetablering kan förstärkas genom exempelvis snabbare handläggning för de intressen som idag finns. Kommunen kan även verka för att identifiera och samverka med företag som vill etablera sig inom nyare och mer alternativ energiproduktion, exempelvis våg- eller strömkraftsproduktion.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet permanentboende innebär ingen negativ påverkan för riksintresset för energiproduktion. Exploateringen kommer främst ske i den kustnära skärgården medan de utpekade planområdena för vindkraft ligger i utsjön, således har den ökade exploateringen ingen inverkan på riksintresset för energiproduktion.

Nollalternativ

Planförslaget innebär ingen förändring för riksintresset för sjöbaserad energiproduktion. Nollalternativet innebär därför inte heller någon förändring eller tillägg utöver vad som sägs i gällande vindkraftsplan och ger därför ingen negativ inverkan på riksintresset för energiproduktion.

7.1.6 Sjöfart: Farleder

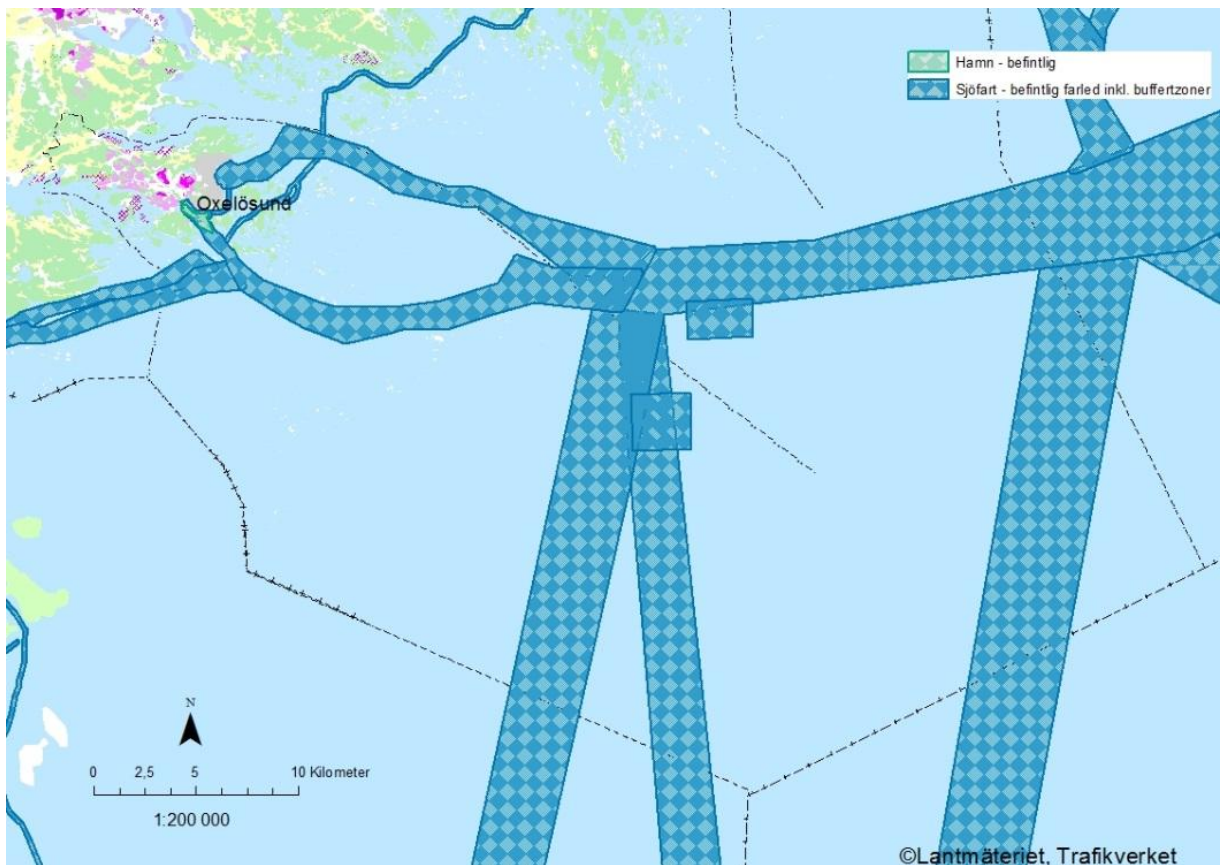
Förutsättningar

I anslutning till planområdet ligger Oxelösunds hamn som är utpekad som riksintresse för sjöfarten med befintliga och planerade/framtida utvidgningsprojekt så som muddring av allmän hamn och Malmhamnen. Hamnen beskrivs som Bulkhamn med Östersjömax och allmänhamn med klassningen TEN-T A. En förutsättning för att verksamheten i hamnen ska kunna fortgå är att transporter till och från hamnområdet kan ske på ett godtagbart sett.

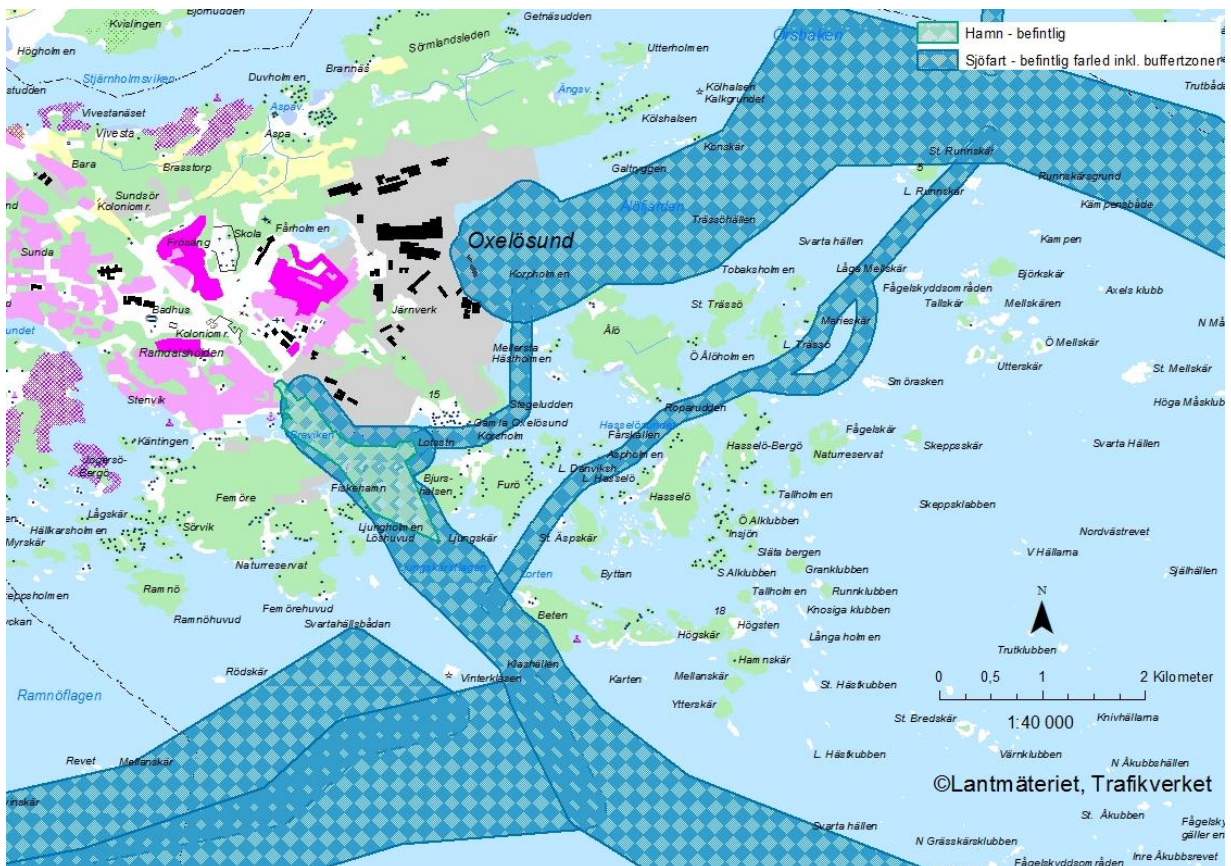
Möjligheterna att transportera farligt gods till och från hamnen måste beaktas. En svårighet som bör uppmärksammas är att planeringsåtgärder även långt från hamnen kan påverka möjligheterna för transporter till och från hamnen. Planförslag får inte begränsa sjöfartsleden och försämra möjligheterna till sjötransporter eftersom det kan ge negativa effekter på hamnverksamheten och därmed påverka riksintresset.

Sträckan mellan fyren Gustaf Dalén och Oxelösunds hamn med tillhörande ankringsområden har farledsklassning 1 och utgörs av yta från farledens mittlinje med 200 meter buffertzona på vardera sidan. Kustleden Oxelösunds inre hamn med sträckan Bulkhamnen-SSAB har farledsklassning 3 med en buffertzona om 100 m från mittlinjen.

Farleder i farledsklass 1-3 med dess buffertzoner på 100 m respektive 200 m går i stråk sydöst från hamnen samt i syd till nordgående riktning enligt kartbild tillhörande ankringsområden.

Figur 12. Riksstintresse för sjöfart. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Figur 13. Riksstintresse för sjöfart. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslagets intention är att inte påverka de idag så viktiga transportlederna för godsartyg. Enligt planen ska riksintresset för sjöfart ha företräde framför andra riksintressen i 3 kap. miljöbalken i de områden i skärgården som är utpekade sjöfartsområden. Dessutom ska farleder, hamnbassäng och hamnfunktion värnas vid intressekonflikter enligt prioriteringarna i planförslaget. Exploatering inom de viktiga transportlederna kommer alltså inte göras inom de utpekade säkerhetsområdena. Ökad rörelse i skärgården kan annars få negativ betydelse för sjöfartstransporterna i området men planförslaget har inga intentioner att förtäta eller öka fokus i närheten av de utpekade godsfarlederna. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra ingen eller försumbar konsekvens för riksintresset för sjöfart.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Bedömning för utformningsalternativet permanentboendes påverkan på riksintresset för sjöfart utgår ifrån att ingen exploatering inom de för sjöfarten viktiga områden kommer att ske. Utformningen beskrivs inte tillräckligt detaljerat för att kunna säkerställa att ingen exploatering sker i dessa områden utan får därför vara ett antagande. Exploatering kommer dock ske i områden som Bjurshalsen vilket kan inverka på sjöfarten. Rörelserna i skärgårdsområdet kommer också öka i utformningsalternativet vilket kan medföra problem för de kommersiella båttransporterna. Sammantaget bedöms utformningsalternativet för permanentboende medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens för riksintresset för sjöfart.

Nollalternativ

För sjöfartens del är det bättre ju färre rörelser eller exploatering som stör riksintresset för sjötransporter. Dock är intentionen i planförslaget sådan att sjöfarten inte ska störas vilket gör att en etablering av planförslaget inte har någon negativ inverkan för riksintresset för sjöfarten och därmed inte innebär någon förändring i jämförelse med nollalternativet. Sannolikt kommer företrädare för sjöfarten bjudas in att fortsätta följa processen och bevaka att ingen ökad exploatering mot viktiga transportleder sker för att säkerställa att intentionerna i planförslaget följs.

7.2 LANDSKAPSBILD

Förutsättningar

I Oxelösunds skärgård finns många öar med tillgängliga klipp- och strandbad. Öarna har även en varierande och rik natur- och kulturmiljö. Havsområdet har mycket stora upplevelse- och bruksvärden samtidigt som stora delar av skärgården anses ha betydande sårbarhet. Som skärgårdskommun innebär det stora möjligheter till ett vattennära friluftsliv- och upplevelseliv.

Landskapet i skärgården är komplext och värdefullt ur många aspekter. Det är ett kulturpåverkat landskap som har relativt stor betydelse för många människor.

Ålö

Ålö har tidigare haft inslag av betesmarker som sist brukades 1956, vilket i nutid medför att det förekommer ett kraftigt inslag av ek på ön. Gården som finns på ön var från början ett lots- och skärgårdshemman.

Stora Trässö och Lilla Trässö

Stora Trässö är en övervägande bergig ö med en typisk talldominerande skärgårdsskog som omges av klippstränder. På ön finns ett stort ekträd med fyra meter stamomkrets. Stora Trässö är en av få större öar som helt saknar bebyggelse.

Även Lilla Trässö är bergig med likartad vegetation som Stora Trässö. Vattnet kring de båda öarna är fågelrika. Lilla Trässö har en unik utformning då de det förekommer vikar i alla väderriktningar. Detta gör att det alltid finns en bra lävik lämplig att angöra med båt. Lilla Trässö är den ö i skärgården som troligtvis har flest båtbesökare. Ön anses ha stor betydelse för det rörliga friluftslivet.

Furö och Bjurhalsen

På grund av landhöjningar som skett med tiden har öarna Furö, Bjurhalsen, Hönsholmen och Korsholmen vuxit samman. Tidigare har de avgränsats med vatten mellan landmassorna. På Furön finns en vacker vandringsled som är en del av Sörmlandsleden. Längs denna går det att uppleva delar av odlingslandskapet omgärdat av en 700 meter lång stenmur, utsikt över skärgårdslandskapet och äldre vegetation. Närheten till fastlandet gör ön tillgänglig där besökare utan båt kan nå ön genom att hyra en eka och ro över från Gamla Oxelösund.

I de södra delarna av Furö och Bjurhalsen, som är utpekade som Natura 2000-område, finns en gammal talldominerad barrskog där de äldsta träden uppskattas vara minst 200 år gamla. På norra sidan av ön vid Korsholmen finns ca 300 år gamla lindar. På ön finns även ett 30-tal husarrenden som breder ut sig i landskapsbilden.

Stora Äspskär

Stora Äspskär ligger sydöst om Furö och Bjurhalsen. Från havet sett ger ön ett lummigt intryck vilket kan förklaras av öns stora ekar. Lövslogen har sitt ursprung i beteslandskap. Stora Äspskär är tillsammans med Stora Trässö några av de få större öar helt utan bebyggelse. Stora Äspskär är tillgänglig för besökarna med någon av de båtturer som erbjuds sommartid. Besökarna kan avnjuta goda badförutsättningar genom öns klippor.

Hasselö

Hasselö är en av skärgårdens större öar belägen öster om Furö och Bjurhalsen. Vegetationen karaktäriseras av en medelålders ekblandskog centralt på ön med ekar upp till två meters omkrets. På Hasselö finns ett skärgårdshemman som är kulturhistoriskt intressant och en viktig del av Oxelösunds skärgårds historia. Sedan 1950-talet har Hasselö endast haft fritidsboende.

Hasselö-Bergö

Den lite mindre Hasselö-Bergö ligger nordöst om Hasselö. Mellan öarna är det relativt grunt, vilket gör att det vid vissa tillfällen är möjligt att vada genom vattnet. Hasselö-Bergö representerar en typisk skärgårdsö där man undantagit skogen från skogsbruk och skogen har fått växa fritt. Vegetationen domineras av tallskog på ganska mager mark. På öns centrala och södra delar finns, till skillnad från på öns norra del, en mängd hållmarker med senvuxna tallar som bildar en mosaik av mer produktiva delar. Området har också ett inslag av ädellövträd och fungerar troligen som häckningsbiotop för ett flertal skärgårdsfåglar. Även småfåglar kan finna goda häckningsplatser i granar, i grova ädellövträd eller på de gamla tallarna.

Fågelskär

Fågelskär är en mindre ö belägen öster om Hasselö-Bergö. Vegetationen består till stor del av en mycket grov och gammal tallskog. Innanför vikarna går en brant bergsrygg över hela ön. I nordbranten växer en mossrik granskog. Mot väster övergår den i en fuktig alskog. Resten av ön består av klippor och hållmarkstallskog. På Fågelskär kan besökare studera de båda bergarterna granit och gnejs. På de inre delarna av ön finns en stor avsnörd havsvik, en bildad lagun. Denna är till större delen omgärdad av vass, havssäv och blåsäv.

Fågelskär är också intressant för friluftslivet och ön är flitigt besökt av fritidsbåtar. Oxelösunds kommun har uppfört och sköter toalett-, sophanterings- och brygganläggning på ön.

Beten

Beten i södra delen av skärgården är en ö som domineras av klippstränder. Ön har höga natur- och friluftsvärden. På öns södra sida uppträder flata badvänliga klippor och strandhällar. I Barrviken finns såväl klippstrand, moränstrand och sandstrand som fungerar utmärkt som badplats med utsikt för horisonten. Sandstranden som finns här är ett mycket ovanligt inslag i Oxelösunds skärgård. Vid stranden

finns också toalett, grillplats och vindsydd för dem som vill övernatta. Sommartid finns möjlighet för icke-båtgångare att åka ut till Beten med skärgårdstrafik från Gästhamnen.

Högsten-Högskär

Högsten och Högskär är två bergiga öar som vuxit ihop med delvis branta klippor och från Högstens topp går det att få en bra utsikt över hela Oxelösunds skärgård och horisonten. Området ingår som del av de fornlämningsrikaste skärgårdsmiljöerna på ostkusten. Här finns bl.a. lämningar av ett numera övergivet fiskeläge med enkla husgrunder, även kallat tomtningar, med vikingatida dateringar. På ön finns också rester av så kallade gästgårdar där fiskarna torkade sina nät och båtlanningar. På det smala näset vid Högsten finns ett populärt besöksmål och en utmärkande kyrkogård med träkors uppresta för sjömän döda i kolera .

Hävringe

Över en mil ut från Oxelösunds tätort ligger Hävringe. Öns storlek är cirka fyra hektar och är därmed storleksmässigt störst i ytterskärgårdsområdet. Det är dessutom en av de yttersta öarna i havsbandet. Ön är ett gammalt fyrvaktarboställe och har samtidigt utgjort bostäder åt tidigare lotsar sedan århundraden tillbaka. Idag är stugorna fritidshus med kopplingar till den gamla lotsverksamheten. Nära hamnen finns också den så kallade lotsstationen samt en 22 meter hög båk, ett sjömärke, som byggdes redan i mitten av 1700-talet och därigenom en av de äldsta i landet av detta slag. Detta fungerar som ett slags minne från äldre tider och funktioner. Båken är idag ett statligt byggnadsminne. Hävringe och dess omkringliggande öar är av väsentlig betydelse för gråsäl och fåglar.

Kallskären

Längst ut i skärgården innan öppet hav ligger en grupp kala skär med några enstaka buskar. Miljön är mycket viktigt för sälar, flertalet sjöfåglar och olika lavar som trivs i den extrema miljön. För delar av området råder landstigningsförbud hela året.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planens intentioner innebär att landskapsbilden till viss del, om än i liten omfattning, kommer att förändras. Främst gäller detta i redan ianspråktaga områden då planen eventuellt avser tillkomst av fritidsboende i befintligt exploaterade områden. Detta innebär att landskapsbilden på vissa öar kan ändras till följd av förtätning och tillkommande av huskroppar och därtill hörande anläggningar och byggnadselement. Tillkommande bebyggelse bör vara utformad i enlighet med befintlig bebyggelse för att göra ett så litet intrång i landskapsbilden som möjligt.

I övrigt kan landskapsbilden ändras i vattenmiljön genom att man kommer att få se fler båtar, båtrörelser och människor i vattenhorisonten då planförslaget har en intention att utveckla båtliv och båtsportsaktiviteter. Planförslaget har för avsikt att skärgårdens öar ska erbjuda ett rikt och varierat friluftsliv för alla åldrar. Målet är att många människor ska få ta del av den attraktiva miljön.

På många öar och platser i skärgården kommer landskapsbilden att ändras och utvecklas naturligt eftersom ett av målen med den fördjupade översiktsplanen är att bevara natur- och kulturmiljöer. Detta kan möjligtvis innebära att vissa delar av skärgården kan bli skyddsområden i form av exempelvis naturreservat, biotopskyddsområden, naturminne eller liknande.

Planförslaget är noga med att påtala att stor del av eventuell exploatering ska föregås av prövning genom detaljplan. Vid detaljprövning finns möjlighet att ställa krav om utformning på tillkommande bebyggelse.

Även om landskapsbilden troligtvis kommer att ändras till följd av planens intentioner så bedöms det inte ha någon större negativ påverkan. Den förtätning som kan komma till stånd innebär inte att några värdefulla siktlinjer kommer att ändras i negativ bemärkelse. Planen har en stor inriktning på bevarande och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer vilket är positivt för bevarande av nuvarande landskapsbild.

I den översiktliga studien av kulturmiljön i Oxelösunds skärgård som kommunen låtit WSP utföra bedöms att viss speciell hänsyn behöver tas för att hålla landskapsbilden intakt. Studien visar bl.a. på att:

- Ny bebyggelse inte bör placeras i höga, kala och exponerade lägen.
- Fyrplatser, lotsplatser och sjömärken är mycket viktiga i sammanhanget och ska fortsätta vara skärgårdens landmärken.
- Platser där det tidigare legat skärgårds hemman bör inte bebyggas i större utsträckning så att den ensliga karaktären försvinner.
- Tillkommande bebyggelse bör placeras utanför gårdsmiljön, i anslutning till skogsrand samt att utformning, färgsättning och materialval bör anpassas till befintlig bebyggelse.
- Ny bebyggelse bör ta hänsyn till naturens orörda karaktär och bör plocka upp naturens karaktärsdrag i avseende placering, skala, utformning och färgsättning.

I planförslaget framgår att Oxelösunds skärgårds karaktäriseras av en obebbyggd miljö med höga natur- och kulturvärden. Kommunens målsättning är att skärgården även i framtiden ska karaktäriseras av dessa värden. I och med kommunens ställningstagande och målsättning för skärgården, samt med beaktande av ovanstående synpunkter, bedöms planförslaget ge inga eller försumbara konsekvenser.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet med permanentboende kommer på ett betydande sätt förändra och påverka landskapsbilden, särskilt i den inre skärgården. På öarna Furö/Bjurshalsen och Ålö kommer exploateringen koncentreras, genom att friluftsbosättningar kommer omvandlas till permanentbostäder och förtätas vilket väsentligt kommer ändra landskapsbilden bl.a. genom tillkommande av viss teknisk infrastruktur. Utrymmet för vandringsleder, gammelskog, hävdade eller orörda ytor kommer minska och landskapsbilden kommer ersättas av fler och högre hustak. Sammantaget bedöms utformningsalternativet ge en måttligt negativ konsekvens för landskapsbilden.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att Oxelösunds översiktsplan 2010 fortsätter att gälla. Nollalternativet innebär således att karaktären av "orörd" skärgårdsnatur med bebyggelse av mindre storlek som anpassats till naturens topografi ska bevaras. Även oexploaterade stränder ska bevaras om nollalternativet fortsätter att gälla. Nollalternativet innebär dock att landskapsbilden kan ändras i form av exploatering och tillkommande av byggnadselement då översiktsplan 2010 medger exploatering genom detaljplanläggning. Nollalternativet bedöms medföra positiva konsekvenser för landskapsbilden.

7.3 FRILUFTSLIV OCH TURISM

Förutsättningar

Stora delar av planområdet utgör riksintresse för friluftsliv, se avsnitt 6.1.3. Enligt Länsstyrelsen i Södermanlands läns värdeomdöme så beskrivs Södermanlands skärgård som mångformig och variationsrik. Stora delar av skärgården är på grund av ägoförhållanden samt historiska orsaker oexploaterade och erbjuder goda möjligheter till bl.a. bad, fiske, båtsportsaktiviteter samt natur- och kulturupplevelser.

I Oxelösund så är skärgården en tillgång för såväl det lokala friluftslivet som för besökare och turister. Skärgården är en mycket viktig möjlighet till tätortsnära rekreation. På Furö och Bjurshalsen går en del av den 100 mil långa Sörmlandsleden. I Skärgården förekommer varken bil- eller cykelvägar vilket innebär att det endast är möjligt att ta sig fram till fots på öarna. Öarna är tillräckligt små för att promenera till fots längs stigar och klippor.

Attraktionskraften anses vara hög i Oxelösunds skärgård tack vare sina höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Inriktningen i skärgården är inte primärt att främja nya kommersiella etableringar, det handlar

istället främst om att utveckla och främja turism kopplat friluftslivet och olika naturupplevelser. Ambitionen i dagsläget är ett utveckla turism, friluftsliv samt natur- och kulturvård i samklang och med hjälp av synergier. De friluftaktiviteter som främst förekommer i nuläget är båtsport, kajakpaddling, segling och fiske. Under maj och juni månad anordnas även sälsafari.

Fler av öarna är badvänliga, t.ex. Beten och Stora Aspskär, vilket ger en ökad attraktionskraft som besöksmål. Det förekommer även många klipphöllar på öar i såväl inner- som ytterskärgården som är lämpliga för bad.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Ett av planförslagets främsta mål är att få aktiv turism och attraktiva besöksmål samt utveckla båtliv och båtsportsaktiviteter. Samtidigt ska natur- och kulturmiljön bevaras då de utgör en betydande förutsättning för såväl turism som rörligt friluftsliv. Oxelösunds skärgård ska vara en attraktiv, tillgänglig och hållbar skärgård för Oxelösundsbor och för besökare. Skärgården ska vara ett rekreations- och friluftsområde där öarnas unika natur- och kulturvärden lyfts fram. Det allmänna friluftslivet ska ha goda möjligheter att besöka öarna.

Skärgårdens öar ska erbjuda ett rikt och varierat utbud av friluftsliv för alla åldrar. Tillgängligheten till stränderna ska behållas och om möjligt utvecklas.

Planförslagets inriktning är att med omsorg av naturvärdena öka turismen och tillgången till skärgården för turism och det rörliga friluftslivet. Turismen ska inrikta sig mot friluftsliv och naturupplevelser. Enligt planförslaget vill man förstärka den allmänna båttur som i dag angör de inre öarna med fler turer och fler stopp på fler öar. Flera öar har gjorts tillgängliga för allmänheten och det arbetet kommer att fortsätta enligt planförslaget.

Förutsättningar för övernattningsmöjligheter på de öar där skärgårdstrafiken stannar, i form av vindskydd, tältplatser eller stugor och vandrarhem. Kommunen ska underlätta och främja etableringar av företag inom besöksnäringen vars inriktning överensstämmer med kommunens viljeriktning. Samtidigt ska värdefulla områden fortsätta att vårdas och förbättras och exploatering ska till stor del med stöd av naturens egna villkor.

En förutsättning för det rörliga friluftslivet och turismen i skärgården är att naturvärdena upprätthålls för att fortsätta utöva en dragningskraft för naturturisten och locka till fler upplevelser i skärgården. Ett sätt att förstärka naturvärden är att låta planförslaget initiera ökat bete i området som är en avgörande faktor för fortsatt höga naturvärden i området. Om planförslagets intentioner genomförs med förstärkning av natur- och kulturvärden i planområdet är en förutsättning bättre samverkan med djurhållare och stöd vid exempelvis stängsling, transport av djur mellan öarna m.m.

Planförslaget innebär en försiktig exploatering av skärgården och intentionen är att beaktande alltid ska tas till natur, kultur, turism och det rörliga friluftslivet. Trots dessa värderingar innebär ökad exploatering från nuvarande läge alltid en inskränkning för ovan nämnda värden. Ökad muddring vid exempelvis anläggande av bryggor för att öka tillgängligheten kan samtidigt medföra negativ påverkan på bottenvegetation och sämre uppväxtvillkor för fisk, vilket i sin tur kan påverka sportfisket negativt. Muddring och anläggande av fler enskilda avlopp kan även leda till ökad övergödning vilket försämrar naturvärdena och därmed även upplevelsen för badgäster och båtturister.

Planförslaget vill förenkla för dem som rör sig i skärgården med information om önskat beteende och ökade möjligheter för önskat beteende inom t.ex. båtlivet, avfallshantering m.m. Detta kan uppnås genom exempelvis informationsappar och hjälpmedel som guider och uppmuntrar till utflykt till attraktiva besöksmål samt vilka förutsättningar som finns på de olika besöksmålen. Dessa åtgärder inom planområdet kommer gynna det rörliga friluftslivet och påverka turismen i en positiv bemärkelse.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för friluftsliv och turism i planområdet.

Utförningsalternativ: Permanentboenden

Friluftslivet och turism kan påverkas i både positiv och negativ bemärkelse av utförningsalternativet. Positivt i egenskap att infrastrukturen förbättras och det blir lättare för fler att komma ut i skärgården och hållbart agerande gynnas. Fler allmänna transporter, frekventare avfallshantering och ökad service i form av försäljning, information om besöksplatser och ökad uthyrning av boenden, uppmärkta leder m.m. kan ge ett lyft för turism och det rörliga friluftslivet och göra det enklare att vistas hållbart i skärgården. Dock finns även stor risk att besöksmålen förlorar i attraktionskraft om de blir för exploaterade och känslan av orörd natur och genuina upplevelser minskar. Om öar och vikar blir bebyggda och ersätts av småbåtshamnar kan ilandstigningsplatser och naturliga badplatser för kanotister och vandrare på öarna minska. Trots ökade tillgängligheten i form av allmänna båtlinjer och ökad service vägs inte konsekvenserna upp utan sammantaget bedöms exploateringen utge en måttligt negativ påverkan på friluftsliv och turism.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär en något striktare hållning mot ökad exploatering, vilket också troligtvis innebär färre förbättrande åtgärder för det rörliga friluftslivet. I nuvarande plan tillåts stimulering av friskvården men utan planerade insatser för att locka fler att uppleva de värden som finns i skärgården. Att inte förstärka information, avfallsstationer, båturer m.m. innebär med stor sannolikhet att området inte utnyttjas av fler för rekreation, motion och naturupplevelser i jämförelse med idag. Trenderna varierar idag gällande hur vanligt det är att vara ute i skog och mark. Sedan några år tillbaka är trenden uppåtgående och fler personer rör sig i naturområden och paddlar, strövar, motionssimmar, utövar båtsporter m.m. än för bara några år sedan. Denna ökande samhällstrend antas fortsätta även i nollalternativet. Dock bedöms det bli svårare att tillfullo stimulera trenden ytterligare och erbjuda Oxelösundsborna och dess besökare tillräckligt goda möjligheter och inspiration för ökat friluftsliv och turism från i dag utan antagande av det aktuella planförslaget. Nollalternativet bedöms inte innebära någon eller möjligtvis försumbar konsekvens för friluftslivet och turismen.

7.4 NATURMILJÖ

7.4.1 Ädellövsskog

Förutsättningar

Ädellövskogsinventering har bl.a. utförts för öarna Ålö (örtfattig ek), Hasselö (örtfattig ek), Hasselö-Bergö (ängsekskog) samt Stora Äpskär (ängsekskog).

Det finns en strategi framtagen av Länsstyrelsen Södermanland och Skogsstyrelsen, för hur värdefulla skogar i Södermanlands län ska skyddas. Syftet med strategin är att åstadkomma ett snabbt skydd för de biologiskt mest värdefulla skogarna i länet. Bakgrunden till strategin är det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. Södermanlands skogsstrategi stödjer sig på *Nationell strategi för formellt skydd av skog* som tagits fram av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. För Södermanlands län gäller att 8 600 ha produktiv skogsmark ska skyddas som naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. Hur dessa skogar väljs ut framgår av skogsstrategin.

I figur 14 framgår avgränsningen för skärgårdens skogar från Strategi för formellt skydd av skogar i Södermanlands län. Denna värde trakt innehåller i princip alla olika skogstyper men speciellt utmärkande är tallskog på hållmarker, lövblandad barrskog och ädellövsskog. Skärgårdsnaturskog är en nationellt prioriterad skogstyp i bevarandearbetet. Definitionen av den nationella strategin är: Samling av öar, holmar och skär med naturskog invid kust inklusive kringliggande vatten. Fastlandsskogar i anslutning till skärgårdar inräknas upp till 300 meter inåt land⁴.

⁴ Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2006, *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*.

Figur 14. Avgränsning av skärgårdens skogar från Strategi för formellt skydd av skogar i Södermanlands län
Bildkälla: Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län (2006)

Planförslagets påverkan och konsekvenser

En stor del av planförslaget inriktar sig på att bevara naturmiljöer då skärgården till stor del är obebyggd, detta innefattar grönska och värdefulla naturmiljöer, exempelvis ädelskog. Det bedöms vara viktigt att ta hänsyn till redan utförda ädellövsskogsinventeringar för att kunna bidra till det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. I planområdet finns i dagsläget naturreservat i form av Fågelskär som omfattar en yta om cirka 9,3 ha.

Planförslaget bedöms ha en positiv påverkan på bevarande av ädellövskogar då "bevarande av naturmiljöer" är ett av uttryckligt mål i kommunens planförslag för skärgården. Inriktningen i planförslaget innebär i huvudsak att stor hänsyn ska tas till naturmiljövärden vid framtida förändringar. Även om planförslaget innebär ett visst tillkommande av fritidsboenden bedöms detta få en begränsad påverkan då det ska ske med hänsyn till befintliga värden.

Det bör utredas om det finns fler öar i skärgården som är av sådan karaktär att de bör skyddas genom exempelvis beslut om naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. Detta för att följa och arbeta i enlighet med Södermanlands skogsstrategi samt att bidra till det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. I övrigt bör öarna göras lättillgängliga för invånare och besökare i Oxelösunds kommun för att de ska kunna nyttja naturen för bl.a. rekreation och samspel mellan människa och den biologiska mångfalden. Planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för naturmiljön i form av målsättningen att bevara och skydda värdefull natur.

Utförningsalternativ: Permanentboende

Eftersom utförningsalternativet inriktar sig specifikt på förtätning och tillkommande av permanentboenden på bl.a. Ålö, där det har utförts inventering av ädellövsskog, så finns det en viss risk för negativ påverkan på ädellövsskogsbeståndet eftersom nuvarande markanvändning skulle förändras. För en hållbar exploatering bör i så fall kommunen arbeta aktivt för att på ett formellt sätt skydda de mest värdefulla naturvärdena på Ålö och endast möjliggöra exploatering på vissa koncentrerade, geografiskt avgränsade ytor.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att karaktären av "orörd" skärgårdsnatur med bebyggelse av mindre storlek som anpassats till naturens topografi ska bevaras. I nollalternativet kommer ingen större förändring att ske vad gäller hantering eller bevarande av ädellövsskog i skärgården. Nollalternativet bedöms inte ha någon, eller möjligtvis försumbar konsekvens för naturmiljön.

7.4.2 Djur- och växtskyddsområden

Förutsättningar

Under den tid djur får ungar är de mycket känsliga för störningar. I och med att allt fler människor rör sig i skärgården ökar riskerna för att djuren blir störda så att de lämnar ungar, vilket kan påverka djurpopulationerna. För att ha kvar ett rikt fågel- och sälliv är det viktigt att skydda vissa områden som är särskilt art- och individrika och områden med hotade och skyddsvärda arter. Genom att bilda fågel- och sälskyddsområden ökar förutsättningar för arterna att leva vidare i livskraftiga bestånd⁵.

Det aktuella planområdet har åtta djur och växtskyddsområden varav fem fågelskyddsområden samt tre sälskyddsområden, se figur 15.

Fågelskyddsområdena är:

- Grässkär (öar och vatten)
- Skären kring Åkubben (endast öarna)
- Vattenungarna
- Delar av Mellskären
- Området runt Källskären

Sälsskyddsområdena finns vid:

- Sörbrott
- Stångskärsrev
- Svartbåden

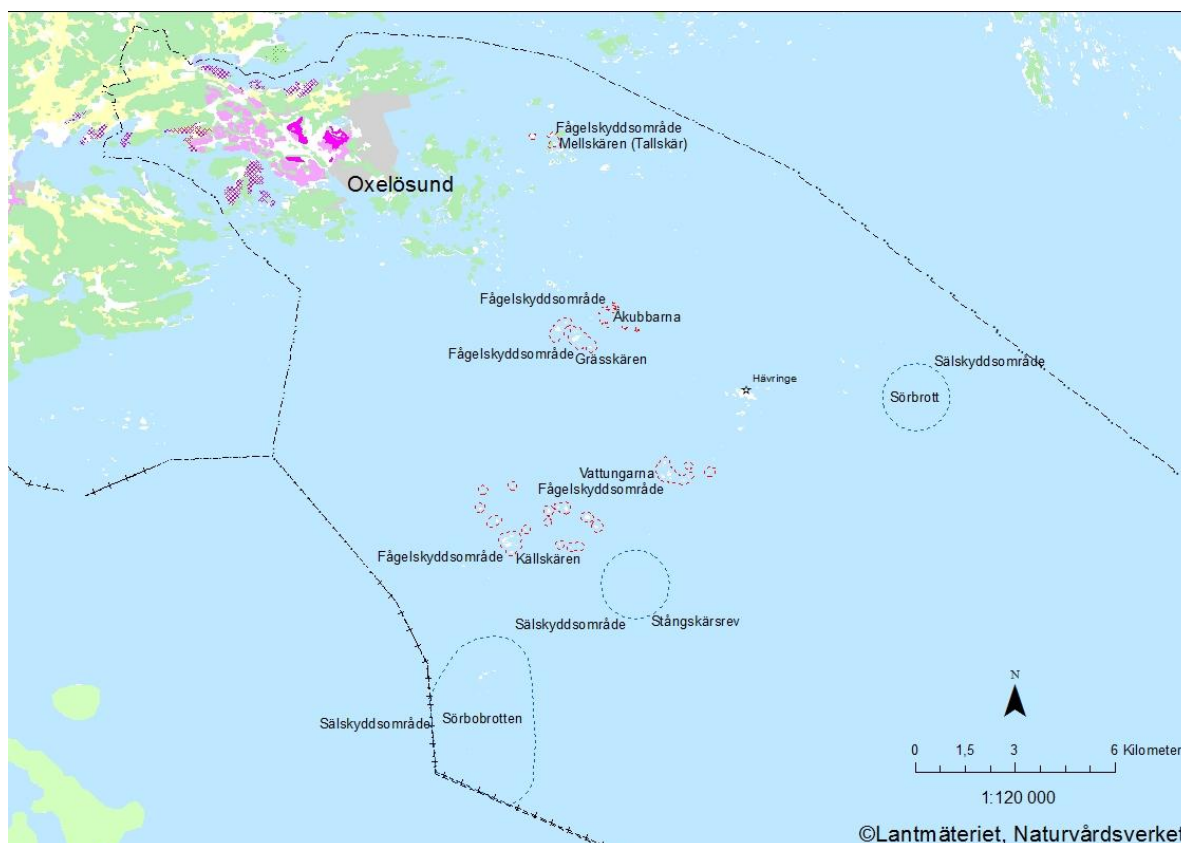
Sälskyddsområden ligger i yttre skärgården utanför Oxelösund. För sälskyddsområden gäller tillträdesförbud 1 000 meter från öar och skär hela året.

Enligt Länsstyrelsen i Södermanlands läns broschyr *Fågel och sälskydd i Södermanlands län* så finns vissa hänsynsregler man ska beakta i skärgården:

- Var uppmärksam på fåglarnas varningsrop och varnande beteende. Fåglar som varnar, spelar skadade eller attackerar visar att du har kommit för nära boplatsen.
- Undvik att gå iland på kobbar och skär under vår och försommar.

⁵ Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Fågel och sälskydd i Södermanlands län*.

- Tänk på risken att trampa på ägg och ungar.
- Råkar du skrämna upp en ruvande fågel ska du genast vända och gå tillbaka den väg du kom.
- Var uppmärksam på simmande familjer med små ungar. Hög fart och svallvågor kan splittra kullen och de blir lättare offer för t. ex trutar.
- Håll hunden kopplad, även små och snälla hundar kan skapa stor skada på häckande fåglar genom att skrämna bort föräldrarna från ägg och ungar. Under tiden 1 mars till 20 augusti råder dessutom kopplingstvång.
- Tänk på att det finns fåglar också på andra öar och skär än de som är fågelskyddsområden.

Figur 15. Illustration av skärgården och utpekade fågel- respektive sälskyddsområden. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Fågelskyddsområdena är dessutom skyltade med gula och gul-röda skyltar. Rött fält betyder 100 meter skyddszon. Anledningen till det utökade skyddet är att vissa fåglar har en lång häckningssäsong och är mycket störningskänsliga. Av färgkombinationerna på skyltarna kan man på avstånd avgöra vilka skyddstider och skyddszoner som gäller⁶.

⁶ Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Fågel- och sälskyddsområden*.

I skärgården finns inte skyltar på alla öar utan i regel endast på öar i ytterkanterna.

	Fågelskyddsområden där förbud att beträda mark gäller under tiden 1 april - 15 juli.
	Fågelskyddsområden där förbud att beträda mark eller komma närmare strand än 100 m gäller under tiden 1 april - 31 juli.
	Fågelskyddsområden där förbud att beträda mark eller komma närmare strand än 100 meter gäller under tiden 1 februari - 15 augusti.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Eftersom planförslaget har som målsättning att bl.a. bidra till en aktiv turism och attraktivt besöksmål samt utveckla båtliv och båtsportsaktiviteter så finns det en eventuell risk för negativa konsekvenser på fågel- och sälhabitat. Därför rekommenderas att ha vissa hänsynsområden kring djurskyddsområden där man bör undvika bl.a. båtsporter och andra djurstörande friluftaktiviteter.

I planförslaget framgår bl.a. att *det allmänna friluftslivet ska ha goda möjligheter att besöka öarna*. En ökning av rörelser och människor i fågelskyddsområden ökar även risken för att fågellivet blir stört. Det bedöms vara ytters viktigt att informera allmänheten om de djurskyddsområden som finns i skärgården. Det bedöms även vara viktigt att informera om de hänsynsregler som ska följas i djurskyddsområden, se avsnitt *förutsättningar*.

En utveckling av båtlivet och båtsportsaktiviteter kan bl.a. innebära troligtvis en ökning av båtörelser i skärgården. En sådan ökning kan i värsta fall resultera störningar för djurlivet. Buller från båtmotorer kan medföra störningar i form av bakgrundsbuller men även plötsliga ljud som skrämmer och stressar faunan.

Sammantaget bedöms planförslagets intentioner kunna ge måttliga negativa konsekvenser, speciellt för de utpekade fågel- och sälkyddsområdena. Intentionerna och målsättningen med planen kan dock ge positiva effekter för människors hälsa då skärgården och dess natur- och kulturvärden är värdefulla för människors rekreation och återhämtning. Kommunen har i planförslaget gjort ställningstaganden om naturvärden är av stor vikt och ska prioriteras framför andra intressen där intresse för sjöfarten inte finns. Planförslaget lyfter fram att kommunen bör verka för att Vinterklasen ska bli ett fågelskyddsområde. Vinterklasen ligger ca 800 meter sydöst om Beten. Detta anses som mycket positivt då det ser till att fler öar inom skärgården får formella skydd. Även naturvårdsprogrammet för skärgården påpekar att det är av intresse att utreda möjligheten för fågelskyddsområde på Vinterklasen.

Kommunen bör arbeta med att informera allmänheten och besökare om vilken påverkan och konsekvenser båttaktiviteter och människorörelser i djurskyddsområden kan ge. Kommunen kan även prioritera vissa öar som inte är djurskyddade och gör dem mer besöksvänliga, för att på så sätt styra besöksnäringen till vissa utvalda öar där allmänheten inte stör djur och natur.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget och dess intentioner medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens för djurskyddsområden, då dessa redan har skyddsföreskrifter. Djurskyddsområden ligger

till största del i den yttre skärgården vilket anses vara positivt ur djurperspektivet. Bedömningen skulle kunna vara mer positiv om kommunen utvecklar speciella hänsynsområden för specifikt bullrande och störande friluftaktiviteter.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativets intentioner och förslag bedöms varken ge positiva eller negativa effekter och inte heller konsekvenser för djurskyddsområdena då dessa är belägna främst i den yttre skärgården. Fågelskyddsområdet som omfattar delar av Mellskär bedöms ligga på ett betryggande avstånd från bl.a. Ålö för att exploatering ska innebära negativa konsekvenser för fågellivet. I utformningsalternativet utpekade inga speciella områden för formellt skydd för djur, natur eller kultur.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär bl.a. att åtgärder som främjar det rörliga friluftslivet och turism bör tillåtas. Detta kan innebära främst negativ påverkan på djurskyddsområden. Effekterna kan visa sig i form av bl.a. utökad, men oreglerad och mindre styrd turism och således störningsmoment på fågel- och sälpopulationen i skärgården. Nollalternativet kan innebära vissa positiva konsekvenser för djur i skyddade områden då det i ÖP 2010 framgår att obebodda markområden behålls oexploaterade i kommunal ägo.

7.5 NATURA 2000

Förutsättningar

Enligt 7 kap. 28a § Miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § Miljöbalken, dvs. ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman eller är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.

Nedan följer en sammanfattning av Natura 2000-områden i det avgränsade planområdet. För utökad och detaljerad information hänvisas till bevarandeplan för var och en av de specifika områdena Furön, Hasselö-Bergö samt Hävringe-Källskären.

Furön – Natura 2000 enligt habitatdirektivet

Natura 2000-område Furön har en totalareal av 19,8 ha och finns på fastigheten Oxelösund Oxelö 7:68. Området godkändes som Natura 2000-område av regeringen 2001-06-20. Området ligger i Oxelösunds skärgård på den södra delen av ön Furön och Bjurhalsen som ligger väl skyltad mot vattenmiljön i Östersjön, se figur 16. Furön och Bjurhalsen är i söder uppdelad på två områden med det smala Furösundet emellan. Där har det tidigare varit en kanal mellan öarna men som tack vare landhöjningen numera är en landbrygga. Skogen har karaktären av äldre kusttallskog med relativt högvuxna grova tallar med platta kronor och grova grenar. Inga tecken på skogsbruk finns i området så hela miljön ger ett ganska förtrollande intryck och en känsla av orördhet infinner sig för besökaren.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna och arterna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet. För detta område innebär det att bevara en gammal kusttallskog med naturskogsliknande utseende där arter knutna till död ved och gamla träd kan fortsätta leva kvar i området⁷.

⁷ Länsstyrelsen Södermanlands län, *Bevarandeplan för Natura 2000-område Furön, Oxelösunds kommun*, Dnr: 511-11348-2004.

Figur 16. Natura 2000-område Furöns avgränsning (mörkblå) på Furön och Bjurs-halsen. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Hasselö-Bergö - Natura 2000 enligt habitatdirektivet

Natura 2000-område Hasselö-Bergö innehar en totalareal av 17 ha och befinner sig på fastighet Oxelösund Femöre 1:11. Området godkändes av regeringen 2001-06-20.

Hasselö-Bergö ligger i Oxelösunds skärgård, se figur 17, och representerar en typisk skärgårdsö där man undantagit skogen från skogsbruk och skogen fått växa alldeles fritt. Området domineras av tallskog på ganska mager mark. Ön ligger ca 15 m.ö.h. och sträcker sig i nord-sydlig riktning. I den norra delen finns det knappt några hällmarker men i de centrala delarna samt nere på södra delen bildar hällmarkerna med servuxna tallar. Området har ett inslag av ädellövträd.

Bon av Spillkråka finns i några tallar. Området fungerar troligen som häckningsbiotop för ett flertal skärgårdsfåglar. Även småfåglar kan här finna goda häckningsplatser på i granar, grova ädellövträd eller på de gamla tallarna.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området Hasselö-Bergö är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna och arterna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet. För detta område innebär det att bevara en gammal kusttallskog med naturskogsliknande utseende där arter knutna till död ved och gamla träd kan fortsätta leva kvar i området.

Hotbild mot Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet

Enligt bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena Furön respektive Hasselö-Bergö finns det vissa aktiviteter som bidrar till några hotbilder mot naturvärdena i området. Bevarandeplanen framhäver exempel som:

- Skogliga åtgärder som avverkning, gallring, plockhuggning, dikning, plantering eller markberedning.
- Avlägsnande av döda ed eller torrträd då det innebär minskning av viktiga substrat för lavar, insekter och svampar.

- Dikesrensning, markavvattning, vägbyggen och annat som kan förändra hydrologin eller hydrokemin inom eller utanför området.
- All form av exploatering som t.ex. bebyggelse, uppsättande av master m.m.
- Kalkning, gödsling, och/eller spridning av aska i eller i anslutning till området.
- Ett allt för intensivt friluftsliv under vissa delar av året, t.ex. vid häckning för fåglar.

Figur 17. Natura 2000-område Hasselö-Bergös avgränsning (mörkblå) på ön med samma namn. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Hävringe-Källskären - Natura 2000 enligt habitatdirektivet och fågeldirektivet

Natura 2000-område Hävringe-Källskären innehar en totalareal av 11 197 ha och befinner sig på fastighet Oxelö Fiske 1:1 vilket till stor del är vattenmiljö se figur 18. Området godkändes av regeringen 1995-12-21.

Området omfattar ett utpräglat ytterskärgårdsområde, där Källskären-Hävringe bildar en kedja av spritt liggande öar och ögrupper. Dessa utgör de högsta delarna av ett långsträckt grundområde som är avskilt från fastlandet och innerskärgården genom en markant djupränna med 50-60 meters djup. Området är ytterst betydelsefullt som häcknings-, ruggnings- och övervintringsområde för fågellivet vid kusten. Området har även stor betydelse för den svenska gråsälstammen. Området runt Hävringe tillsammans med Svenska Björn i Stockholms läns, betecknas som ett av de viktigaste tillhållen för gråsäl i egentliga Östersjön.

Området utgör från ornitologisk synpunkt ett av de viktigaste reproduktionsområdena i regionen. Särskilt intressant är den stora förekomsten av alkfåglar - tordmular, sillgrisslor och tobisgrisslor. Även skrântärnan har i anslutning till området, vid Norra Grässkären, en av sina för närvarande totalt åtta storkolonier i Östersjön. Arten häckade tidigare inom området vid Stora skäret. I det täta buskskiktet på Hävringe hittar svärtan sin viktigaste häckningsmiljö för hela Sörmlandsskärgården. Andra arter av stort intresse är labb och roska vid sidan av mer talrikt förekommande arter som ejder och trutar.

Syftet med Hävringe-Källskärens Natura 2000-område är att bevara en utpräglad och en av exploatering opåverkad ytterskärgård med rika förekomster av häckande och rastande fåglar samt att även fortsättningsvis vara en av Östersjöns starkaste tillhåll för gråsäl⁸.

⁸ Länsstyrelsen Södermanlands län, *Bevarandeplan för Natura 2000-område Hävringe-Källskären, Oxelösunds kommun*, Dnr: 511-11072-2004.

Hotbild mot Natura 2000-områden enligt habitatdirektivet och fågeldirektivet

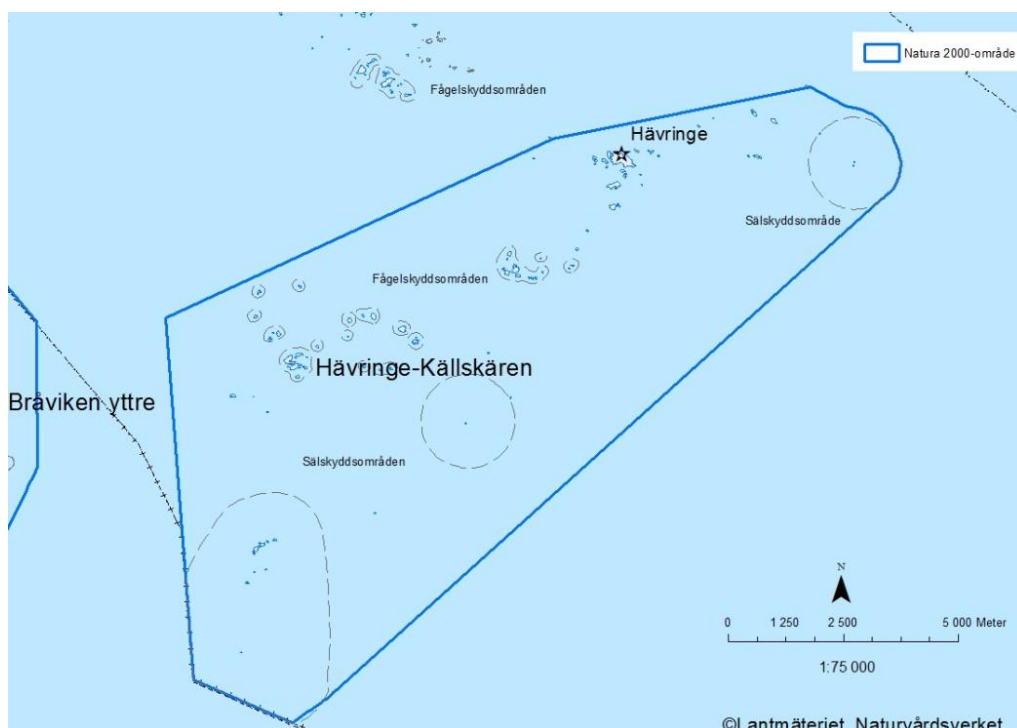
Enligt bevarandeplanerna för Natura 2000-området Hävringe-Källskären finns det vissa aktiviteter som bidrar till negativ påverkan mot natur- och artvärden i området.

Bevarandeplanen framhäver generella exempel som:

- Exploatering som bebyggelse, bryggor m.m.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet och utökad turism.
- Oljeutsläpp och bensinspill från båttrafik.
- Övergödning genom ökad lagring av ruttnande alger.
- Kvävenedfall vilket påverkar artsammansättningen.

Men även specifika exempel som:

- Miljögifter som påverkar sälars njur- och leverfunktion.
- Drunkning av sälar i fiskeredskap
- Mänskliga störningar av sälar kan få sälarna överge sina lokaler, detta är särskilt allvarligt under för arten känsliga perioder som pälsomsning, nyfödda m.m.
- Mänskliga störningar på häckningslokalerna under april – juni, främst orsakat av friluftsliv (landning på häckningsskär, badande folk m.m.) kan få skröntärnorna att överge sina häckningsplatser.
- Försämrade tillgång på lämplig fiskföda kan innebära hot mot föryngringen för t.ex. Skröntärna.
- Igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner, inte minst för Skröntärna, Fisktärna och Silvertärna

Figur 18. Natura 2000-område Hävringe-Källskärens avgränsning. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget har intentioner att tillse ett tillkommande och förtätning av fritidsboende samt att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer. Mellan dessa två kan det uppstå intressekonflikt. Oxelösund har gjort ett ställningstagande och i planförslaget dragit riktlinjer för att naturvårdsintressen alltid ska vägas in vid planer och tillståndsprövningar, samt att *Naturvårdsplan för Oxelösunds kommuns skärgård*⁹ ska fungera som vägledande vid planläggning och tillståndsprövningar. Det bedöms vara mycket positivt för skyddade områden att det finns en av kommunen antagen naturvårdsplan som ska vara styrande och vägledande vid utveckling av skärgården. För att ha en proaktiv och bevarande inställning till skärgården och dess värdefulla miljöer anses det vara av största vikt att naturvårdsplanen revideras och uppdateras med jämna mellanrum, synnerligen vid upptäckt av nya arter eller förändringar i den biologiska mångfalden.

Oxelösunds skärgård har ett betydande naturvärde i och med de tre skyddade Natura 2000-områden. För att uppnå syftet med Natura 2000-områden, dvs. att bevara ett representativt urval av naturmiljöer i Sverige, är det viktigt att arbeta för ett aktivt skydd och värnande om naturen i de utpekade områdena.

Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Detta innebär att även om det endast är den södra delen av Furö och Bjurhalsen som är skyddade krävs en tillståndsprövning med tillhörande MKB vid eventuell exploatering i de norra delarna av öarna. Eftersom hela Hasselö-Bergö omfattas av Natura 2000-skydd bör ingen exploatering förläggas till denna ö. För Hävringe-Källskären rekommenderas kommunen avstå all sort av exploatering, friluftsliv och turism pga. dess djur- och naturvärden.

Planförslaget bedöms inte ha någon, eller möjligtvis försumbar konsekvens för Natura 2000-områden, främst till följd av att Natura 2000-områden är skyddade enligt lag samt att det krävs miljökonsekvensbedömning och tillståndsprövning innan åtgärder får vidtas.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet medger främst omvandling av fritidshusbebyggelse till permanent bostäder men även förtätning, framförallt på öarna Furö, Bjurhalsen och Ålö. Eftersom Furöns och Bjurhalsens södra delar utgörs av Natura 2000-område så bedöms det vara negativt att exploatera eller förtäta dessa delar. Ingrepp i, eller i närheten av de södra delarna av Furö och Bjurhalsen skulle medföra negativa konsekvenser i bevarande av gammal kusttallskog, död ved och gamla träd eftersom utformningsalternativets aktiviteter med största sannolikhet innebär grävning, schaktning m.m. Eventuell exploatering eller omvandling till permanentbostäder bör främst koncentreras till den norra respektive östra delen av Furö/Bjurhalsen. Utformningsalternativet bedöms medföra liten eller obetydlig konsekvens.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att Oxelösunds översiktsplan 2010 fortsätter att gälla. Nollalternativet innebär att obebyggda markområden behålls oexploaterade i kommunal ägo. I övrigt medför nollalternativet att åtgärder som främjar det rörliga friluftslivet och turism bör tillåtas. Eftersom Natura 2000-områdena är formellt skyddade med tillhörande bevarandeplaner så kommer dessa områden inte att påverkas nämnvärt vid nollalternativet. Effekterna och konsekvenserna blir således troligtvis oförändrade.

⁹ Oxelösunds kommun, 2012, *Naturvårdsplan för Oxelösunds kommun*.

7.6 NATURRESERVAT

Förutsättningar

I Sverige är naturreservat ett av de vanligaste sätten att långsiktigt skydda värdefull natur. Enligt miljöbalken finns det flera skäl till att bilda naturreservat, bl.a. för att bevara den biologiska mångfalden, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet samt att skydda, återställa eller nyskapa naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter.

I skärgården finns ett naturreservat som omfattar hela ön Fågelskär om ca 9,3 ha, reservatet bildades 1997. Syftet med reservatet är att bevara ett från skogsbruk opåverkat gammelskogsområde med dess växt- och djurliv. Området ska även ge möjlighet till naturupplevelser, rekreation och vetenskaplig forskning. Markägare är Statens fastighetsverk och hela ön omfattas av fastighet Oxelö Fiske 1:1. Oxelösunds kommun har uppfört och sköter toalett-, sophanterings- och brygganläggning. Ön anses vara flitigt besökt av fritidsbåtar.

Fågelskär består av en hel del berg, främst granit och gnejs. På de inre delarna av ön finns stor avsnörd havsvik som är omgärdad av vass, havsvass och blåsväv. På den norra delen av ön förekommer gamla tallar av större karaktär och dignitet. I nordbranten växer mossrik granskog som i väster övergår i en fuktig alskog. Resten av ön består till stora delar av klippor och hållmarkstallskog.

Artrikedomen är stor bland kärlväxter inom vissa partier på ön. Området har sammantaget stor betydelse för växter och djur knutna till skärgårdens biotoper. Naturreservatet anses ha stor betydelse för friluftslivet.

För varje naturreservat tas beslut med tillhörande reservatsföreskrifter som sätter restriktioner och begränsningar om vad som är tillåtet och inte tillåtet inom naturreservatet. För Fågelskär finns bl.a. reservatsföreskrifter som anger att det bl.a. är förbjudet att:

- Uppföra byggnad eller anläggning
- Anlägga väg, led eller spång
- Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
- Avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
- Framföra motordrivet fordon.
- Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Vidare framgår att innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

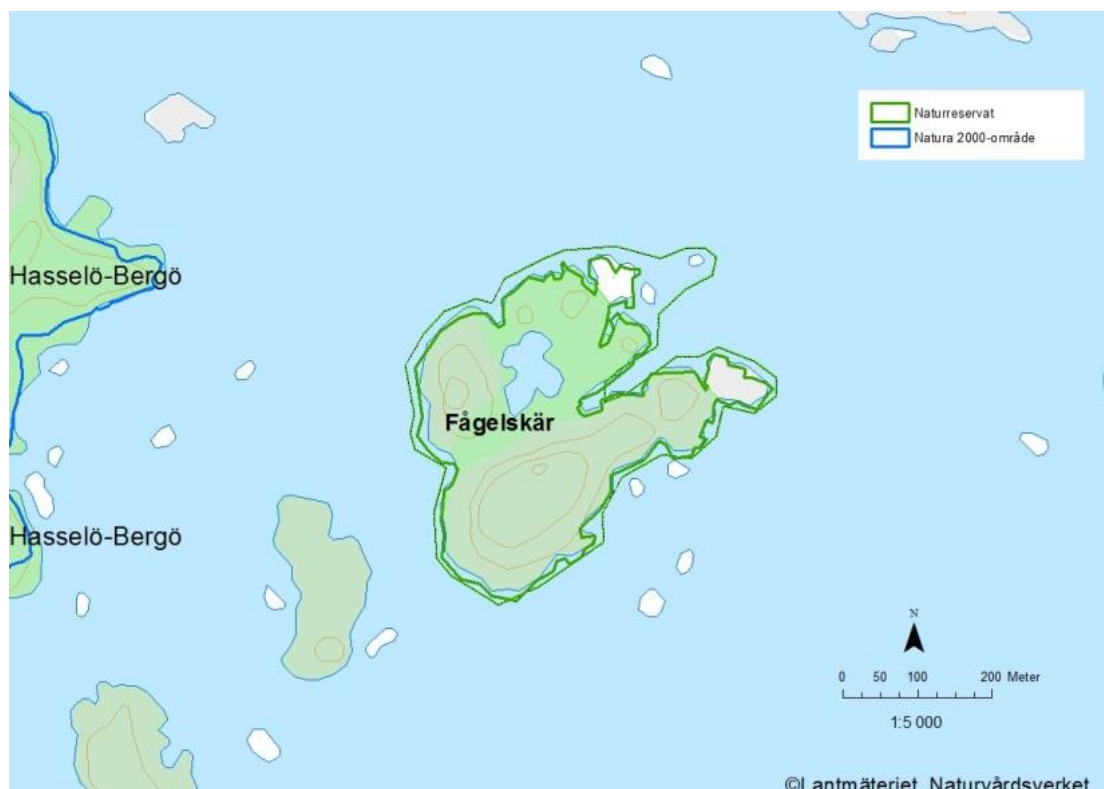
- Utmärkning av reservatet.
- Uppsättning av informationstavlor på lämpliga platser.
- Anläggning och underhåll av friluftsanläggningar.

Beslutet innehåller även föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet. Där framgår bl.a. att det är förbjudet att:

- Förstöra eller skada fasta föremål eller ytbildningar genom att borra, rista, spränga eller måla.
- På ett störande sätt använda musikinstrument, bandspelare, musikanläggning eller liknanden.
- Störa djurlivet t.ex. genom att klättra i boträd eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur.

- Göra upp eld på annan än särskilt iordningställd plats som är markerad med skylt.
- Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor och lavar.
- För längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand.
- Tälta längre än två dygn i följd på samma plats.
- Färdas med fordon eller hydrokopter.
- Släppa ut avloppsvatten, olja eller andra kemiska ämnen som kan skada naturmiljön.

För fullständiga föreskrifter se Länsstyrelsen Södermanlands beslut med dnr 231-5305-1997 daterat 1997-12-19.

Figur 18. Fågelskär naturreservat. Väster om syns Hasselö-Bergö Natura 2000-område. Kartunderlag hämtat januari 2017.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslagets intentioner kan appliceras väl på Fågelskärs naturreservat där skärgården bl.a. ska vara ett rekreations- och friluftsområde där det allmänna friluftslivet ska ha goda möjligheter att besöka öarna samt att natur- och kulturmiljöer ska göras lättillgängliga och bli en del av Oxelösunds och skärgårdens identitet. Det bedöms vara positivt för allmänhetens rekreationsmöjligheter med en närliggande och tillgänglig ö som är skyddad som naturreservat med tillhörande föreskrifter. Föreskrifterna skapar förutsättning för en lugn omgivning där det är förbjudet att bl.a. framföra motordrivna fordon, anlägga led eller vägar eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel. Planförslagets intentioner bedöms kunna bidra till att uppfylla syftet med reservatet, som bl.a. innebär att bevara ett från skogsbruk opåverkat gammelskogsområde med dess växt- och djurliv samt möjlighet till naturupplevelser, rekreation och vetenskaplig forskning.

Det är positivt att Oxelösunds kommun har uppfört och sköter toalett-, sophanterings- och brygganläggning. Det bör dock utvärderas om dessa installationer har en kapacitet för en utökad besöks- och rekreationsnäring.

Oxelösunds kommun har även tagit ställning till att skärgårdstrafikens kapacitet bör utökas på sikt för att ge möjlighet för människor utan egen båt att komma ut i skärgården.

Fågelskär naturreservat bedöms vara en typisk plats där flera intressen kan samsas med varandra och ge flera positiva effekter. Positivt för miljön är att det finns föreskrifter som bidrar till att skydd djur- och natur mot störningar. Annat positivt är att allmänheten får tillgång till ett värdefullt rekreations- och friluftsområde. Rekreation i olika former anses vara av stor betydelse för människors psykiska hälsa. Analyser av svenska folkhälsoundersökningar¹⁰, 16 – 92 år, visar att rekreationens inriktning och kvalitet har extremt stor betydelse för det psykiska hälsoläget, för egenvård och skydd som buffring och coping, vilka är psykologiska termer för balans och tolerans för stress. Arbete och materiella faktorer tycks ha mer begränsad betydelse i jämförelse.

Som en del av planens mål om att bevara natur- och kulturmiljöer bör kommunen arbeta aktivt med att identifiera andra skyddsvärda områden i skärgården. Det bör påpekas och lyftas fram att även marin miljö kan utgöra naturreservat. Den senaste tiden har marina naturreservat lyfts fram som ett sätt att skydda allt fler sammanhängande områden i havet.

Sammantaget bedöms planförslaget kunna få en positiv påverkan på aspekten naturreservat.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Utforningsalternativet bedöms varken ha negativ eller positiv inverkan på naturreservat i skärgården eftersom alternativet främst inriktar sig på de fastlandsnära öarna Furö och Bjurhalsen samt Ålö. Utforningsalternativets konsekvenser för Fågelskär bedöms bli oförändrande jämfört med övriga alternativ.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att obebyggda markområden behålls oexploaterade i kommunal ägo. I övrigt medför nollalternativet att åtgärder som främjar det rörliga friluftslivet och turism bör tillåtas. Eftersom Fågelskärs naturreservat är formellt skyddat med tillhörande föreskrifter så kommer dessa områden inte att påverkas nämnvärt vid nollalternativet. Effekterna och konsekvenserna blir således troligtvis oförändrade.

¹⁰ Norling, I., *Hälsa och fritid. Studier i 10 kommuner av samspelet mellan hälsoläge, livsstil och ekonomiska faktorer*, CEFOS, Göteborgs Universitet (1996).

7.7 STRANDSKYDD

Förutsättningar

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller strandskydd enligt 7 kap. 13§ miljöbalken. Strandskyddet syftar till att värna om det rörliga friluftslivet samt livsmiljöer för växt- och djurliv. Därför är det inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till området. Dispens eller upphävande av strandskyddet kan ske enligt 7 kap. 18§ miljöbalken om det förekommer särskilda skäl. Fri passage för allmänheten och goda livsvillkor för djur- och växtliv ska dock alltid säkras.

Inom strandskyddsområden är det, enligt miljöbalken, förbjudet att:

- Uppföra nya byggnader
- Ändra byggnader eller byggnaders användning eller utföra anordningar, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt
- Utföra grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten för bebyggelse
- Utföra grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten för byggnader, anläggningar, eller anordningar som avses ovan, eller vidta åtgärder som väsentligen förändrar livsvillkoren för växt- och djurarter.

Samtliga öar i Oxelösunds skärgård har ett utökat strandskydd om 300 meter efter beslut från Länsstyrelsen Södermanland. Detta innebär att stora delar av skärgården omfattas av det utökade strandskyddet. Strandskyddet gäller inte om det upphävts genom detaljplan.

Oxelösunds kommun har under 2013-2014 inventerat stränderna i kommunen som utmynnade i rapporten *Inventering av stränder Oxelösunds kommun*¹¹. Inventeringen visar på att huvuddelen av kommunens stränder är klippränder, dels branta berg, dels flata eller svagt rundade hällar. De senare är karaktäristisk för den yttre skärgården. Inventeringen visar vidare att friluftslivet i den yttre skärgården begränsas starkt av svårigheten att hitta lämpliga platser där det går att ankra sin båt. Blåst och vindar gör dessutom flera öar svårtillgängliga. I den inre skärgården är finsedimentstränder vanligast. De är i regel bevuxna med vass medan andra stränder av mindre storlek är moränstränder respektive block- och stenstränder. Det är mycket ovanligt med naturliga sandstränder, speciellt i det aktuella planområdet.

Strandinventeringen påpekar även fördelningen som allmänheten har tillgång till. Det förefaller vara en ojämn fördelning av tillgänglighet till stränder där den karterade strandlinjen på totalt 188,6 km utgörs av 19 procent privat strand och 16 procent som används för friluftsliv.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Ett av målen med planförslaget är att skärgården ska vara ett fungerande skärgårdssamhälle med attraktiva fritidsboenden där en eventuell förtätning av fritidsboendet ska föregås av prövning genom detaljplan.

De flesta av öarna i planområdet är så pass små att strandskyddet gäller för hela ön. Strandskydd kan upphävas genom bl.a. dispensansökan i miljöbalkens 7 kap. 18 c-h §.

Stränder utgör en mötesplats för land, hav och människa. Ur friluftsynpunkt bedöms stränder vara en mycket positiv tillgång för kommunen och allmänheten. Friluftslivet har för flertalet människor ett högt värde genom omedelbar glädje av friluftaktiviteten som sådan, genom avkoppling och stimulans av psykisk hälsa samt genom natur- och kulturupplevelsen. För att uppfylla syftet med planen bör kommunen arbeta mer aktivt med både skydd och tillgänglighet till stränder, i synnerhet i de prioriterade områdena.

¹¹ Linnea Natur & Ekologi, *Inventering av stränder Oxelösunds kommun*, december 2014.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget inte medföra några specifika konsekvenser för aspekten strandskydd.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet innebär att fritidshusbebyggelse på sikt omvandlas till permanentbostäder samt att förtätning tillkommer utspritt, framförallt på de fastlandsnära öarna Furö, Bjurhalsen och Ålö. Permanentbostäder och en utspridd exploatering innebär negativ påverkan för strandskyddet då det finns uppenbar risk att strandvolymerna minskar och det blir färre möjligheter för allmänheten att vistas i strandnära lägen. En ökad utspridd exploatering innebär med största sannolikhet även krav på fler båtbygggar vilket anses medföra negativa konsekvenser för vattenmiljön i jämförelse med centraliserade båtbygggar på avsedda platser. Sammantaget bedöms alternativet medföra stora negativa konsekvenser.

Nollalternativ

I nollalternativet fortsätter skärgården att utvecklas i enlighet med ÖP 2010 vilken innebär att karaktären av "örörd" skärgårdsnatur med bebyggelse av mindre storlek som anpassats till naturens topografi skall bevaras. ÖP 2010 uttrycker tydligen att "...*oexploaterade ständer ska bevaras*". För bevarande av stränder och för att uppfylla strandskyddets syfte bedöms nollalternativet ha mycket positiva drag. Nollalternativet bedöms ha mest positiva konsekvenser för strandskyddet i jämförelse med övriga alternativ.

7.8 KULTURMILJÖ

Förutsättningar

Det saknas ett kommunalt kulturmiljöprogram och några kulturhistoriska inventeringar har inte genomförts i Oxelösunds skärgård. Sörmlands museum har genomfört bebyggelsehistoriska studier av skärgårdshemmanet på Ålö och håller även på att ta fram vårdplan för detta.

WSP har efter uppdrag från Oxelösunds kommun gjort en förstudie över kulturmiljön i planområdet, se bilaga 1 för fullständig rapport. I förstudien nämns bl.a. att det på några öar har bedrivits jordbruk under lång tid och gårdsmiljöer finns bevarade, bl.a. på Ålö och Bjurhalsen. På Hasselö är det gamla skärgårdshemmanet använt som fritidshus. På grund av den låga exploaterings- och förändringsgraden har markerna i många fall kvar gamla indelningar som stengårdsgårdar och brukningsvägar.

Idag ha den huvudsakliga bebyggelsen på öarna användning som fritidshus. Furön är exempel där fritidshus uppförts under första halvan av 1900-talet då det blev populärt att uppföra fritidshus i skärgården. Fritidshusen ligger ensamma på jämna avstånd, en bit utdragna från vattenbrynet med en brygga nedanför.

Hela Oxelösunds skärgård har höga kulturvärden. På bl.a. öarna Hamnskär och Högskär finns lämningar av boplatser och av jakt, fiske och sälfångst. Hävringe i ytterskärgården har länge varit bebodd av lotsar men idag finns ingen bofast befolkning. Oxelösunds kommun har ingen kommuntäckande kulturhistorisk inventering. Dock finns ett antal kulturhistoriskt värdefulla bebyggelseområden att ta hänsyn till i planeringen, bl.a. så är hela Stjärnholms slottsområde en välbevarad kulturmiljö med anor från 1600-talet. Här finns även den enda större kulturparken i kommunen. Skärgårdshemmanet på Ålö som varit bebott sedan 1400-talet är en annan levande kulturmiljö.

Fornlämningar är spår av mänsklig aktivitet som syns eller finns i vår omgivning som är skyddade enligt Kulturmiljölagen, (KML). Det finns ett stort antal skeppsvrak inom Oxelösunds skärgård, varav det mest kända är Mastvraket som bedöms ha förlit 1714. Fartygslämning från fartyg som förlit före 1850 utgör fornlämning enligt kulturmiljölagen.

Enligt kulturmiljölagen krävs tillstånd inför alla markingrepp inom fornlämningsområde. Ett fornlämningsområde är ett område kring varje fornlämning vilket har samma skydd som fornlämningen. Fornlämningsområdet ska vara tillräckligt stort med avseende på lämningens art och betydelse.

Vrak som är minst 100 år utgör fornlämning och är därför skyddade enligt KML. Det betyder att antalet fornlämningskyddade vrak måste uppdateras kontinuerligt. Vid en eventuell exploatering måste därför en aktualisering göras i samband med tillståndsprövningen för att säkerställa att kulturmiljölagen följs.

Bjurhalsen

Bjurhalsen hade i äldre tid ett skärgårdshemman vilket hamlade lindar och långa stenmurar kring gamla åkrar berättar om. I början av 2000-talet fanns ett fiskehemman här. Trots sin närhet till Oxelösund så har ön i stort sett inte avstyckats ytterligare under 1900-talet.

Korsholmen

Korsholmen är en del av det Gamla Oxelösund och platsen har gamla anor som angöringsplats för fartyg. Här låg under 1700- och 1800-talen en tullstation. Av denna anläggning finns idag en bevarad stenkaj. På ön ligger tre mindre fritidshus.

Furö

Furön har fram till 1900-talets början varit en obebyggd ö. I princip hela ön täcks av skog. Fritidshus från 1900-talets första hälft är uppradade längs hela östra och norra kusten. Miljön anses ha en av de bäst bevarade samlade fritidshusbebyggelser i skärgården.

Ålö

Ålö är planområdets största ö. I norra delen finns en gård som ursprungligen varit ett skärgårdshemman där man försörjt sig på fiske och jordbruk. Nuvarande bebyggelse går troligtvis tillbaka till 1700-talet. Nere vid bryggan ligger en sjöbod och en drängstuga. Övriga byggnader är svinhus, rensbod och jordkällare.

Hasselö

Det finns ett tidigare skärgårdshemman på öns norra del som idag är ett fritidshus. Liksom på Ålö finns flera byggnader samlade som en gård i nära anslutning till en brygga där det även finns en sjöbod bevarad.

Mindre öar kring Hasselö samt Hasselö-Bergö

Kring Hasselö och på gränsen mellan den inre och den yttre skärgården ligger ett antal mindre öar, Lilla Hasselö, Fisklösen, Pålholmen, Tallholmen, Hasselö-Bergö m.fl. som bebyggts med fritidshus under 1900-talets första hälft.

Lilla och Stora Äspskär

Namnet Äspskär tros betyda grupp av aspar vilket är en god sammanfattning av öarna. I den skyddade viken mellan öarna har ett skärgårdshemman legat och här ligger bebyggelsen fortfarande kvar. Den i Oxelösund kända fiskarfamiljen Söderlund bodde här och det var den familjen som flyttade hit gamla fyrhuset på Ledskär 1918.

Vinterklasen

Vinterklasen är ett historiskt viktigt sjölandmärke vid in- respektive utfarten från Oxelösund. En fyr har legat på ön sedan 1954. Öns form liknar en hög puckel samtidigt som dess karaktäristiska drag har gjort den till ett viktigt sjömärke att navigera efter.

Beten

Betens västra del har höga klippor och denna plats har historisk använts som lotsutsikt samt fyrplats. Fyren är fortfarande i bruk. Bebyggelsen på platsen har i den ekonomiska kartan från 1950 kallats för sommarhem. Sydöst om bebyggelsen finns en vik med en badplats.

Hävringe

Hävringe har tidigare varit en lotsstation och har en bevarad bebyggelsestruktur. Särskilt kännetecknande är Båken med anor från 1751. Lotsningen på Hävringe hade pågått i ca 300 år när det upphörde 1986. En fyrstuga med fyr uppfördes 1891 och står kvar medan fyren har förnyats. I en skyddad vik nedanför lotsstationen finns samlad bebyggelse med ca 15 småbostadshus. Dessa uppfördes vid 1900-talets början.

Högsten, Hamnskär

Vid tidigare undersökningar har man på Högskår påträffat vad man tror är en mindre koja eller hus för övernattnings vid jakt-, insamlings- och fiskeverksamhet. Ytterligare tre liknande anläggningar finns på ön. På ön finns rester av så kallade gästgårdar där fiskarna torkade sina nät och på öns södra del har en fartygslämning påträffats.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Oxelösunds kommun har som målsättning att befintliga natur- och kulturmiljöer ska identifieras och skyddas. De ska även göras tillgängliga utifrån dess unika förutsättningar.

I samband med utformning och framtagande av planförslaget har kommunen låtit utföra en översiktlig förstudie av kulturmiljön i skärgården vilket anses vara som en positiv start och en förutsättning för att kunna uppnå sina mål med att identifiera befintliga, och inte minst värdefulla kulturmiljöer i skärgården.

I planförslaget finns framtagna generella riktlinjer som tagit inspiration och kunskap från den översiktliga kulturmiljöutredningen. Riktlinjerna inriktar sig på att i stora drag behålla den kulturkaraktären och landskapsbilden som skärgården har i dagsläget. Utveckling och bebyggelse medges om riktlinjerna följs i form av bl.a. att ny bebyggelse ska undvika att ta uppmärksamhet från sjölandmärken, att gårdsbebyggelse belägen vid odlingsbar mark och i anslutning till brygga eller mindre hamn ska bevaras. Planförslagets riktlinjer medger exploatering om ny bebyggelse tar hänsyn till naturens orörda karaktär och bör utvecklas i synergi med naturens karaktärsdrag avseende placering, skala, utformning och färgsättning. Detta bedöms som positivt då fler kan få möjligheter att nyttja den kulturrika skärgården samtidigt som befintlig kulturkaraktär behålls genom att ny bebyggelse ska utvecklas efter tydliga direktiv och passa in i befintlig natur- och kulturbild.

Då kommunen har tagit ställning till hur öarna är tänkta att bebyggas och skyddas ut natur- och kultursynpunkt, se avsnitt för bebyggelse. De riktlinjerna som är dragna för olika delar av skärgården och för vissa specifika öar bedöms ge positiva konsekvenser ur natur- och kulturvärdes perspektiv samtidigt som den värdefulla och karaktäristiska landskapsbilden av skärgården bibehålls. Samtidigt bedöms det positivt att kommunen har ambitioner att öka tillgängligheten till vissa öar med bl.a. utökning av skärgårdstrafikens besöksantal. Detta kommer gynna allmänhetens välbefinnande genom tillgänglighet till flera ställen för rekreation.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön i planområdet. Denna bedömning görs utifrån planförslagets målsättning om bevarande av kulturvärden samt de riktlinjer som finns framtagna för att ta hänsyn av kulturmiljö i skärgården.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet medger exploatering och att fritidsbostäder ska göras om till permanentbostäder, specifikt på Ålö och Furö. I norra delen av Ålö finns en gård som ursprungligen varit ett skärgårdshemman där man försörjt sig på fiske och jordbruk. Furöns miljö anses ha en av de bäst bevarade samlade fritidshusbebyggelser i skärgården. Det bedöms vara olämpligt med exploatering och tillkommande av permanentbostäder i områden där det finns bra bevarad bebyggelsekultur med ett högt värde. Utformningsalternativet bedöms medföra måttliga negativa konsekvenser.

Nollalternativ

Nollalternativet har en ganska restriktiv inställning till exploatering i planområdet. Det finns dock inte heller någon intention eller vägledning om vilken typ av kulturmiljö ska bevaras eller på vilket sätt. I nollalternativet förekommer således inga riktlinjer eller hänsynsregler för exploatering eller utformning av tillkommande bebyggelse i planområdet. Nollalternativet bedöms ha en liten negativ konsekvens för kulturmiljön.

7.9 BÅTLIV

Förutsättningar

I Oxelösund finns en stark båtkultur och en god service för båtburna vilket enligt planförslaget ska underhållas och utvecklas. Inom området bedrivs utbildnings-, tränings- och tävlingsverksamhet för segling. Det finns flera båtklubbar och båtvarv. I området finns två gästhamnar och nio småbåtshamnar med möjlighet till att hyra båtplats. Flertalet fastighetsägare har brygga med båtplats. Båtlivet är viktigt för det rörliga friluftslivet, för besöksnäringen och för att utveckla Oxelösund som en attraktiv skärgårdskommun. Kommunen ska eftersträva en långsiktig hållbar utveckling av båtlivet.

I både planförslaget och i översiktsplanen från 2010 nämner Oxelösunds kommun värdet av att bevara orörda miljöer samtidigt som man vill stärka det rörliga friluftslivets tillgång till dessa områden. Åtgärder som främjar det rörliga friluftslivet vill man enligt planförslaget främja och det bör ske i samklang med de höga naturvärden som finns i området.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

När det rörliga friluftslivet och turismen ökar sina rörelser i skärgården vidgas trafiken av småbåtar och friluftsbåtar och därmed dess påverkan på naturvärdena. För att kunna lyckas med sin intention att både öka tillgängligheten till skärgården och bevara dess värden bör Oxelösunds kommun ta fram en policy för båtliv. Inom pågående arbete med hållbarhetsplan kan riktlinjer tas fram för båtliv som på bästa sätt harmoniserar ökad rörelse i skärgården med bevarande av natur- och miljövärden. I policyn bör ingå hur kommunen ska utveckla sin service med avseende på tillgång till tankningsmöjligheter av hållbara bränslen, möjlighet till lagefterlevnad med tömning av båtlatrin samt tillgång till båtbotentvätt och spolplattor för att minimera nyttjandet av giftig båtbotenfärg. I policyn bör även rekommenderade småbåtsfarleder, områden för bullrande båtsport pekas ut samtidigt som tysta områden där ökad trafikering inte önskas, identifieras. Åtgärder för uppfyllelse av dessa riktlinjer bör även föreslås, annars finns en risk för att de naturvärden som bland annat attraherar båttureturister försämras av båtturen i sig.

Det är viktigt att beakta att båtsporter inte nödvändigtvis innebär motorbåtssport utan kan visa sig i form av exempelvis kanot och segling. Det bedöms finnas en stor sannolikhet till att just motorbåtar kommer att medföra ökad grumling och propellermuddring vilket i sin tur innebär troliga negativa förändringar på bottenlivet i Östersjön vilket bedöms motverka miljö kvalitetsnormerna för vattenkvaliteten.

Sammanfattningsvis bedöms planförslagets mål och intentioner med utveckling av en aktiv båtturen ge en måttlig negativ konsekvens. Bedömningen skulle antagligen se annorlunda ut och vara mindre negativ om kommunen åtar sig att utveckla en policy, riktlinje eller vägledning för båtlivet i skärgården.

I planförslaget framgår att kommunen ska verka för en hållbar utveckling av båtlivet, det framgår dock inte vad detta betyder specifikt.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet förutsätts bidra med ökad service för båtlivet för att försörja boende i skärgården och dess transportmedel i form av båtar. För båtlivet kan utformningsalternativet innebära en förbättring då utökad service i form av mackar m.m. förbättras ytterligare. Dock kan utformningsalternativet innebära så pass utökade rörelser i skärgården att naturvärdena missgynnas. Ökat buller, ökade utsläpp från bränsle och bottenmålning samt utökad muddring och anläggningsarbeten för bryggor och små hamnar ger negativ påverkan på naturvärden både under och över ytan. Utformningsalternativet bedöms innebära positiva konsekvenser för båtlivet men sammantaget innebär exploateringen och tillhörande utökad båtliv måttligt negativa konsekvenser på områdets naturvärden.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att båtlivet inte förstärks från dagens läge och fler båtturister uppmuntras inte att nyttja området annat än dagens besökare. Färre får därmed tillgång till området men de uteblivna ökade rörelserna i området innebär också att djur och natur både ovan och under ytan inte utsätts för utökad buller och utsläpp från båtmotorer och båtbottnar. I detta alternativ uteblir även satsning på infrastruktur för den hållbara båtturisten och det är troligt att förstärkt avfallsservice, båtbottevättar och latrintömning också uteblir. Sammantaget innebär nollalternativet att satsningen på båtlivet uteblir och båttrafiken utökar inte i området vilket bedöms som positivt för områdets naturvärde men negativt utifrån turism perspektiv.

7.9.1 Spolplatta och Båtbottenvätt

Förutsättningar

I dagsläget finns varken båtbottevätt eller spolplatta inom aktuellt planområde. Spolplattor finns vid Oxelösunds båtvarv och Oxelösunds Motorklubb. Båtgäare med fritidsbåtar är hänvisade till att använda båtbottefärg för att undvika påväxt av bl.a. alger och havstulpaner på båtbottnar. Påväxt på båtbottnar ökar bränsleförbrukningen på båtarna. Även i dag tillåtna båtbottefärger innehåller skadliga ämnen, exempelvis koppar och zink, med starkt negativ påverkan på det marina livet.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Intentionen i planförslaget är att Oxelösunds kommun ska upprätta minst en båtbottevätt för att skapa möjligheter för båtgäare att minimera nyttjandet av giftig båtbottefärg i skärgården och därigenom reducera spridning av giftiga ämnen såsom koppar och zink. Vid borttagning av bottenfärger från båtar är det av stor vikt att ha tillbörlig rening och uppsamling av färgrester vid Spolplattorna/båtbottenvättarna då gammal målarfärg skrubbas bort i tvätten. Om uppsamling saknas och endast en "hög omsättning av vatten" finns, kommer båtbottevättens syften inledningsvis motverkas då den istället bidrar till ökad spridningen av den giftiga färgen snarare än minimering. För etablerade kunder och brukare som inte målar sina bottnar utan bara rengör dem kommer problemet minska. Östersjön har goda förutsättningar att bekämpa bevuxna båtbottnar på mer miljövänliga sätt än med skadliga båtbottefärger.

Även de som bor långt ifrån en båtbottevätt kan genom handledning och information använda andra metoder såsom undvikande av mjuka färger eller biocidfärg, samt skapa rutiner för hur man samlar upp färgrester och slipdamm från målade bottnar. Utifrån planförslagets underlag och riktlinjer bedöms det finnas vissa förbättringsförslag som bör beaktas vid etablering av spolplatta och båtbottevätt.

Vid upprättande av båtbottevätt eller spolplatta med adekvat vattenuppsamling eller vattenrening bedöms det medföra positiva konsekvenser för brukare och för miljön.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

I utformningsalternativet för permanentboende förväntas även här båtbottnentvättar upprättas och förmodligen kan fler upprättas genom detta förslag vilket är positivt. Dock är det troligt i detta utformningsalternativ att exploateringen leder till en så pass utökad båtuturism att förbättringen i minskade miljögifter då fler använder båtbottnentvätt uteblir eftersom det totalt sett är så många fler båtar i rörelse i området varav ett flertal ändå nyttjar båtbottnentvättar.

Nollalternativ

I dagsläget saknas spolplatta och båtbottnentvätt i området och möjligheterna är få för båtägare att minimera nyttjandet av skadliga båtbottnentvättar. En etablering av en båtbottnentvätt kan ske även utan att det nya planförslaget antas men det finns en risk att den kommunens incitament att etablera den minskar utan ett planförslag där en satsning för en båtuturism planeras. Sammantaget bedöms nollalternativet medföra liten negativ konsekvens.

7.9.2 Bränsle

Förutsättningar

I dagsläget finns en sjö-bränslestation i Oxelösunds skärgård. Den är belägen i gästhamnen i Badhusviken. Bränslestationen tillhandahåller i dagsläget dieselolja, bensin samt gasol.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Inom skärgårdsutvecklingen diskuteras om bränslestationen ska omplaceras till en mer strategisk plats och/eller utökas till fler bränslestationer. Om nyetablering respektive omlokalisering av bränslestation sker så kommer omplaceringens påverkan på naturvärden utredas enligt tillståndsförfarande. Sannolikt kommer en omflyttning bidra med en viss negativ naturpåverkan inom det nya området då ökad trafik med ökade bullernivåer samt spill från bränslestationen bedöms kunna resultera i negativ påverkan på det marina livet under ytan. Ur miljö- och hållbarhetssynpunkt vore det optimalt om en omarbeting av båtbottnentvättar samtidigt innebar en utveckling där även mer miljövänligt bränsle som exempelvis alkylatbränsle på pump erbjuds. Genom att öka möjligheterna att enkelt tanka miljövänligt bränsle kan en utökad båtuturism ske utan ökade påfrestningar på naturvärdena och spridning av skadliga ämnen i havet.

Att endast ha en bränslestation för Oxelösunds skärgård anses vara relativt sårbart. Bränslehanteringen kan stå still och brukarna kan vara utan bränsle om det skulle uppstå driftstörning eller haveri på bränslestationen.

En omplacering och utveckling av bränslestation bedöms medföra positiva effekter då omplaceringen skulle innebära ett tillståndsförfarande med försiktighetsmått alternativt villkor förenade med tillståndet som skulle ge bättre och säkrare hantering av bränslen. Vid en nyetablering eller omlokalisering finns även möjlighet att utreda potential av andra mer miljövänliga bränslen. Sammanfattningsvis medför planförslaget positiva konsekvenser.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

För att serva båtägarna i de nya bostäderna inom permanentboendeanternativet är det troligt att fler mackor kommer att anläggas. Detta är positivt utifrån båtuturismperspektiv och ökad efterfrågan kan även öka chanserna för att hållbara bränslealternativ kan erbjudas. Det finns dock risk att i detta alternativ att båtuturismen utökas så pass mycket att miljövinningar i form av att några väljer hållbara alternativ uteblir då antalet ökat så pass mycket att miljövinningen uteblir. Utformningsalternativet bedöms innebära liten eller obetydlig negativ konsekvens för miljö.

Nollalternativ

En bränslestation finns etablerad i området och dess placering kommer i nollalternativet att kvarstå. Det innebär att ingen ny miljöpåverkan på nya områden kommer att ske. Utveckling där miljöbränsle införs på den befintliga macken bedöms kunna uppnås även utan att det nya planförslaget antas. Nollalternativet bedöms innebära ingen eller försumbar konsekvens.

7.9.3 Avfall och latrin

Förutsättningar

Den 1 april 2015 infördes ett förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Förbudet omfattar svenskt sjöterritorium i sin helhet och gäller alla fritidsbåtar. Toalettavfall innehåller bl.a. fosfor och kväve, vilket är ämnen som bidrar till övergödning av våra vatten. Dessutom kan bakterier spridas via avfallet, t.ex. E-colibakterien som kan orsaka olika infektioner. Barn är särskilt utsatta för smitta eftersom de tenderar att svälja mer vatten när de badar.

Enligt föreskriften, TSFS 2012:13, ska även alla fritidsbåtshamnar kunna ta emot avfall från de båtar som använder hamnen. Att tömma tanken är gratis eller ingår i hamnavgiften. Idag finns bara latrintömningsmöjligheter i en hamn inom området.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Idag är tömningen av fritidsbåtars latriner inte användarvänlig då infrastrukturen inte är uppbyggd. Om Oxelösunds kommun förbättrar tillgången till tömningsställen i samverkan med näringslivet och informerar båtfolk om var man kan tömma kan efterlevnaden av regelkravet om latrintömning förbättras i området. Planförslaget vill ta ett samlat grepp på utveckling av båtlivet där förbättrad infrastruktur och ökad information om latrin och avfallshantering kan vara en del vilket kan innebära en positiv effekt i form av ökad lagefterlevnad samt möjligheter för mer hållbart båtliv. Sammantaget kan planens satsningar på att förbättra för båtturism leda till fler båtar i området med ökat buller, avfall och latrin men med förbättrad infrastruktur och ökad information kan planen också leda till att båtlivet blir mer hållbart. Sammanfattningsvis medför planförslagets intentioner positiva konsekvenser då det skapas infrastruktur för att på ett bättre sätt uppfylla miljöriktig tömning av toalettavfall. Att på ett miljöriktigt sätt omhänderta toalettavfall från fritidsbåtar kommer att medföra positiva konsekvenser för Östersjön som under en längre tid har haft problem med övergödning.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

I utformningsalternativet framgår inte om tillkommande av permanentboende kommer att medföra att infrastruktur för latrin- och avfallshantering utvecklas. Ålö och Furö är så pass nära fastlandet att det inte är säkert att utveckling av system för toalettavfall kommer till stånd bara för att permanentboenden finns på öarna. Det mest troliga är dock att systemet för toalettavfall kommer att utvecklas även i utformningsalternativet då det är lagstiftat. Åtgärderna i utformningsalternativet bedöms medföra positiva konsekvenser ur miljöperspektiv.

Nollalternativ

I nollalternativet finns endast en hamn som har sugtömning för båtlatrin vilket inte stimulerar god lagefterlevnad för den nya lagen om förbud mot latrintömning i hav, sjöar och vattendrag. Sannolikt kan fler stationer etableras med tiden även i nollalternativet men utan planförslagets införande riskerar detta att ske mindre strategiskt och inte inom en snar framtid. Samtidigt förväntas inte båtrörelserna öka nämnvärt i nollalternativet och summerat bedöms nollalternativet inte utgöra några negativa konsekvenser.

7.10 FRITIDSBOENDE

7.10.1 Bebyggelse och boende

Förutsättningar

Den bebyggelse som finns i nuläget är främst lokaliserad till öarnas kuststräckor och är spridd över ett flertal öar. Det är endast ett fåtal öar i skärgården som helt saknar bebyggelse, där de två största är Stora Äpskärs och Stora Trässö. Flest arrenden förekommer på Furön.

Ett 30-tal arrenden ligger inom det som i Översiktsplan 2010 betraktades som ett influensområde för industrin, och bör av den anledningen inte fastighetsbildas. Förutsättningarna för fastighetsbildning för befintliga arrendetomter ser olika ut på olika platser i skärgården. Ett 20-tal arrenden i skärgården ligger inom Natura 2000-områden. Gränserna för den skyddade naturen är dragen så att hela arrenden omfattas.

Oxelösunds kommun använder sig av vägledningsdokumentet *Bygg varsamt – Rekommendationer för bebyggelse utanför detaljplanerade områden*¹². Skriften togs fram som komplement till ÖP 2001.

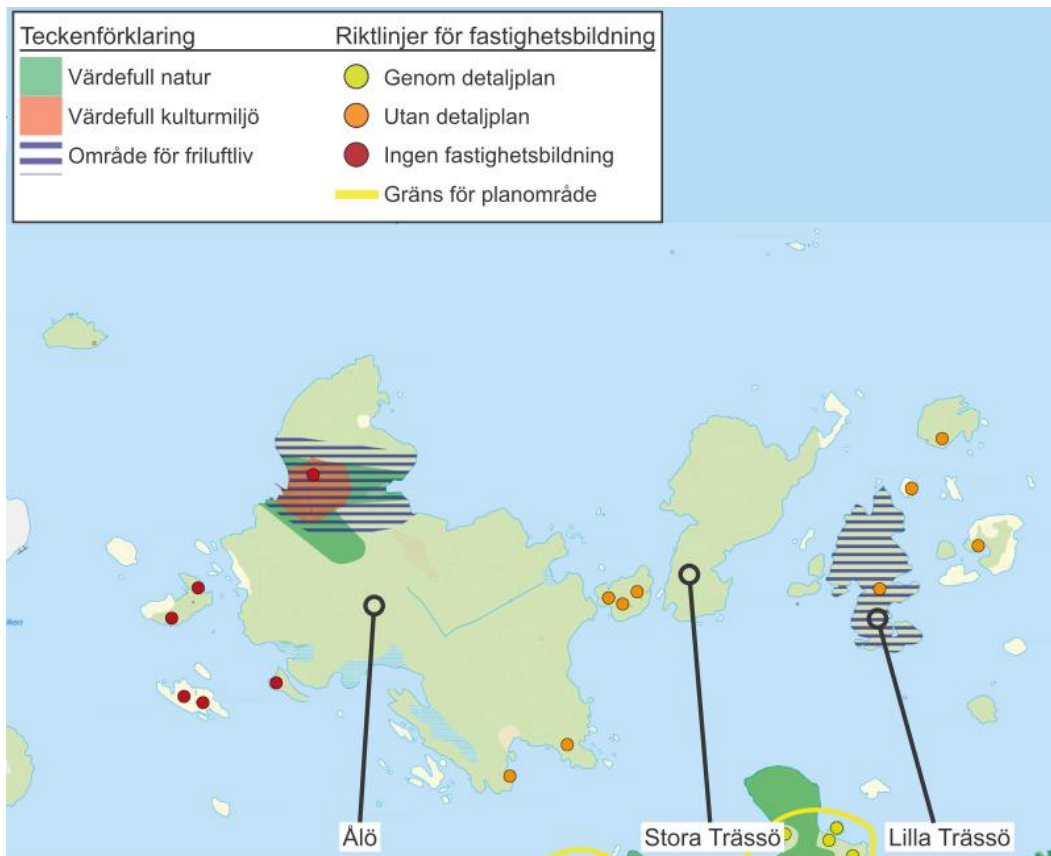
Den bebyggelse som finns är till stora delar lokaliserad till öarnas kuststräckor vilket är ganska naturligt med tanke att den största delen bebyggelsen tillkom under tidigt 1900-tal och fram till 1950. Endast ett fåtal saknar helt bebyggelse.

Nedan anges en överblick över befintlig bebyggelse inom planområdet med uppdelning för respektive ö. För mer detaljerad beskrivning med kartor se översiktlig studie av kulturmiljö i bilaga 1.

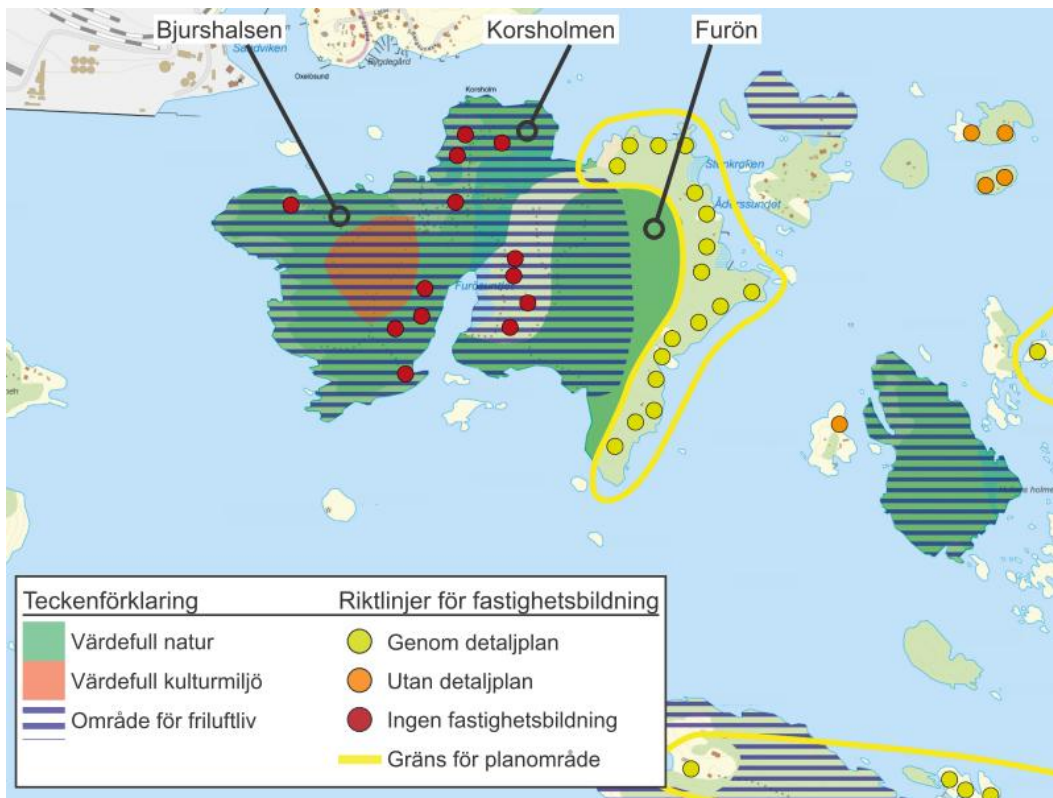
Ö	Exploatering
Ålö	Bebyggelsen är koncentrerad till kring Ålö skärgårdshemman på norra delen av ön. Ett par arrenden finns på öns sydöstra uddar.
Lilla Trässö	I det närmaste oexploaterat. Det finns ett arrende som är lokaliserat centralt på ön.
Furön	Ön omfattar flest arrenden av skärgårdsöarna. Bebyggelsen är främst koncentrerad till öns östra kust.
Hasselö	Delvis bebyggt med ett antal fritidsboenden längs nordöstra delen av ön.
Hasselö-Bergö	På ön förekommer endast en sparsam bebyggelse främst runt öns södra udde samt på öns nordöstra delar.

¹² Oxelösunds kommun, *Bygg varsamt: Rekommendationer för bebyggelse utanför detaljplanerade områden i Oxelösunds kommun*, 2002-12-11

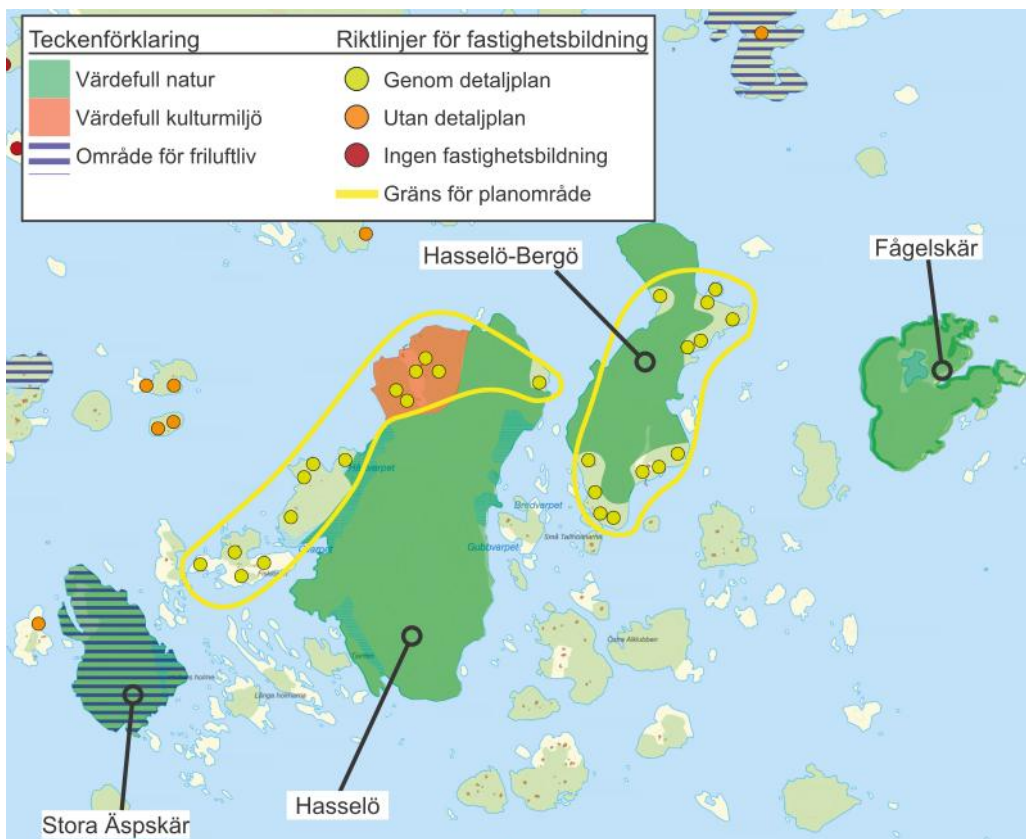
Beten	Ön är i det närmaste oexploaterad. Den bebyggelse som finns är dels lokaliserad till öns västra del och dels till nordöstra.
Hävringe	Ön är ett gammalt fyrvaktarboställe och lotsstation. De gamla bostäderna tjänar idag som fritidsbostäder.

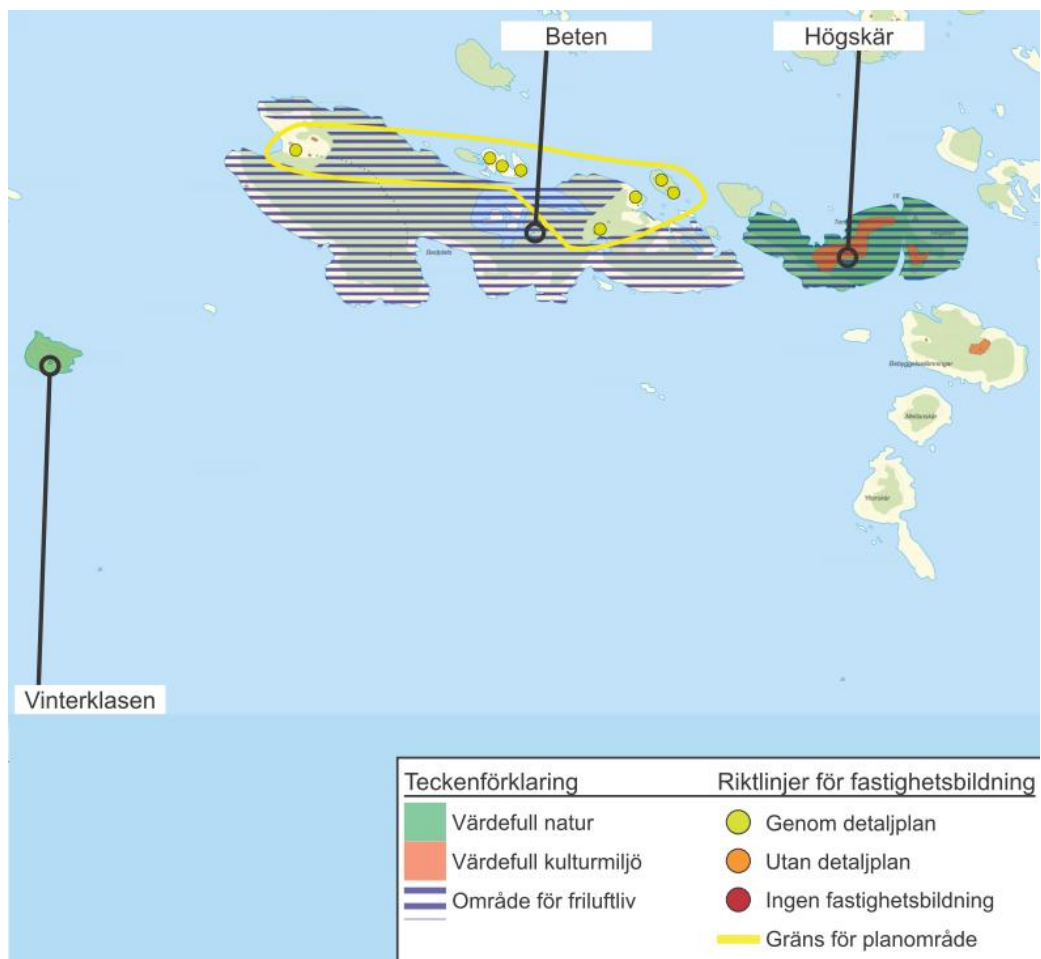
Figur 19. Bebyggelse riktlinjer för norra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

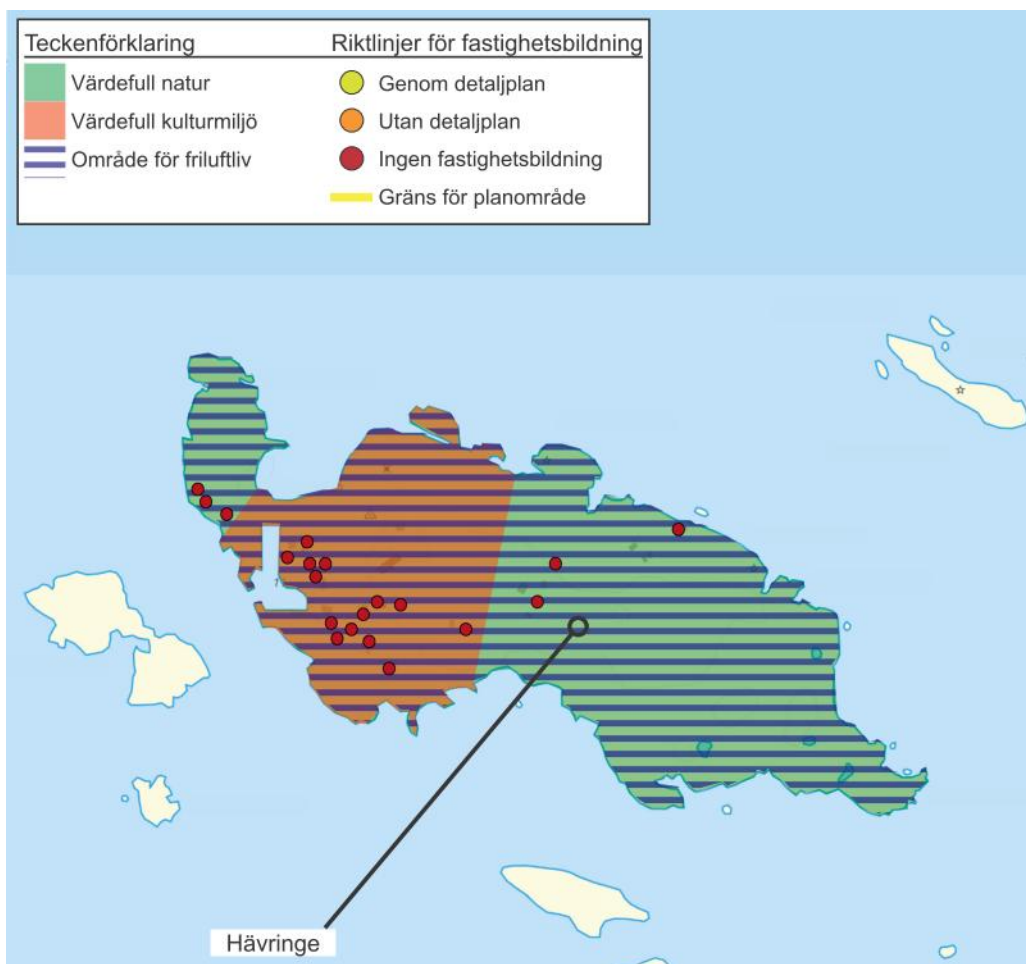
Figur 20. Bebyggelseriktlinjer för västra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 21. Bebyggelse riktlinjer för östra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 22. Bebyggelse riktlinjer för södra skärgården. Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Figur 23. Bebyggelseriktlinjer för yttre skärgården (Hävringe). Bildkälla: Oxelösunds skärgård FÖP.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Hela planområdet ligger i känslig miljö både vad gäller natur- och kulturvärden. Bebyggelseutvecklingen bör därför ske på ett kontrollerat sätt. Frågan om friköp behöver i varje enskilt fall prövas mot berörda intressen. Försäljning av arrenden ska föregås av detaljplaneläggning för att på så sätt reglera fastighetsbildning och bebyggelseutveckling. Oxelösunds kommun har, genom planförslaget, för avsikt att ta ett helhetsgrepp vid utveckling och förtätning genom bl.a. ta hänsyn till skyddad natur, strandskydd, natur- och kulturmiljö, friluftsvärden, riksintressen och landskapsbild. Det anses även vara viktigt att se över den tekniska infrastrukturen samt möjlighet till angöring.

Planförslaget framhåller att en förtätning kan prövas vid detaljplaneläggning och att förtätning då endast ska ske som komplettering i redan bebyggda områden. I vissa fall medges exploatering utan detaljplaneläggning. I de fall där arrendet ligger mycket nära hamn och industri eller där många överlappande intressen finns bedöms fastighetsbildning som olämplig. Kommunen har genom planförslaget tagit ställning till bl.a. att byggnaderna ska hållas låga och att storleksnormen ska vara 70 m², normen för fastigheternas storlek ska vara 1000 m² samt att bebyggelsen anpassas efter naturens vegetation och topografi.

Kommunen har dragit riktlinjer för vad som är tänkt för de olika delarna av skärgården, se figur 19-23. I planförslaget finns även riktlinjer för respektive ö:

Ålö: Bevara och utveckla kulturmiljön och genom det öka förutsättningarna för att bevara naturvärden och friluftsvärden. Att skapa förutsättningar för att turbåten ska kunna stanna där. Utred möjlighet till anläggning för övernattnig.

Stora Trässö: Ön och dess stränder lämnas fortsatt orörda. Vegetationen runt den stora eken röjs kontinuerligt.

Lilla Trässö: Friluftslivsintressen prioriteras vid intressekonflikter. Naturhamnarnas funktion förstärks genom att moringar sätts ut på lämplig plats samt att skapa förutsättningar för att skärgårdstrafiken ska stanna där.

Furön: På öns västra, södra och mellersta delar ska naturvårdens intressen prioriteras. Friluftslivsintressen ska bevaras och underhållas i nivå med dagsläget med vandringsleder på naturens premisser.

Korsholmen: Naturvårdens intressen ska prioriteras, friluftslivsintressen ska bevaras och underhållas i nivå med nuläget. Vegetationen ska röjas runt de gamla lindarna.

Bjurshalsen: Naturvårdens intressen prioriteras. Friluftslivsintressen bevaras och underhålls i nivå med nuläget med vandringsleder i naturen.

Stora Äspskär: Hela ön blir ett kommunalt naturreservat för att upprätthålla och skydda natur- och friluftsvärden.

Hasselö: Naturvårdens intressen prioriteras på de delar av ön som kommunen identifierat i kartunderlaget. Skärgårdshemmanets kulturvärden ska bevaras.

Hasselö-Bergö: Naturvårdens intressen prioriteras på delar av ön som kommunen identifierat i kartunderlaget. Hela ön omfattas av Natura 2000-skydd och bör inte exploateras alls.

Fågelskär: Ön är ett naturreservat och naturvårdens intressen prioriteras. Möjligheterna för båtar att angöra ön ska ökas.

Beten: Friluftslivets intresset ska prioriteras. Fokusområden för utveckling är friluftslivet och besöksnäringen.

Högsten/Högskär: Bevara och underhålla öns kulturvärden. Friluftslivet bör utvecklas på ett sådant sätt att det inte påverkar naturvärden negativt. Det skapas förutsättningar för skärgårdstrafiken ska kunna stanna på ön.

Vinterklasen: Bilda fågelskyddsområde och lämna ön orörd.

Hävringe: Inga åtgärder som påverkar natur- och kulturvärden negativt tillåts på ön. Ingen ytterligare bebyggelse bedöms som lämplig. Friluftslivet får utvecklas utan att skada befintliga natur- och kulturvärden.

Källskären: Natura 2000-område omfattar hela ö-området. Delar av området är fågel- och sälskyddsområden. Området ska bevaras och fortsätta skyddas.

Som en förutsättning för exploatering och tillkommande av byggnader och tillbyggnader anses en översyn och revidering av dokumentet *Bygg varsamt – Rekommendationer för bebyggelse utanför detaljplanerade områden i Oxelösunds kommun*, vara absolut nödvändigt. Dokumentet bör revideras med stöd av innehållet i den översiktliga studien av kulturmiljön i skärgården (2016) utförd av WSP. Eftersom plan- och bygglagen omarbetades i stora delar under 2010 anses det vara extra nödvändigt att kommunens rekommendationer ses över och revideras enligt aktuella lagar och utredningar.

Ingrepp och bebyggelse i Natura 2000-områden kräver tillståndsprövning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom Natura 2000-områden är skyddade och har ett högt skyddsvärde rekommenderas det i denna bedömning att helt utesluta ingrepp eller någon form av exploatering i dessa områden, dock kan det vara positivt att pröva en ökad tillgänglighet i anslutning till dessa naturområden för att på så vis kunna ge tillgång för flera att ta del av natur- och rekreationsområden.

Om planförslagets intentioner med tillhörande riktlinjer och ställningstaganden genomförs samt om bebyggelse utvecklingen sker på ett kontrollerat och proportionerligt sätt så bedöms inte planförslaget orsaka några konsekvenser. Bedömningen görs med hänsyn taget till att en bebyggelseutveckling kan medföra en god bebyggd miljö samt att flera får tillgång till skärgårdens natur- och kulturvärden samt dess unika förmåga till rekreation. Å andra sidan bedöms nästan all sorts ingrepp i naturvärden orsaka negativa konsekvenser, även om dessa konsekvenser kan vara av liten eller försumbar karaktär.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Utforningsalternativet har inga specifika riktlinjer för vilka delar av öarna ska lämnas som orörda eller var det inte finner sig lämpligt att exploatera eller förtäta, varken genom detaljplan eller utan detaljplan. I utforningsalternativet framgår heller inte några riktlinjer eller vägledning för utformning av tillkommande byggnader. Sammantaget bedöms utforningsalternativet medföra en liten negativ konsekvens.

Nollalternativ

Nollalternativet har en relativt restriktiv inställning till exploatering och tillkommande av ny bebyggelse. Nollalternativet värnar om bevarande och medger endast viss exploatering genom detaljplanering. Sammantaget bedöms nollalternativets intentioner om bevarad och orörd skärgård att medföra positiva konsekvenser då skärgården bibehålls orörd.

7.11 TEKNISK FÖRSÖRJNING

7.11.1 Avfall

Förutsättningar

För skärgården arbetar kommunen idag enligt devisen, *”Det man tar med sig ut tar man också med sig hem”*. Ingen uppsamling av avfall från vare sig fritidsboende eller öar med aktiv turism sker i dagsläget. Boende tar med sig soppor och avfall i sina egna båtar och i gästhamnen finns möjlighet att lämna avfall via sorteringskärl. Inga önskemål om förstärkning av avfallshantering finns i dag från boende i skärgården och inte heller några problem med nedskräpning har rapporterats.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

En förutsättning för att ökad turism och ökade boendemöjligheter i skärgården inte ska påverka skärgårdens naturvärden är att den påverkan som den ökade rörelsen i området innebär inte lämnar spår efter sig i form av avfall. Kommunen kommer i och med den fördjupade översiktsplanen att utreda om intentionen i planen kan uppfyllas genom bara information om skärgårdsvett och uppmaning till renhållning genom att ta hem sitt skräp, eller om man också bör förenkla för turister, det rörliga friluftslivet och boende genom att också förstärka den kommunala avfallshanteringen. Exempelvis kan förstärkning ske av tömningsmöjligheter med sortering på fastlandet även i småbåtshamnarna, utsättning av sopkärl på frekvent besökta öar, utökad latrintömning eller till och med kommunal uppsamling av sopkärl via båt för boende. Om sopkärl sätts ut är det viktigt att de töms med regelbunden frekvens eftersom överfulla kärl ofta leder till stor nedskräpning när människor fortsätter att tömma sina sopor intill otömda kärl och fåglar och andra djur kan riva ut och sprida innehållet. Planförslagets intentioner och riktlinjer medför positiva konsekvenser. Bedömningen görs med beaktande av att avfallsinsamlingsinfrastruktur respektive information förbättras för brukare av skärgården.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Vid en utökad exploatering av området inom alternativet för permanentboende kommer även avfalls service att förstärkas och byggas ut. Detta ger positiva konsekvenser för området. Detta förutsätter att systemen nyttjas och sköts kontinuerligt så att inte den utökade rörelsen och exploateringen i skärgården lämnar mer spår efter sig i form av avfall. Marint skräp är ett tilltagande problem från exploaterade områden och det är troligt att detta alternativ kan förstärka spridningen av marint skräp. Sammantaget bedöms dock utforningsalternativet, ur avfallsperspektiv, bidra med förstärkt infrastruktur i frågan och därmed sammantaget positiva konsekvenser.

Nollalternativ

Idag gäller devisen ”*Det man tar med sig till skärgården tar man också med sig hem*”. Ingen uppsamling av avfall från varken fritidsboende eller öar med aktiv turism sker och så har heller inte efterfrågats. Nollalternativet innebär således varken förbättring av tömningsmöjligheterna eller försämring. Även om planförslaget ej antas så är det ändå troligt att turismen och rörelserna i skärgården kommer att fortsätta öka något vilket gör att mängden skräp också ökar i skärgården. Bli den ökningen så pass påtaglig att devisen om att ta med sitt skräp hem inte hålls och inga ökade tömningsmöjligheter tillkommer kan nollalternativet med tiden inverka negativt på avfallssituationen i skärgården. Sammantaget bedöms nollalternativet inte innebära någon negativ konsekvens på planområdet.

7.11.2 Avlopp

Förutsättningar

I skärgården finns inget kommunalt verksamhetsområde för vatten, avlopp, enskilda avlopp eller egen ledningsdragnings till anslutningspunkt för kommunalt VA. Fastboende och sommarboende är hänvisade till att upprätta enskilda avlopp. Östersjöns största miljöproblem är övergödning till följd av för hög belastning av näringsämnen såsom kväve och fosfor. Avloppsslam innehåller naturligt höga halter näringsämnen och i skärgården är det extra viktigt med god rening av avloppet eftersom avstånden till vatten ofta är korta och orenat vatten då snabbt når havet utan buffrande marksträcka däremellan. I världen kan det vara besvärligt att konstruera tillräckligt bra reningsanläggningar där näringsämnen inte läcker ut. Utrymmet är ofta begränsat och områden för naturlig succession där växter tar upp näringen är begränsat. Avståndet till havet är kort och läckage hinner inte renas på land utan når havet direkt, vilket ytterligare förstärker övergödningen. Totalt står utsläpp från enskilda avlopp för ca en tredjedel av fosfortillförseln till havet trots att det bara är omkring 10 procent av befolkningen som innehar enskilda avlopp. Därför är det av särskild vikt i skärgårdslandskap, att de få hushåll som finns har ordentlig rening av avloppsvatten.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

I planförslaget fastslås att kommunala ledningar för avloppsvatten i skärgården inte är aktuellt då kostnaden inte blir försvarbar i relation till nyttan. Fritidsboende och eventuell ökad bebyggelse hänvisas till gemensamhetslösningar i de fall där så är möjligt eller annars enskilda avlopp. Miljökontoret har tillsyn över enskilda avlopp och godkänner de anlagda avloppen om de uppfyller kraven. På grund av myndighetsutövning är det svårt för kommunen att vara rådgivande vid anläggning av enskilda avlopp. Kommunen rekommenderas att starta ett utvecklings-/informationsprojekt där information om uppförande av enskilda avlopp kan ges. För att avloppen i praktiken ska bli bra konstruerade krävs stor kunskap som oftast kommunen och certifierade anläggande firmor innehar. Utvecklings- och informationsprojekten kan sprida denna kunskap till husägare så att utformningen av avloppsanläggningar blir så bra som möjligt. Bl.a. Vaxholm, Värmdö och Västervik kommun har goda arbetssätt för att hantera denna problematik. Kommunen rekommenderas att inleda ett fokusarbete på enskilda avlopp, stärka policy för anläggande av enskilda avlopp, utöka tillsynen av befintliga avlopp som är kust-, sjö- eller ånära samt utöka informationen om hur bra enskilda avlopp kan anläggas i samverkan med anläggningsaktörer. Sammantaget kan planen om detta arbete inleds ge positiv inverkan då både gamla och nya enskilda avlopp får god funktion. Inleds inte detta arbete bedöms planen innebära liten eller obetydlig negativ påverkan då det finns risk för att ny beviljad bebyggelse inte upprättar fullgod avfallsrening.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Vid en utökad exploatering av området i utformningsalternativet kommer även VA-nätet och gemensamhetslösningar förstärkas och byggas ut. Detta ger positiva konsekvenser för området då ny och befintlig bebyggelse kan anslutas till det kommunala nätet med betydligt högre reningsgrad än vad enskilda lösningar kan erbjuda. Det är även troligt inom detta alternativ att översyn av befintliga avlopssystem också stärks i och med att många fritidsboende med undermålig avloppsrening kommer få krav på bättre anläggningar vid omvandling till permanentboende. Sammantaget bedöms utformningsalternativet permanentboende ha en positiv konsekvens ur ett avloppsperspektiv.

Nollalternativ

Idag saknas VA-nät inom planområdet och inget sådant planeras inför framtiden då boende i området är alldeles för få för att en utbyggnad ska kunna vara ekonomiskt försvarbar. Hittills har inte funnits något fokuserat arbete kring de enskilda avloppen i skärgården men kommunen har för avsikt förstärka med resurser kring avloppsproblematiken. Det är troligt att förbättring kommer att ske oavsett planförslagets antagande eller inte, men det finns också anledning att förutspå en mer fokuserad och gedigen satsning om planförslaget går igenom. Sammanfattningsvis innebär nollalternativet visserligen färre nya avlopp men också uteblivna positiva konsekvenser i form av mer ambitiös uppstyning av befintliga avlopp vilket ändå är flest till antalet. . Således bedöms nollalternativet medföra liten negativ konsekvens.

7.11.3 El & Energi

Förutsättningar

Det befintliga elnät som finns inom planområdets inre skärgård byggdes ut på 90-talet. Nätet har sedan den satsningen utökats långsamt med någon anslutning per år. Däremot finns nu ökade krav på belastningen på befintligt nät. Bl.a. är det pumpar i anslutning till de enskilda avloppen som driver upp elanvändningen på flera öar. I vissa områden är det även tidigare sommarstugor som omvandlas till permanentboenden som därmed får ökad elförbrukning. Detta har lett till att elledningarna i vissa områden som exempelvis Jogersö Bergö har förstärkts och framgent behöver denna utökning fortsätta.

Vad gäller bredband så har Oxelösunds kommun som målsättning att alla i kommunen ska få tillgång till bredband, och så även i skärgården. I dag har några mindre öar försetts med bredband, men långt ifrån alla. Kostnaden har i dagens läge varit allt för hög i förhållande till genererad intäkt.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

En konsekvens av planen bedöms kunna vara att behovet av förstärkta elledningar ökar. Behov av elförsörjning på nya områden kan också komma att skapas och en plan för utvidgning av elnätet bör tas fram i takt med de ökande behoven. Oxelösunds kommun uppmuntrar redan i dag egen elproduktion, och för boende i skärgården kan detta vara en lämplig lösning. För att minimera anläggningspåverkan i området samt styra mot mer hållbara system bör kommunen öka informationen om alternativ elproduktion och stötta samt uppmuntra boende att välja solcellslösningar, småskaliga vindkraftverk eller gemensamhetslösningar där boende har behov av elförsörjning eller förstärkning i den befintliga försörjningen.

Vad gäller bredband bedöms planens intentioner även kunna leda till förstärkta satsningar på bredbandsutbyggnad, vilket främst bedöms kunna gynna dem som bor och verkar i skärgården. Det kan även skapa förstärkta möjligheter kring informationsinsatser, utbildning och kommunikation i skärgården. Även om planförslaget medför fler brukare genom förtätning eller exploatering bedöms det medföra ingen, eller försumbar konsekvens. Bedömningen görs med beaktande av planförslagets intentioner om att uppmuntra miljövänlig produktion av el- och energi.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

I utformningsalternativet permanent boende kommer betydande utbyggnader av elnätet krävas vilket kan förbättra för boende i skärgården. Troligt är att utbyggnaden kommer fokusera på de närmsta öarna där tillstånden kommer förbättras. Problemen kan i stället komma att flyttas längre ut i skärgården då fler även bosätter sig eller bygger fritidsboenden där. De ökade anläggningsarbetena med tillhörande underhåll som ofta är i vattnet kommer öka påverkan på botten och dess naturvärden. Sammantaget kommer utformningsalternativet permanentboende ge liten negativ konsekvens på naturvärdena i planområdet.

Nollalternativ

En relativt långsam utbyggnad/renovering av nätet planeras oavsett planförslagets utfall. Resultatet ger att elnätet kommer förbättras något för de som bor i skärgården i dag och ingen större påverkan kommer ske via anläggningsarbeten. Nollalternativet bedöms inte ge några negativa konsekvenser

7.11.4 Dricksvatten

Förutsättningar

Flera av öarna har tillgång till sommarvatten mellan 1 maj till 15 oktober. Anslutningspunkten är belägen i Gamla Oxelösund. Nya anslutningar görs i möjligaste mån till redan befintligt nät genom att fråga närmaste samfällighet om lov och betala anslutningsavgiften till VA-nätets huvudman, Oxelö Energi.

De öar som saknar tillgång till kommunalt sommarvatten får idag lösa vattenförsörjningen på egen hand genom privat borrade vattenbrunnar. Det förekommer idag inga kända vattenbrunnar i planområdet men det kan inte uteslutas att detta förändras över tid, vilket ökar risk för saltvatteninträngning.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Ska intentionerna i planförslaget kunna uppnås kan det vara lämpligt med en översyn över vattentillgången i området. I nuläget råder en oklarhet om vilka öar det är som har störst problematik med dricksvatten samt var insatserna behöver koncentreras. Avsaltningslösningar av havsvatten har utvecklats för bl.a. Öland genom utveckling och framtagande av ett avsaltningsverk. Även Gotland har ett avsaltningsverk. Dessa alternativt bedöms inte vara kostnadseffektiva för planområdet. Sammantaget bedöms planförslaget innebära måttlig negativ konsekvens. Bedömningen görs mot bakgrund av att exploatering, förtätning och utökning av turism skulle innebära ett ökat behov av dricksvatten. Att borra brunnar innebär ökade risker för saltvatteninträngning. I det fall kommunen skulle ta ställning till, eller ge vägledning om, gemensamhetslösningar skulle bedömningen troligtvis vara mildare.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Vid en utökad exploatering enligt utformningsalternativet Permanentboenden kommer även VA-nätet byggas ut. Detta ger positiva konsekvenser för området då ny och befintlig bebyggelse kan anslutas till det kommunala nätet även för dricksvatten. De ökade anläggningsarbetena kommer dock påverka särskilt bottenförhållandena i området. Samtidigt kan problem fortfarande uppstå vid nya byggnationer utanför VA-nätet där problem med saltinträngning m.m. kan komma att öka. Sammantaget bedöms utformningsalternativet permanentboende medföra liten eller obetydlig negativ påverkan ur dricksvattenperspektiv.

Nollalternativ

Idag saknas VA-nät inom planområdet och inget sådant planeras inför framtiden då boende i området är alldeles för få kontra kostnader för att bygga ut kollektiva lösningar. Det finns problem på vissa öar med saltvatteninträngning men inget mer fokuserat arbete förväntas starta för att hantera detta. Inte

heller kommer problematiken öka då det inte förväntas bli särskilt många fler boenden som konkurrerar om de resurser som finns. Sammanfattningsvis innebär nollalternativet inga negativa konsekvenser ur dricksvattenperspektiv.

7.12 RISKER OCH SÄKERHET

7.12.1 Klimatförändringar

Förutsättningar

Klimatet är i förändring vilket påverkar Sverige på flera olika sätt. Framför allt handlar det om förhöjd temperatur och ökad nederbörd. Det handlar också om ökad frekvens av extrema väderhändelser som värmeböljor och skyfall. Sverige kommer troligen att behöva möta en stor utmaning i ett våtare klimat, med såväl stigande havsnivåer som förhöjt utflöde i landets älvar och vattendrag. Dessa förhållanden kan i sin tur bidra till ökade risker för översvämningar, ras, skred och erosion¹³.

Vid nyetablering av verksamheter och bebyggelse är det viktigt och nödvändigt att genom fysisk planering avsätta tillräckliga skyddsavstånd utifrån förväntade framtida klimatförhållanden. Enligt ett ställningstagande av FN:s klimatpanel (IPCC) från 2007 kommer klimatförändringen bl.a. att leda till en stigande havsnivå och därmed en ökad översvämningrisk även vid Sveriges kuster.

Genom klimatförändringens effekter med stigande havsnivåer och översvämningar finns det risk för negativa miljökonsekvenser och ekonomiska förluster vid exempelvis skada på bebyggelse och infrastruktur. Vid en översvämning orsakad av stigande havsnivåer eller störtregn stiger även grundvattennivån, vilket också kan resultera i omfattande skador på samhället.

Inom Södermanlands län har kustområdet något högre årsmedeltemperatur än inlandet i länet, men skillnaderna är små. I länsstyrelsens och SMHI's rapport om riskbild för Södermanland anges Södermanlands årsmedeltemperatur till 5,8 °C under referensperioden 1961-1990. Utredningen visar ett scenario med en gradvis ökning för perioden fram till år 2100. Klimatsceniernas median är 11 °C dvs. ca 4-5 °C högre årsmedeltemperatur mot slutet av seklet jämfört med referensperioden 1961-1990. För fullständig beskrivning av temperatur- och klimatscenerier hänvisas till rapport 2012:6 *Riskbild Södermanland: Översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys – naturolyckor*.

I dokumentet *Oxelösunds kommuns arbete med risk- och sårbarhetsanalyser*¹⁴ omnämns inte skärgården i större grad än att den är identifierad som ett riskområde: "Skärgård med boende och fritidshus på öarna". I övrigt innehåller dokumentet mer generella observationer för Oxelösunds kommun som helhet, exempelvis att "Vid kraftiga oväder som stormar och snöoväder kan kommunen bli hårt belastad och viktiga samhällsfunktioner som till exempel omvårdnad av gamla och sjuka människor i hemmet kan få stora problem att fungera."

Enligt Länsstyrelsens rapport 2013:24¹⁵ som gjorts i samverkan med SMHI så finns det risk för översvämningar i låglänta lägen inom planområdet. Störst risk finns för bl.a. Ålö, Furö/Bjurhalsen, Hasselö samt Hasselö-Bergö. Rapporten framhäver att extrem korttidsnederbörd kan förväntas bli vanligare och kraftigare som en följd av ett förändrat klimat. Resultatet från klimatmodeller pekar på ca 20-25 % ökad volym för korttidsnederbörd. Denna ökning anses öka belastningen på de system som används för att leda bort nederbörd.

¹³ *Klimatanpassning i fysisk planering – Vägledning från länsstyrelserna*, 2012.

¹⁴ Sörmlandskustens räddningstjänst: *Oxelösunds kommuns arbete med risk- och sårbarhetsanalyser*, 2012-01-09.

¹⁵ Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Riskbild 2; skyfall, lokala avrinningsförhållanden och extrema havsvattenstånd*, 2013.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Klimatfrågorna kan vara svåra att ta till sig på grund av dess abstrakta natur och det långa tidsperspektivet som vanligen beaktas. Frågorna måste dock hanteras redan i nuläget då de värden eller system som påverkas av klimateffekterna såsom bebyggelse och infrastruktur ska hålla i många årtionden framöver. Bedömningen grundar sig främst på den utvecklingen av båtsportsaktiviteter och aktiv turism vilket med största sannolikhet innebär förbränning av fossila bränslen vid transporter. Bedömningen skulle säkerligen vara mer positiv om kommunen skulle ha en strategi eller plan för övergång till drift med icke-fossila bränslen inom sjötrafiken. I nuläget finns det möjligheter med snabb, enkel och kostnadseffektiv omställning för befintliga fartyg med befintlig infrastruktur genom exempelvis övergång till biodrivmedlet Hydrerad Vegetabilisk Olja (HVO) som är ett dieselkompatibelt bränsle som inte kräver ombyggnader av vare sig infrastruktur eller motorer.

Planens intentioner om att skärgården ska vara ett fungerande skärgårdssamhälle med attraktiva fritidsboenden och eventuell förtätning av befintliga fritidshusområden tolkas som en vidare exploatering om än en liten sådan. En exploatering bidrar till förändrad markanvändning där exempelvis skogs- och andra grönytor som absorberar värme och nederbörd blir färre. Det bedöms vara positivt och till fördel att i detaljplanläggning och skärgårdens fortsatta utveckling, att kommunen ämnar ta i beaktning aktuell fakta och rapporter gällande havsnivåer.

Eftersom planförslaget eftersträvar en aktiv turism är det viktigt att kunna skapa förutsättningar för detta, inte minst genom att utveckla hållbara system för bortledning av nederbörd vid exempelvis vandringstigar, värdefulla kulturbestånd och liknande, inte minst då utredningar visar på ökning av volym för korttidsnederbörd. Med beaktande av tillgängligt underlag och de riktlinjer som finns bedöms planförslaget medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens.

Utförningsalternativ: Permanentboenden

Utförningsalternativets inriktning mot permanenta bostäder bedöms inte innebära någon betydande negativ påverkan ur klimatförändringsavseende. Även om permanenta bostäder med största sannolikhet innebär fler och tätare båttransporter, samt ökad energiåtgång för elektricitet, värme och kyla, bedöms inte dessa ha någon större effekt varken lokalt, regionalt eller globalt vad gäller utsläpp av växthusgaser och klimatförändringar.

Nollalternativ

Ett framtida scenario där nollalternativet gäller bedöms varken ge positiva eller negativa konsekvenser ur klimatförändringsavseende. Bedömningen görs mot bakgrund av att det mest sannolikt inte kommer att ske någon större utveckling i skärgården då området inte är prioriterat i ÖP 2010.

7.12.2 Havsnivåer och översvämningar

Förutsättningar

Definitionen av översvämning innebär att vatten täcker ytor utanför den normala gränsen för sjö, vattendrag eller hav. Det finns fler olika typer av översvämningar, de vanligast förekommande i Sverige är översvämningar av vattendrag och sjöar och översvämning till följd av skyfall.

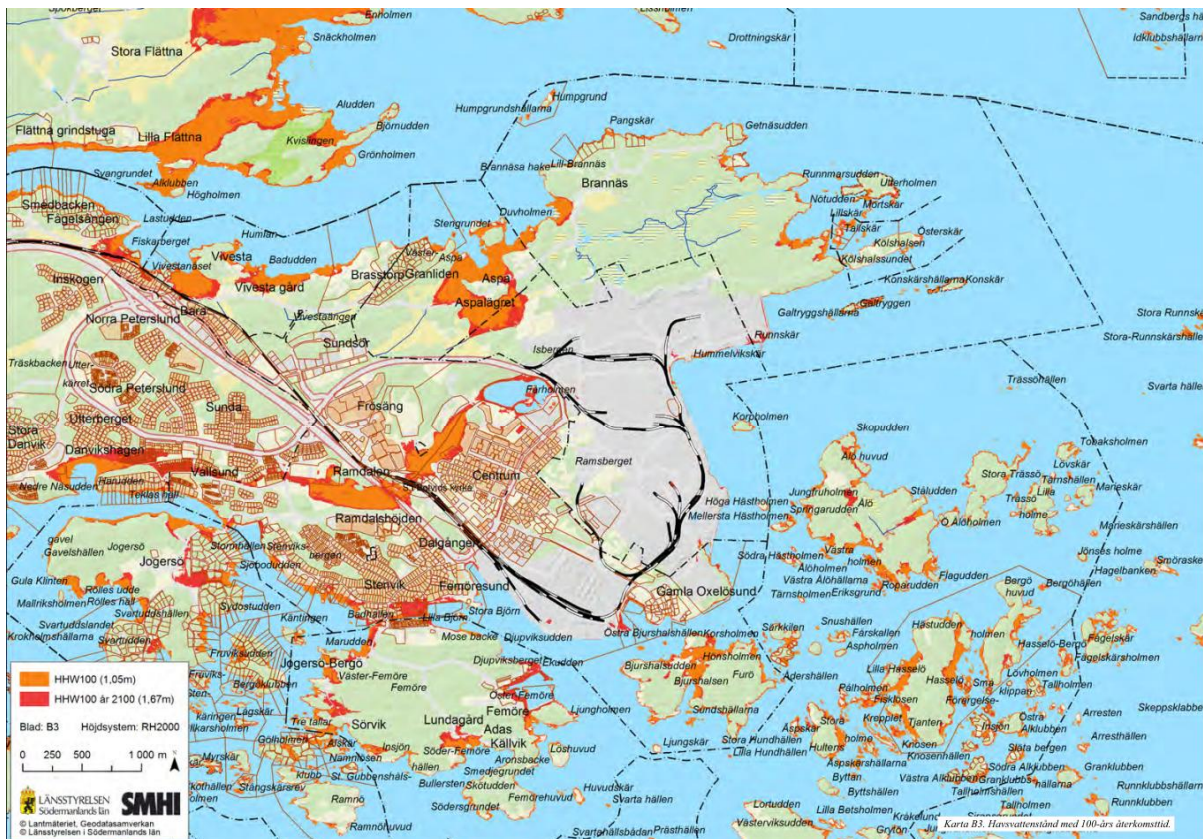
Stigande havsnivåer är en konsekvens av pågående klimatförändringar och kan i framtiden påverka Oxelösund som kustnära kommun både på fastlandet och i skärgården. För närvarande saknar kommunen en kartering och konsekvensanalys av förhöjda havsnivåer. Det saknas således även en klimatanpassningsplan.

Fram till år 2100 förväntas medelvattenytan i Östersjön längs kusten i Södermanlands län stiga med 55 cm jämfört med medelvattenståndet år 1990. Extrema vattenstånd höjs i motsvarande grad. Vatten-

stånd som idag har 100 års återkomsttid, 105 cm i höjdsystemet RH 2000 kommer att få en återkomsttid på mindre än 2 år. Det beräknade vattenståndet med 100 års återkomsttid 2100 är 165 cm i RH 2000 för länet som helhet.

Länsstyrelsen Södermanlands län har tagit fram en rapport¹⁶ som behandlar riskbilden i Södermanland men beaktande av klimatförändringar. Enligt rapporten förväntas årsnederbörden öka med ca 20% mot slutet av seklet jämfört med referensperioden 1961-1990. Den största ökningen av nederbörd förväntas under vinterhalvåret medan nederbörden förväntas vara oförändrad under sommar och höst.

SMHI har beräknat medel och extrema vattenstånd för Södermanlands län år 2100 förutsatt en havshöjning på +1 m från 1990 till 2100 (global höjning och eventuella regionala effekter) med kompensering av landhöjning. Fram till 2100 förväntas medelvattenytan i länet stiga ca 55 cm jämfört med medelvattenståndet 1990¹⁷.

Figur 24. Referensyta HHW (högsta högvatten) i RH2000 (Sveriges nationella höjdsystem) HHW redovisas för år 2010 och förväntad nivå 2100. Kartan omfattar bl.a. Ålö, Stora Trässö, Lilla Trässö, Hasselö, Hasselö-Bergö, Stora Äpskärs, Fågelskärs m.fl.

^{16, 15} Länsstyrelsen Södermanlands län, Rapport 2012:6: *Riskbild Södermanland; Översiktlig regional-klimat och sårbarhetsanalys – naturolyckor.*

Figur 25. Referensyta HHW (högsta högvatten) i RH2000 (Sveriges nationella höjdsystem) HHW redovisas för år 2010 och förväntad nivå 2100. Kartan omfattar bl.a. Beten

Figur 26. Referensyta HHW (högsta högvatten) i RH2000 (Sveriges nationella höjdsystem) HHW redovisas för år 2010 och förväntad nivå 2100. Kartan omfattar bl.a. Hävringe

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Utgångspunkten som bör beaktas vid översvämningsrisker är att havsytans nivå mycket sannolikt kommer att fortsätta stiga i framtiden, samt att bebyggelsens livslängd ofta uppgår till minst hundra år. Med dessa utgångspunkter som underlag bör därför försiktighetsprincipen tillämpas som innebär att skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått ska vidtas för att förebygga, hindra eller motverka åtgärder som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Klimatanpassning handlar dock om mer än endast översvämning. Andra alternativ, i form av exempelvis ekosystemtjänster bör utredas och integreras i ny bebyggelse.

Ingen specifikt samhällsviktig verksamhet planeras inom planområdet. Den exploatering som planen medger är fritidsboende av mindre storlek och karaktär. Dessa kan vanligen sättas i mer riskfyllda områden då de inte uppfyller någon viktig samhällsfunktion och då de inte är att beakta som permanentboende där människor vistas en stor del av vardagen. Fritidsboende anses vara bebodda endast vid vissa tillfällen på året, främst under vår, sommar och sensommar.

Det finns olika strategier att beakta för utveckling och skydd av strandnära områden och områden i riskzon för höjda havsnivåer och översvämningsrisker:

- Planerad reträtt, dvs. att i förebyggande syfte flytta bebyggelse och viktig infrastruktur.
- Säkerställa strandlinjen med hjälp av exempelvis skyddsvallar.
- Utvidga strandområdet med utfyllnad och stranddynor.
- Begränsa påverkan med anläggande av exempelvis våtmarker eller dyl.

Det gäller att utifrån en bedömd riskbild och befintliga värden som kan behöva skyddas eller välja det samhällsekonomiskt mest lämpliga alternativet. De olika strategierna kan innebära olika konsekvenser för såväl kommun som för enskilda. Det finns även en möjlighet att välja permanenta åtgärder eller att ha beredskap för att skydda mot eventuella naturolyckor. Vissa preventiva åtgärder behöver bli utförda i nutid medan andra kan utföras vid ett senare tillfälle då bättre kunskap finns om klimatets påverkan. Med beaktande av tillgängliga försiktighetsprinciper och generella riktlinjer för klimatanpassning vid fysisk planering, samt andelen potentiellt tillkommande bebyggelse, bedöms planförslaget innebära ingen, eller försumbar konsekvens.

Utförningsalternativ: Permanentboenden

Permanentboenden anses generellt vara av högre värden och anses i de flesta fall vara mer skyddsvärdt än fritidsboenden av enklare karaktär. Vid tillkommande av bebyggelse i form av permanentbostäder bedöms det vara av ännu större vikt att identifiera lämpliga områden för bebyggelse, ur havsnivå- och översvämningsperspektiv. Permanentbostäder innebär automatiskt en mer omfattande utbyggnad av teknisk infrastruktur i form av dricksvatten, el, värme, internet m.m. Sammanfattningsvis bedöms den andel av potentiellt tillkommande bebyggelse i utförningsalternativet innebära en liten eller obetydlig negativ konsekvens.

Nollalternativ

I nollalternativet förväntas inga större förändringar ske i skärgården vilket innebär att exploatering, utbyggnad och turism kommer även i fortsättningen att vara begränsad. I nollalternativet bedöms inte lika stora åtgärder behöva utföras som i övriga alternativ. Sammantaget bedöms nollalternativet inte medföra några specifika konsekvenser.

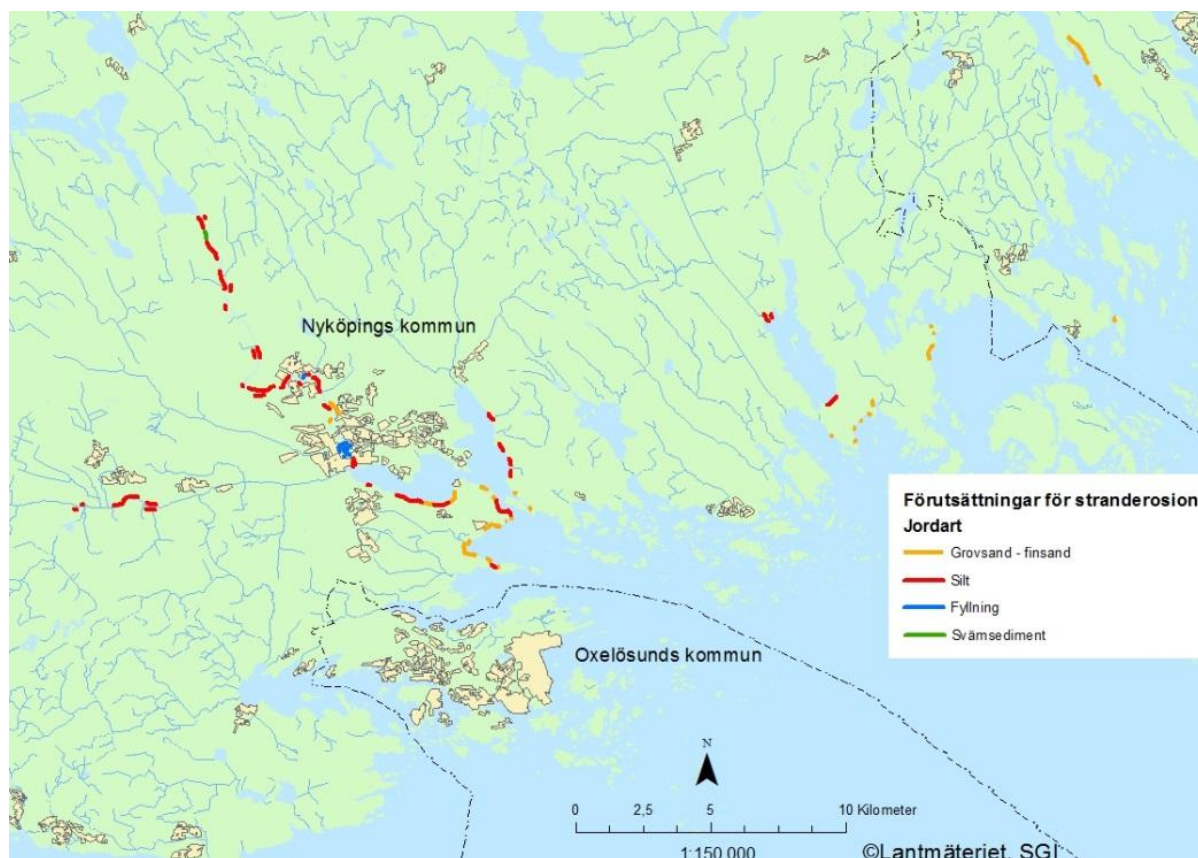
7.12.3 Skred och erosion

Förutsättningar

Med erosion menas den process som leder till förlust av material från stranden och botten i vattendrag och längs med kuster. Erosion och sedimentation är en ständigt pågående naturlig process i landskapet. Den naturliga balansen kan störas av mänskliga aktiviteter, exempelvis genom konstruktioner i vatten, fartygstrafik, avverkning av strandnära skog m.m. Under vissa förutsättningar sker mer omfattande erosionsangrepp, t.ex. längs med kuster vid stormar och vid höga flöden och vattennivåer i vattendrag och sjöar.

Det finns olika typer av erosion men en förutsättning för erosionsprocesser är dels tillgång på erosionskänsligt jordmaterial och dels flödes- och vindhastighet som är tillräckligt hög för att lossöra och transportera materialet. De mest erosionsbenägna jordarna är ensgraderade, d.v.s. jordarter med en kornstorleksfördelning motsvarande sand- och siltjordar.

Enligt SGI:s översiktligt inventerade erosionsförhållanden och erosionsförutsättningar längs Sveriges havskuster¹⁸ bedöms det inte finnas någon övergripande risk för stranderosion. Inte heller förekommer material som finsand, silt eller fyllningar, se figur 27.

Figur 27. Erosionsförutsättningar i Nyköpings och Oxelösunds kommun. Kartunderlag hämtat januari 2017.

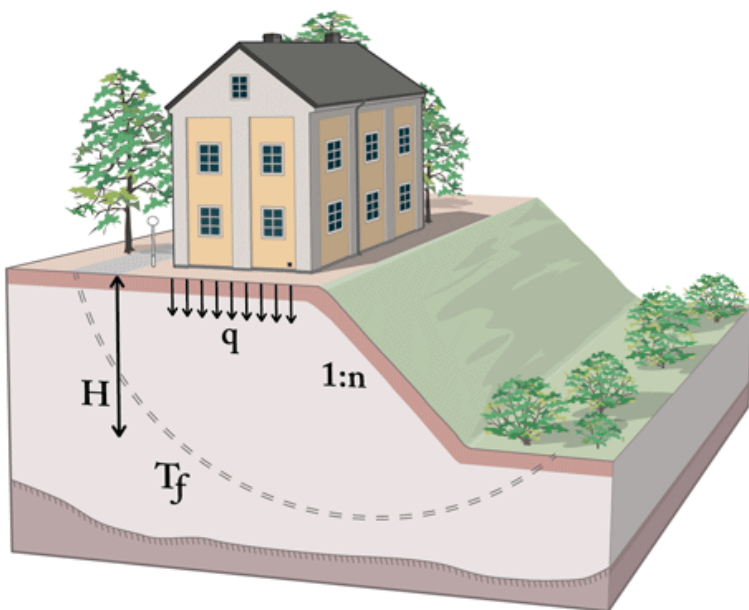
Under de senaste 100 åren har stora skred blivit vanligare, vilket förmodligen beror på att den naturliga jämvikten har förändrats genom människans ingrepp i naturen samt till följd av klimatförändringar. Det är vanligt med skred och ras i samband med snösmältning, tjällossning samt perioder då det regnar mycket. Av nederbörd som faller tränger en avsevärd del ner i jorden och bildar grundvatten. Då grundvattennivån höjs ökar portrycket i jorden och sannolikheten ökar för att skred eller ras inträffar. Detta är vanligast under vår och höst¹⁹. På sommaren avdunstar en stor mängd av nederbörden men det sker

¹⁸ Sveriges Geotekniska Institut: *Förutsättningar för stranderosion; Havskusten*, 2005-12-22 [Digital]

¹⁹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Naturolyckor; När inträffar skred och ras?* 2007-01-04 [Digital]

även ett stort upptag av att växterna suger åt sig vatten från marken. Vanligtvis sjunker grundvattennivån under sommaren och således minskar risken för skred.

Viktiga utlösande faktorer för skred och ras är de belastningar som marken utsätts för, markens egenskaper samt förändringar i geometrin som t.ex. erosion i vattendrag kan bidra till. I belastningen ingår förutom markens egen vikt även mänskliga aktiviteter i form av exploatering och ett högt vattentryck i form av ökad nederbörd. Markens stabilitet påverkas negativt och ökar risken för skred och ras till följd av ökad nederbörd som leder till ökat vattentryck som minskar porerna i marken med minskad hållfasthet som konsekvens.

Figur 28. Illustration över hur skred kan uppkomma. En ostabil slänt kan vara för hög (H) och brant (n) eller belastat för hårt (q) i förhållande till skjuvhållfasthet. Bildkälla: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), 2017-01-04

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget bedöms inte medföra några större konsekvenser för skred eller erosion. Enligt figur 27 så förekommer det inga kända förutsättningar för risk för stranderosion inom Oxelösunds kommun. Områden med risk för ras och skred är väl kända och det finns skredriskkarteringar för områden med redan bebyggd mark. Kommunen har vidtagit förebyggande åtgärder på flera platser och tar hänsyn till skredrisker i sin samhällsplanering. Vid eventuell exploatering bör hänsyn tas bl.a. omgivning, markförutsättningar och eventuella förebyggande åtgärder. En slänt som inte har tillräcklig stabilitet kan vara för hög och brant, eller belastat för hårt i förhållande till sin skjuvhållfasthet²⁰. För att undvika negativa konsekvenser och för att kunna vidta förebyggande åtgärder bör kommun och allmänhet vara uppmärksamma på bl.a. färskas erosionsskador i slänter och vattendrag, plötsliga sprickor och sättningar i marken, brott på ledningar och kablar i marken samt träd och stolpar som börjar luta.

Före exploatering är det viktigt att pröva markens lämplighet för avsett planändamål. Hänsyn måste tas till risker för skred, ras och översvämningar. En viktig utgångspunkt är att livslängden på bebyggelse, anläggningar och infrastruktur normalt är mer än 100 år. Hänsyn behöver alltså tas till framtida klimat-scenarier och effekterna av ett ändrat klimat under 100 år i framtiden behöver beaktas belysas.

Eftersom utredningar visar att det inte förekommer särskilda riskområden i Oxelösunds kommun samt att tilltänkt exploatering är begränsad är bedömningen att planförslaget inte medför några konsekvenser.

²⁰ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Naturolyckor; förebyggande åtgärder*, 2007-01-04 [Digital]

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Eftersom permanentboende byggs vanligtvis med större yta, vikt och med en större robusthet, som ska klara åretruntboende, samt en mer utvecklad teknisk infrastruktur så bedöms utforningsalternativet skilja sig en del från planförslaget som endast medger exploatering och förtätning av fritidshus. För att klargöra markens lämplighet för bebyggelse av permanentbostäder behöver områden som bedöms kunna ha förutsättningar för ras och skred, både i nutid och med beaktande att framtida klimatförändringar, bedöms det vara lämpligt med en lämplighetsbedömning så att eventuella riskområden kan undvikas eller förebyggas. Med rådande underlag bedöms en bebyggelse med permanentbostäder kunna utgöra en liten eller obetydlig negativ konsekvens.

Nollalternativ

I nollalternativet medges nyexploatering, som dock måste föregås av detaljprövning. Vid detaljprövning är det lämpligt och önskvärt att klargöra markens lämplighet för bebyggelse så att eventuella riskområden kan undvikas eller förebyggas. Med rådande underlag bedöms en bebyggelse med permanentbostäder kunna utgöra en liten eller obetydlig negativ konsekvens, då det i nollalternativet kan handla om både fritidsboende respektive permanentboende.

7.12.4 Miljöfarlig verksamhet

Förutsättningar

Miljöfarlig verksamhet är all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan ge upphov till utsläpp till luft, mark och vatten eller medföra andra störningar för människors hälsa eller miljön. Vad som är miljöfarlig verksamhet enligt lag definieras i 9 kap. 1§ miljöbalken. Varje miljöfarlig verksamhet ska bedömas specifikt och enskilt enligt miljöbalken.

Inom planområdet förekommer ingen tillstånds- eller anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet i nuläget. Det finns dock ett område avsatt för vindkraft. Vindkraft är en tillståndspliktig verksamhet och ska således prövas enligt 9 kap. miljöbalken. Oxelösunds kommun har i januari 2013 antagit dokumentet *Vindkraft - tillägg till översiktsplanen 2010 för Oxelösunds kommun*. Riksantikvarieämbetet har föreslagit att ett skyddsavstånd på minst 10 km från Hävringe tillämpas vid vindkraftsetablering. Alla vindkraftsfrågor inom kommunen hanteras i enlighet med tillägget.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget avsätter inga specifika områden för miljöfarlig verksamhet och har heller inga intentioner på att det ska finnas tillstånds- eller anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet i planområdet, förutom ett utpekade område för vindkraft enligt det tematiska tillägget antaget år 2013 samt omplacering, respektive etablering av bränslestation.

Miljöfarlig verksamhet kan vara av olika karaktär, bl.a. hantering av bränsle och andra kemiska produkter. Ett exempel på detta är bränslestationer som kan komma att etableras som ett led i utvecklingen av båt- och bortsportsaktiviteter. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

I utforningsalternativet utpekade inga specifika ytor för etablering av miljöfarlig verksamhet. I utforningsalternativet kommer troligtvis behovet av bränsle till motorbåtar att öka vilket förutsätter etablering av fler bränslestationer. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.

Nollalternativ

I nollalternativet medges ingen etablering av tillstånds- eller anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet, förutom tillägget till översiktsplanen som behandlar vindkraftsverk. Vindkraftsområdet är dock beläget i den yttre skärgården. Nollalternativet har en intention om att bevara och hålla skärgården orörd. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.

7.12.5 Vattenverksamhet

Förutsättningar

Vattenverksamhet är alla former av åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup eller läge genom exempelvis muddring, grävning eller rensning, uppförande av anläggningar i vattenområde genom utfyllnad, pålning eller gjutning, bortledande av grundvatten eller infiltration för att öka grundvattenmängd, markavvattning m.m. Vattenverksamheter enligt lag definieras i 11 kap. 3§ miljöbalken. För vattenverksamhet krävs anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken beroende på karaktär av vattenverksamhet.

Det som är specifikt för vattenverksamheter är att en vattenverksamhet skall utföras så att den inte försvårar annan verksamhet som i framtiden kan antas beröra samma vattentillgång och som främjar den allmänna eller enskilda ändamå av vikt.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Vattenverksamhet kan vara av olika karaktär. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell vattenverksamhet får således prövas i varje enskilt fall.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

I utformningsalternativet utpekas inga specifika ytor för etablering av vattenverksamhet.

Nollalternativ

I nollalternativet medges ingen etablering av tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet, förutom tillägget till översiktsplanen som behandlar vindkraftsverk. Nollalternativet har en intention om att bevara och hålla skärgården orörd. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell vattenverksamhet får således prövas i varje enskilt fall.

7.12.6 Buller

Förutsättningar

Buller är ett utbrett miljö- och folkhälsoproblem, och är den miljöstörning som påverkar flest människor i Sverige. Naturvårdsverket har formulerat riktvärden för olika typer av buller, såsom flygtrafikbuller, vägtrafikbuller och industribuller. Inga av dessa riktvärden berör dock hur mycket det får bullra vid industrifastigheter eller kontor. Det finns alltså inga formella riktvärden förutom arbetsmiljöverkets gränsvärden för arbetsmiljöbuller.

Eftersom skärgården är den typ av miljö som utgörs av omkringliggande vatten och relativt oexploaterade öar av mindre karaktär så förekommer ingen vägtrafik. I dagsläget utgör båttrafik den största källan till buller inom planområdet.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget har som målsättning att utveckla båtliv och båtsportsaktiviteter men även turism och friluftsliv. Planförslaget nämner även att båtlivet ska vara hållbart. En utveckling och ökning av båtrörelser innebär även en ytterligare bullerkälla i skärgården. Utveckling av båtliv och båtsportsaktiviteter kan omfatta motorbåtar, kanoter, segling m.m.

För att minska störningar från fritidsbåtar finns det möjlighet för kommunen att i samverkan med Länsstyrelsen inrätta speciella hänsynsområden i skärgården. Rekommendationerna kan gälla låg fart, undvika bullrande vattenlekar, och andra åtgärder för att minska störningar för andra människor och för djur. Liknande hänsynsområden finns i delar av Västra Götalands län i kommunerna Tanum, Lysekil, Tjörn och Göteborg.

Oxelösunds kommun har i planförslaget tagit ett ställningstagande om att det är lämpligt att identifiera områden där ökad trafikering inte är önskvärd. Planförslaget har dock inte identifierat vilka områden som bör behandlas och utvecklas som hänsynsområden.

Planförslaget bedöms medföra måttlig negativ konsekvens ur bullersynpunkt. Bedömningen hade troligtvis varit mildare om planförslaget hade identifierat vilka områden där en ökad båttrafik anses som ogynnsam och icke lämplig. Även rekommendationer om låg fart och undvikande av vissa vattenlekar i specifika områden hade gett en mindre negativ bedömning.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Utforningsalternativet innebär med största sannolikhet ökade och mer kontinuerliga båttransporter över året. De boende på öarna behöver ta sig till arbete, fritidsaktiviteter, sociala sammanhang m.m. vilket anses öka båttransporterna. I utforningsalternativet framgår inte om det ska utvecklas vissa speciella hänsynsområden för båttaktivitet, exempelvis områden med låg fart eller sträckor som inte bör trafikeras. Sammanfattningsvis bedöms utforningsalternativet medföra måttliga negativa konsekvenser.

Nollalternativ

I nollalternativet medges en relativt begränsad exploatering av skärgården. Det framgår inte om båttransporter och andra båttaktiviteter ska utvecklas i någon riktning. Nollalternativet bedöms medföra liten, eller obetydlig konsekvens ur bullersynpunkt.

7.12.7 Farligt gods

Förutsättningar

Farligt gods kan transporteras sjövägen. IMDG-koden²¹ är IMO's internationella regelverk för transport av farligt gods till sjöss. IMDG-koden regleras i Sverige genom den svenska IMDG-föreskriften TSFS 2015-66.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Planförslaget bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.

Utforningsalternativ: Permanentboenden

Utforningsalternativet bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.

²¹ International Maritime Dangerous Goods Code

Nollalternativ

Nollalternativet bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.

7.12.8 Beredskap

Förutsättningar

En skärgårdsmiljö skiljer sig från fastlandsmiljö när det gäller beredskap och räddningsinsatser. Främst vad gäller framkomlighet då skärgårdsmiljön förutsätter marina färdmedel.

Kris eller s.k. extraordinära händelser är exempelvis allvarliga översvämningar, otillräcklig dricksvatten försörjning, långa strömavbrott, stormar, haveri på viktiga IT-funktioner andra händelser som avviker från det normala läget. Dessa händelser kräver en bra och fungerande beredskap. Det finns olika samhällsinstanser och myndigheter som arbetar med beredskap för ett tryggt och säkert samhälle.

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen samverkar med olika lokala, regionala och centrala aktörer för att skapa ett tryggt och säkert samhälle. Under en kris ska länsstyrelsen stödja alla samverkande myndigheter, organisationer och samhällsviktiga verksamheter samt samordna insatserna. Om beredskapen höjs eller krig bryter ut ska länsstyrelsen leda och samordna all civil verksamhet i länet och samordna arbetet med den militära verksamheten²².

Oxelösunds kommun

Oxelösunds kommun försöker att skapa säkerhet och trygghet för alla som bor, verkar och vistas i kommunen. Detta görs bl.a. genom att rikta arbetet mot fysisk säkerhet beträffande liv, hälsa, egendom och miljö. Kommunen arbetar även för att reducera risker för störningar i samhällsviktig verksamhet samt för att Oxelösund ska upplevas som en trygg och säker kommun att leva och vistas i. Säkerhetsarbetet bedrivs bl.a. genom fyra huvudområden; skydd mot olyckor, beredskap inför extraordinära händelser, trygghetsskapande och brottförebyggande arbete samt intern säkerhet och arbetsmiljö. Kommunstyrelsen i Oxelösunds kommun har det övergripande ansvaret för säkerhets- och trygghetsfrågorna i kommunen. Oxelösunds kommun har tagit fram *Handlingsprogram för en säkrare och tryggare kommun 2016-2018*, som redovisar de risker som kommunen kan utsättas för samt vilka mål och åtgärder som är uppsatta för att möta dessa risker.

Enligt Oxelösunds kommuns riskanalys²³ så är Oxelösunds kuststräcka mot Östersjön med tillhörande skärgård ett viktigt område för fritidsaktiviteter som lockar många turister samtidigt som tillgängligheten för räddningsinsatser är begränsad vid exempelvis drunkning, personskador, miljöskador eller bränder. Kusten är också utsatt för risker genom den ökande fartygstrafiken. Det gäller inte minst oljetransporter och det oljepåslag som fartygshaverier kan innebära i en känslig och svårsanerad miljö som Oxelösunds skärgård.

Sörmlandskustens räddningstjänst

Sörmlandskustens räddningstjänst arbetar med säkerhets och trygghetsarbete i kommunerna Nyköping, Trosa, Gnesta och Oxelösund. I räddningstjänstens uppdrag ingår bl.a. operativ räddningstjänst och krisberedskap, utbildningar för kommunalt anställda, tillsyner, säkerhetsronder och informationsträffar för företag och organisationer. Den tid det tar från att man ringer 112 till att räddningstjänsten är på plats kallas responstid. Oxelösund har mellan 2011-2014 haft den kortaste responstiden bland de fyra kommunerna som ingår i räddningstjänsten enligt SKL:s öppna jämförelser²⁴. Sörmlandskustens räddningstjänst har en räddningsbåt i vattnet i Oxelösund året runt.

²² Länsstyrelsen Södermanlands län, *Krisberedskap* [digital]

²³ Riskanalys Sörmlandskustens räddningstjänst 2012, dnr ROS 13/12, samt *Risikanalys inför arbetet med ett nytt handlingsprogram för en säker och trygg kommun*, 2015-02-09.

²⁴ Oxelösunds kommun, *Handlingsplan för en säkrare och tryggare kommun 2016-2018*, 2015-12-16.

Kustbevakningen

Kustbevakningen har beredskap för sjöräddning för att kunna rädda människoliv till sjöss. Kustbevakningens fartyg är utrustade för sjöräddning i enlighet med IMO:s²⁵ konvention Säkerhet för människoliv till sjöss.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Eftersom kommunen själva har identifierat att tillgängligheten för räddningsinsatser är begränsad vid exempelvis drunkning, personskador, miljöskador eller bränder bedöms detta vara ett prioriterat område att arbeta vidare med. För att uppnå planförslagets mål om en aktiv turism och utökning av båtsportsaktiviteter krävs det att Oxelösunds invånare samt besökare och turister känner sig säkra inom skärgården om det skulle uppstå en krissituation.

Planförslagets intentioner medför med största sannolikhet en ökning av besökare till skärgården vilket ställer högre krav på kommunen, myndigheter och andra parter som är aktiva i beredskaps- och räddningsarbetet. Skärgården är ett relativt riskfyllt område med tanke på den ökande fartygstrafiken. Kommunen rekommenderas att utföra en konsekvensanalys av den potentiellt ökade turismen, friluftslivet och båttrafiken som planförslaget medför. Konsekvensanalys bör även behandla behov av beredskapshöjande åtgärder.

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra liten negativ konsekvens ur beredskapssynpunkt. Att analysera planförslagets konsekvenser ur beredskapssynpunkt, samt att behandla nödvändiga åtgärder för en säker och trygg miljö skulle med all sannolikhet bidra till en mildare bedömning.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativets intention om att omvandla fritidsbostäder till permanentbostäder kan tänkas ställa högre krav på beredskapshöjande åtgärder. Den potentiella etableringen av permanentbostäder bedöms vara i så liten omfattning att det inte bedöms medföra några specifika konsekvenser ur beredskapssynpunkt.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär en relativt restriktiv inställning till utbyggnad och bebyggelse. I nollalternativet framgår inte om besöksnäringen och turismen är tänkt att öka. Troligtvis görs inga större satsningar på turism eller fritidsboenden vilket också dämpar besöksantalet till skärgården. Sammanfattningsvis bedöms inte nollalternativet innebära någon förändring ur beredskapssynpunkt.

²⁵ Internation Maritime Organization.

8 MILJÖKVALITETSNORMER

8.1 MILJÖKVALITETSNORMER: LUFTKVALITET

Förutsättningar

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med Miljöbalken år 1999. Miljökvalitetsnormer är föreskrifter om viss lägsta miljökvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område och beskrivs närmare i 5 kap miljöbalken. Miljökvalitetsnormerna infördes för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. Miljökvalitetsnormerna gäller dock även när påverkan kommer från enstaka källor.

En miljökvalitetsnorm kan till exempel gälla högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten. Miljökvalitetsnormerna är definierade dels som gränsvärden vilka inte får överskridas, dels som målsättningsnormer vilka ska eftersträvas. Miljökvalitetsnormer kan införas för hela landet eller för ett geografiskt område, till exempel ett län eller en kommun. Utgångspunkten för en norm är kunskaper om vad människan och naturen tål.

Bestämmelserna i 5 kap miljöbalken anger att planläggning inte får medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds.

Följande bestämmelser avseende miljökvalitetsnormer för luftkvalitet bedöms vara tillämpliga för aktuell detaljplanering:

- ❖ Luftkvalitetsförordning (2010:477). Reglerar halter av olika föroreningar i utomhusluft, såsom kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid samt partiklar (PM10) och (PM2,5). Finns även för marknära ozon, bensen, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly.

Miljökvalitetsnormerna är definierade dels som gränsvärden vilka inte får överskridas (G), dels som målsättningsnormer (M) vilka ska eftersträvas.

Luftkvalitet i Södermanland

Södermanland har överlag bra luftkvalitet. Bakgrundshalterna av de luftföroreningar som mäts i landsbygdsmiljö i länet har generellt låga årsmedelvärden, med undantag av marknära ozon. Problemområdena för luftkvaliteten i länet är främst vältrafikerade gaturum i de större tätorterna samt vid större vägar med mycket trafik.

Tabell 2. Miljökvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477)

Förening	Medelvärdestid	MKN	Kommentar
NO ₂	Timme	90 µg/m ³	G. Får överskridas 175 gånger/ år, förutsatt att 200 µg/m ³ *h inte överskrids mer än 18 gånger/ år
	Dygn	60 µg/m ³	G. Får överskridas 7 gånger/ år
	År	40 µg/m ³	G
SO ₂	Timme	200 µg/m ³	G. Får överskridas 175 gånger/ år, förutsatt att 350 µg/m ³ *h inte överskrids mer än 24 gånger/ år
	Dygn	100 µg/m ³	G. Får överskridas 7 gånger/ år, förutsatt att 125 µg/m ³ *h inte överskrids mer än 3 gånger/ år
PM ₁₀	Dygn	50 µg/m ³	G. Får överskridas 35 gånger/ år
	År	40 µg/m ³	
PM _{2,5}	År	25 µg/m ³	M (2010). G (2015).
CO	Högsta 8 h medelvärde under ett dygn	10 mg/m ³	G
Bensen	År	5 µg/m ³	G
Bens(a)pyren	År	1 ng/m ³	M
Arsenik	År	6 ng/m ³	M
Kadmium	År	5 ng/m ³	M
Nickel	År	20 ng/m ³	M
Bly	År	0,5 µg/m ³	G
Ozon	8 h	120 µg/m ³	M

Planförslagets påverkan och konsekvenser

I Oxelösunds skärgård bedöms luftkvaliteten vara bra och ingen miljökvalitetsnorm bedöms vara nära att överskridas. Planförslaget och dess intentioner kommer sannolikt att medföra utsläpp av luftföroreningar, dock till en grad som ej bedöms ha någon nämnvärd påverkan på den totala lokala eller regionala koncentrationen av respektive luftförorening. I skärgården är koncentrationen av luftföroreningar förhållandevis låg och så kommer det sannolikt också att förbli även om planförslaget realiserar. Omfattningen av tillkommande luftföroreningar bedöms vara försumbar i förhållande till de utsläpp som sker på fastlandet till följd av transportrörelser och industriprocesser.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet innebär en större omfattning av exploatering med en större grad av kortsiktig ökning av luftföroreningar på lokal nivå till följd. Det medföljande behovet av förbindelser och serviceunderlag riskerar att samtidigt resultera i en mer långsiktig och kontinuerlig tillförsel av luftföroreningar,

om än på mer lokal/regional nivå. I helhet bedöms dock att inga gällande miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet riskerar att överskridas till följd av utformningsalternativets intentioner och omfattningen av tillkommande luftföroreningar bedöms ligga inom gränserna för vad naturen och människan tål.

Nollalternativ

I nollalternativet bedöms utsläppen till luft fortsatt vara inom gränserna för vad naturen och människan tål och det bedöms inte finnas någon risk att några miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet överskrids.

8.2 MILJÖKVALITETSNORMER: VATTENKVALITET

Förutsättningar

Ramdirektivet för vatten 2000/60/EG (Vattendirektivet) trädde i kraft år 2000. Detta har bl.a. som syfte att skapa en strategi vilken ska skydda yt- och grundvattnet mot kemisk förorening (Svenskt vatten utveckling, 2010). Sverige implementerar Vattendirektivet med hjälp av miljö kvalitetsnormer (MKN). Dessa är juridiskt bindande och fungerar som ett styrmedel för medlemsstater inom EU. Målet är att vattenmiljöerna i Sverige ska uppnå både en "god ekologisk status" och "en god kemisk status". Detta mål ska nås med hjälp av åtgärdsprogram vilka till stor del har lagt sin fokus på avlopp och omhändertagande av dagvatten. Bestämmelserna i 5 kap. Miljöbalken anger att planläggning inte får medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds.

Följande bestämmelser avseende miljö kvalitetsnormer för vattenkvalitet bedöms vara tillämpliga för aktuell plan:

- ❖ Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Reglerar fastställande av kvalitetskrav för ytvattenförekomster, grundvattenförekomster och skyddade områden, uppdelat på avgränsade vattendistrikt. Kvalitetskraven fastställs genom respektive vattenmyndighets föreskrifter för vattenförekomster inom sitt distrikt. Föreskrifterna och klassificeringen avser till exempel föroreningar i form av tungmetaller, pesticider, industriella föroreningar, andra föroreningar och särskilt förorenande ämnen.

Den 4 juli 2013 fastställdes miljö kvalitetsnormer, förvaltningsplan och åtgärdsprogram för alla Sveriges vattenförekomster över en viss storlek. Ett område som omfattas av miljö kvalitetsnormer för vatten kallas vattenförekomst. Miljö kvalitetsnormerna är formulerade som den status som ska uppnås och vidmakthållas i vattenförekomsten. Miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomster omfattar såväl kemiska som ekologiska kvalitetskrav. För ytvattenförekomster är målet att god ekologisk och kemisk status ska nås till år 2015 eller i undantagsfall senare om åtgärderna som krävs bedöms vara ekonomiskt orimliga och/eller tekniskt omöjliga i nuläget. Grundläggande är att vattenkvaliteten inte får försämrans någonstans.

I vattenförvaltningsarbetet ligger fokus framför allt på det biologiska livet i våra vatten. Att vattnen ska ha kvaliteten "god ekologisk status eller potential" betyder att vattenlevande djur och växter ska ha en god livsmiljö. Definitionen av vad som är god ekologisk status/potential med avseende på olika biologiska parametrar görs utifrån en individuell bedömning för varje enskilt vatten. Begreppet "kemisk status" omfattar de så kallade prioriterade ämnena. Dessa ämnen är organiska miljögifter och tungmetaller som i dagsläget omfattas av EU-gemensamma miljö kvalitetsnormer. God kemisk status innebär alltså att halterna av dessa ämnen inte får överstiga de tröskelvärden som satts av EU (direktiv 2008/105/EG).

Kvalitetsstatus i Oxelösunds skärgård

Vattnet inom aktuellt planområdet utgörs av de av Länsstyrelsen benämnda vattenförekomsterna *Ljungskärsflagen*, *Hasselöområdet*, *Oxelösunds hamnområde*, *Inre Ålöfjärden*, *Ålöfjärden* och *Örsbaken* samt delar av *Kränkfjärden* och *Bråvikens kustvatten*. Dessa vattenförekomster uppnår *måttlig* ekologisk status huvudsakligen på grund av problem med övergödning och syrefattiga förhållanden. Målsättningen är att vattenförekomsterna ska uppnå god ekologisk status år 2027. Förekomsterna uppnår *otillfredsställande* kemiskt status, huvudsakligen på grund av för höga halter av kvicksilver. Problemet bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. Därför finns det ett beslutat undantag gällande den kemiska statusen till följd av kvicksilverpåverkan och således finns det ingen målsättning i tid för när vattenkvaliteten överlag ska uppnå god kemisk status.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

Vatten påverkas av avlopps- och dagvatten, luftföroreningar, markanvändning, reglering, utdikning, vägar med mera. Utökad turism och fler boende i skärgården bidrar sannolikt till en mer omfattande båttrafik och föreslagen utökning av skärgårdstrafiken ökar trafiken på vattnet, vilket bedöms kunna resultera i större miljöbelastning på havet genom tillförsel av näringsämnen med övergödande konsekvenser, respektive större transport- och energirelaterade utsläpp av föroreningar.

I planförslaget fastläs att kommunala ledningar för avloppsvatten i skärgården inte är aktuellt då kostnaderna kontra nyttorna blir för höga. Utan kommunal vatten- och avloppsförsörjning är det svårt att säkerställa att vatten- och avloppsförsörjningen i skärgården får en långsiktigt hållbar lösning. Fritidsboende och eventuell ökad bebyggelse hänvisas till gemensamhetslösningar i de fall där så är möjligt och annars till enskilda avlopp. Planförslaget innebär således inte någon specifik reglering för att säkerställa långsiktigt hållbara VA-lösningar. VA-utformningen i skärgården kommer att kräva styrning, kontroll och övervakning från Miljökontorets sida och förekommande samt tillkommande avloppssystem såsom enskilda avloppsanläggningar bör därför vara konstruerade med hög reningsförmåga för att kunna begränsa övergödningen av Östersjön.

Utsläpp från mindre och enskilda avlopp kan komma att leda till påverkan av vattenmiljö ur ett mer lokalt perspektiv, där vissa områden, såsom specifika vikar med badplatser, riskerar att få försämrad vattenkvalitet på grund av övergödande tillskott från avlopp. Omfattningen av sådan lokal art är dock svår att bedöma i dagsläget då tillräckliga underlag saknas. Oxelösunds kommun rekommenderas utföra en djupare utredning av VA-situationen i skärgården för att kunna göra en mer noggrann bedömning av tänkbara konsekvensers omfattning i såväl det lokala som i det mer storskaliga perspektivet. Oxelösunds kommun rekommenderas att se över möjligheterna till att inleda ett arbete med att upprätta en VA-plan för skärgården.

Sammantaget bedöms att planförslaget kan komma att bidra till ökad övergödning genom att fler människor och mer rörelse i skärgården kommer att bidra till ökad belastning på enskilda avlopp. Planens omfattning bedöms på ett betydande sätt medföra måttlig negativ konsekvens i syfte att uppnå god ekologisk status 2027. Påverkan bedöms vara liten i förhållande till övrig regional, nationell och internationell påverkan. Planförslagets intentioner bedöms endast påverka den kemiska statusen på ett obetydligt sätt.

Utformningsalternativ: Permanentboenden

Utformningsalternativet bedöms försvåra möjligheten att uppnå god ekologisk status på vattnet i större utsträckning än aktuellt planförslag, då risken för övergödande belastning på havet sannolikt riskerar att bli större och mer omfattande vid en inriktning som innebär en övergång till mer permanenta boendeformer i skärgården där kommunalt vatten och avlopp saknas. Utformningsalternativet bedöms bidra till måttlig negativ konsekvens för uppfyllande av miljökvalitetsnormer för vattenkvalitén.

Nollalternativ

I nollalternativet bedöms belastningen på havet i form av ytterligare övergödning och utsläpp av föroreningar bli mer begränsad än i föreslagen planinriktning.

9 MILJÖKVALITETSMÅL

Förutsättningar

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken innehålla en beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planer och program. Nedan följer en beskrivning av de miljö kvalitetsmål som bedöms kunna beröras av den aktuella fördjupade översiktsplanen.

Nationella miljö kvalitetsmål

Miljöpolitiken arbetar övergripande utifrån det så kallade generationsmålet. Generationsmålet är ett inriktningsmål som vägleder miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Målet handlar om vilka värden som ska skyddas och vilken samhällsomställning som krävs för att nå önskade halter och nivåer i eller kvalitet på miljön. Generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. För att uppnå detta finns ett antal fokusområden och inom dessa områden ett antal mål.

De svenska miljö kvalitetsmålen innebär att ansvaret för miljön inte längre är miljö vårdens ensak, utan alla ska hjälpas åt att överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Listan nedan visar de 16, av Riksdagen fastställda, miljö kvalitetsmålen. De miljö kvalitetsmål som bedömts bli berörda av aktuellt planförslag är markerade med fetstil.

- 1. Begränsad klimatpåverkan**
- 2. Frisk luft**
- 3. Bara naturlig försurning**
- 4. Giffri miljö**
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
- 7. Ingen övergödning**
8. Levande sjöar och vattendrag
- 9. Grundvatten av god kvalitet**
- 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård**
11. Myllrande våtmarker
- 12. Levande skogar**
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
- 15. God bebyggd miljö**
- 16. Ett rikt växt- och djurliv**

Miljö målssystemet utgörs av nationella, regionala och lokala miljö mål, där centrala myndigheter, samt länsstyrelser och kommuner, har ansvar för uppföljningen.

För en fullständig beskrivning av de övriga nationella miljö kvalitetsmålen hänvisas till Miljö målsportalen, www.miljomal.nu.

Regionala miljö kvalitetsmål

Fram till 2010 fanns i Södermanland regionalt anpassade delmål för alla miljömål utom Storslagen fjällmiljö. De flesta delmålen löpte ut 2010. Vid slutuppföljningen av dessa tog Länsstyrelsen beslut om att avsluta de regionala miljömålen. Även nationellt har delmålen utgått och ersätts successivt av nya etappmål. Etappmålen anger stegen mot miljö kvalitetsmålen och generationsmålet.

Södermanland står ändå inte utan regionala miljömål. Som regionala miljömål gäller nu de nationella miljö kvalitetsmålen med tillhörande preciseringar och etappmål som regeringen har beslutat om. Länsstyrelsen ansvarar också för samordning av ett regionalt åtgärdsprogram för miljömålen. Oxelösund deltar aktivt i arbetet med det regionala åtgärdsprogrammet och ska göra det även fortsättningsvis.

Lokala miljö kvalitetsmål

För närvarande har Oxelösunds kommun inga lokala miljömål. Kommunen håller på att ta fram en övergripande hållbarhetsplan. Hållbarhetsplanen kommer sedan ligga till grund för kommunens fortsatta arbete med att ta fram lokalt anpassade miljömål.

För ytterligare information om kommunens miljöarbete och uppföljning av miljömålen hänvisas till Oxelösunds kommuns websida, www.oxelosund.se.

Planförslagets påverkan och konsekvenser

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken innehålla en beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljö hänsyn beaktas i planer och program. Den fördjupande översiktsplanens påverkan på de nationella miljö kvalitetsmålen har bedömts och redovisas i tabellform nedan. Bedömningen ska främst ses som en riktninganalys som redovisar om den aktuella detaljplanen bidrar till eller motverkar uppfyllelse av miljö kvalitetsmålen.

Nuläget, d.v.s. måluppfyllelsen idag, redovisas som referenspunkt mot vilken riktningsskildringarna för de olika alternativen kan jämföras. Nuläget motsvaras av den bedömning som gjordes år 2015 av de nationella miljö målen för Södermanlands län²⁶. Endast de miljö kvalitetsmål som bedömts kunna påverkas av aktuellt planförslag har ingått i bedömningen.

Nedanstående symboler har använts.

För att beskriva nuläget:

De nuvarande förhållandena är, om de säkerställs och fattade beslut genomförs i väsentliga delar, tillräckliga för att miljö kvalitetsmålet ska kunna nås inom den utsatta tidsramen.

Miljö kvalitetsmålet är möjligt att nå i tillräcklig utsträckning inom tidsramen men ytterligare förändringar/åtgärder krävs.

Miljö kvalitetsmålet är mycket svårt att nå i tillräcklig grad/utsträckning inom den utsatta tidsramen.

²⁶ När vi miljö målen? - En bedömning för Södermanlands län 2015.

För att beskriva alternativens bidrag till måluppfyllelse:

Alternativet bedöms bidra till måluppfyllelse.

Alternativet bedöms varken bidra till att uppfylla eller motverka målet.

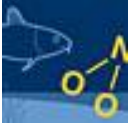

Alternativet bedöms motverka måluppfyllelse.

Tabell 3. Bedömning av planförslagets påverkan på de nationella miljö kvalitetsmålen

 Begränsad klimatpåverkan	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	
	Utformningsalternativ: Permanentboenden	
	AKTUELLA MILJÖASPEKTER	
Friluftsliv och turism, Båtliv, Fritidsboende, Teknisk försörjning, Risker och säkerhet		
BEDÖMNING		
<p>I sin helhet bedöms planen varken motverka miljö kvalitetsmålet eller bidra nämnvärt till dess uppfyllande. Utsläpp av växthusgaser i form av koldioxid och kväveoxider sker dels under genomförandet av planens intentioner i samband med byggnation och anläggningsarbeten och dels i framtiden då mängden trafik i området förväntas öka till följd av mer omfattande turism och friluftsliv, båtturer, uppmuntrat båtanvändande samt eventuell etablering av nya verksamheter. Påverkan som planförslaget ger upphov till bedöms dock vara obetydlig i förhållande till påverkan som uppkommer till följd av övrig regional samhällsutveckling och växande befolkning på fastlandet.</p> <p>Planförslaget har som intention att befintliga fritidshusområden ska fortleva och utvecklas i en hållbar riktning så att utsläpp kan minska på sikt. Detta bidrar till måluppfyllande. Sammantaget bedöms planförslaget motverka målet i liten utsträckning.</p> <p>Nollalternativet bedöms inte påverka miljö kvalitetsmålet i nämnvärd annorlunda riktning än planförslaget.</p> <p>Utformningsalternativet med utveckling av permanentboenden bedöms försvåra måluppfyllelse då det ställer krav på bättre förbindelser till de aktuella öarna och krav på ett serviceunderlag, såsom livsmedelsförsörjning etc., året runt i skärgården, vilket kommer att medföra mer omfattande trafikrörelser och exploatering som medför utsläpp av växthusgaser.</p>		
	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	

<p>Frisk luft</p>	<p>Utformningsalternativ: Permanentboenden </p> <p>AKTUELLA MILJÖASPEKTER</p> <p>Friluftsliv och turism, Båtliv, Fritidsboende, Teknisk försörjning, Miljökvalitetsnormer luftkvalitet</p> <p>BEDÖMNING</p> <p>Utsläpp från de transportrörelser i form av såväl båtar som landfordon som planens inriktning kan ge upphov till kommer att påverka luftkvaliteten i området. Påverkan bedöms dock vara begränsad och acceptabel och bedöms således inte medföra några ytterligare nämnvärda svårigheter att nå miljökvalitetsmålet. I skärgården är koncentrationen av luftföroreningar förhållandevis låg och så kommer det sannolikt också att förbli även om planförslaget realiserar.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse.</p> <p>Utformningsalternativet innebär en större omfattning av exploatering med en större grad av kortsiktig ökning av luftföroreningar på lokal nivå till följd. Det medföljande behovet av förbindelser och serviceunderlag riskerar att samtidigt resultera i en mer långsiktig och kontinuerlig tillförsel av luftföroreningar, om än på mer lokal/regional nivå. I helhet bedöms dock att inga gällande miljökvalitetsnormer för luftkvalitet riskerar att överskridas till följd av utformningsalternativets intentioner och omfattningen av tillkommande luftföroreningar bedöms ligga inom gränserna för vad naturen och människan tål.</p>
<p> Bara naturlig försurning</p>	<p>Nuläge </p> <p>FÖP </p> <p>Nollalternativ </p> <p>Utformningsalternativ: Permanentboenden </p> <p>AKTUELLA MILJÖASPEKTER</p> <p>Friluftsliv och turism, Båtliv, Teknisk försörjning, Miljökvalitetsnormer luftkvalitet</p> <p>BEDÖMNING</p> <p>Planförslagets intentioner bedöms kunna leda till ökade trafikrörelser, huvudsakligen till havs, och därmed ökad luftdeposition. Depositionsbidraget i form av kvävenedfall kopplat till större frekvens av transportrörelser bedöms vara litet i jämförelse med påverkan från det regionala fastlandbaserade tillskottet och i förhållande till bakgrundsdepositionen i Södermanland, vilken till största delen härrör från långväga intransport av luftföroreningar. Den ökade försurande effekten som riskerar att uppkomma till följd av ökad trafik bedöms sammantaget inte vara av sådan omfattning att möjligheten att uppfylla miljömålet påverkas i någon nämnvärd utsträckning.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse.</p> <p>Depositionsbidraget som riskerar att genereras i utformningsalternativet till följd av ökad exploatering och större behov av transportrörelser året runt, bedöms vara förhållandevis ringa i jämförelse med det bidrag som uppkommer till följd av bland annat regional jordbruksverksamhet och trafikrörelser på fastlandet.</p>
<p> Giftfri miljö</p>	<p>Nuläge </p> <p>FÖP </p> <p>Nollalternativ </p> <p>Utformningsalternativ: Permanentboenden </p> <p>AKTUELLA MILJÖASPEKTER</p>

	<p>Friluftsliv och turism, Båtliv, Teknisk försörjning, Miljökvalitetsnormer vattenkvalitet</p> <p>BEDÖMNING</p> <p>Planförslaget bedöms bidra till möjligheten att uppfylla miljökvalitetsmålet då dess intention är att minst en båtbottentvätt ska anläggas för att skapa möjligheter för båtägare att minimera nyttjandet av giftig båtbottenfärg i skärgården och därigenom reducera spridning av giftiga ämnen såsom koppar och zink.</p> <p>Planförslaget avsätter heller inga specifika områden för miljöfarlig verksamhet och har heller inga intentioner på att det ska finnas miljöfarlig verksamhet i planområdet förutom etablering av eventuella bränslestationer samt ett utpekad område för vindkraft enligt det tematiska tillägget antaget år 2013. Således bör ytterligare spridning av gifter i miljön begränsas. Korrekt utformade bedöms etablering av bränslestationer inte innebära någon påtaglig risk för spridning av gifter.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse i någon nämnvärd utsträckning.</p> <p>Utformningsalternativet bedöms påverka miljökvalitetsmålet i snarlik utsträckning som planförslaget.</p>
 <p>Ingen övergödning</p>	<p><i>Nuläge</i> </p>
	<p><i>FÖP</i> </p>
	<p><i>Nollalternativ</i> </p>
	<p><i>Utformningsalternativ: Permanentboenden</i> </p>
	<p>AKTUELLA MILJÖASPEKTER</p> <p>Friluftsliv och turism, Båtliv, Teknisk försörjning, Miljökvalitetsnormer luftkvalitet, Miljökvalitetsnormer vattenkvalitet</p> <p>BEDÖMNING</p> <p>Trafik och jordbruk är två stora källor till övergödning genom utsläpp av kväveoxider till luft och näringsläckage från åkermark. I skärgården finns inget betydande jordbruk men planförslaget innebär dock en sannolik ökning av trafikrörelser, framför allt till havs. Detta bedöms dock leda till förhållandevis små bidrag till övergödningen i förhållande till regionen i övrigt och nuvarande bakgrundsdeposition.</p> <p>En utveckling av skärgården och en dels därtill ökad befolkning mängd eller ökad turism leder till en större mängd avloppsvatten och därmed en risk för större och mer spridda utsläpp av kväve och fosfor som bidrar till övergödningen av havet. I planförslaget fastläs att kommunala ledningar för avloppsvatten i skärgården inte är aktuellt då kostnaderna kontra nyttorna blir för höga. Fritidsboende och eventuell ökad bebyggelse hänvisas till gemensamhetslösningar i de fall där så är möjligt eller annars enskilda avlopp. Planförslaget innebär således inte någon specifik reglering för att säkerställa långsiktigt hållbara VA-lösningar. VA-utformningen i skärgården kommer att kräva styrning, kontroll och övervakning från Miljökontorets sida. Utsläpp från mindre och enskilda avlopp kan komma att leda till påverkan av vattenmiljö ur ett mer lokalt perspektiv, där vissa områden, såsom specifika vikar med badplatser, riskerar att få försämrade vattenkvalitet på grund av övergödande tillskott från avlopp. Omfattningen av sådan lokal art är dock svår att bedöma i dagsläget då tillräckliga underlag saknas. Oxelösunds kommun rekommenderas utföra en djupare utredning av VA-situationen i skärgården för att kunna göra en mer noggrann bedömning.</p> <p>Sammantaget bedöms att planförslaget kan komma att bidra till ökad övergödning, dock till en omfattning som på ett betydande sätt sannolikt inte kommer att försvåra möjligheten till måluppfyllelse i ett vidare perspektiv. Påverkan bedöms vara förhållandevis liten i jämförelse med övrig regional påverkan.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse i någon nämnvärd utsträckning.</p> <p>Utformningsalternativet bedöms försvåra måluppfyllelse i större utsträckning än aktuellt planförslag, då risken för övergödande belastning på havet sannolikt riskerar att bli</p>

	större och mer omfattande vid en inriktning som innebär en övergång till mer permanenta boendeformer i skärgården där kommunalt vatten och avlopp saknas.	
 <p>Grundvatten av god kvalitet</p>	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	
	Utformningsalternativ: Permanentboenden	
	AKTUELLA MILJÖASPEKTER	
	Friluftsliv och turism, Båtliv, Teknisk försörjning, Miljökvalitetsnormer vattenkvalitet	
	BEDÖMNING	
<p>Planförslaget bedöms inte få någon direkt inverkan på vare sig grundvattentäkter eller grundvattennivån och bedöms således inte få någon nämnvärd påverkan på måluppfyllelse i varken positiv eller negativ riktning. Aktuellt planområde ligger inte inom en grundvattenförekomst.</p> <p>Nollalternativet eller utformningsalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse.</p> <p>Vad gäller utformningsalternativet kan ett ökat helårsboende i områden där kommunalt vatten och avlopp saknas medföra ökad belastning från enskilda avlopp. Ett ökat uttag av grundvatten kan också leda till saltinträngning i grundvattnet. Det bedöms således finnas en risk att måluppfyllelse motverkas i utformningsalternativet.</p>		
 <p>Hav i balans samt levande kust och skärgård</p>	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	
	Utformningsalternativ: Permanentboenden	
	AKTUELLA MILJÖASPEKTER	
	Friluftsliv och turism, Strandskydd, Båtliv, Miljökvalitetsnormer vattenkvalitet	
	BEDÖMNING	
<p>Fler boende i Oxelösunds skärgård innebär ett högre fysiskt tryck på miljön både på land och i hav. Fler människor i skärgården bedöms också kunna öka belastningen på enskilda avlopp vilket bland annat bidrar till en övergödning av Östersjön.</p> <p>Överlag bedöms exploatering i enlighet med planen dock inte försvåra måluppfyllelse. Inriktningen att bevara och värna om områden med specifika kvaliteter ur exempelvis rekreations- och upplevelsesynpunkt bidrar till måluppfyllelse.</p> <p>Planförslaget bedöms även bidra till måluppfyllelse genom att den avser värna om och stärka havs-, kust- och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv. Intentionerna med planen är dessutom att kusternas och havens viktiga ekosystemtjänster ska bevaras.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse.</p>		

	I utformningsalternativet blir belastningen på vatten- och skärgårdsmiljö sannolikt större än i föreslagen planinriktning på grund av utvecklingen mot permanenta boenden i skärgården med allt vad det innebär med exempelvis ökade transportrörelser, ökad befolkning och behov av serviceunderlag. Dessutom bedöms utformningsalternativet kunna öka belastningen på skärgårdens orörda natur samt leda till en väsentligt förändrad landskapsbild. Utformningsalternativet bedöms försvåra möjligheterna till måluppfyllelse.	
 <p>Levande skogar</p>	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	
	Utformningsalternativ: Permanentboenden	
	AKTUELLA MILJÖASPEKTER	
Friluftsliv och turism, Naturmiljö, Natura 2000, Naturreservat, Strandskydd, Fritidsboende, Teknisk försörjning		
BEDÖMNING		
<p>Oxelösunds skärgård karaktäriseras till stor del av en obebyggd miljö med höga natur- och kulturvärden. Planförslagets intention är att skärgården även i framtiden ska karaktäriseras av dessa värden. Befintliga natur- och kulturmiljöer ska identifieras och skyddas. De ska även göras tillgängliga utifrån dess unika förutsättningar och marknadsföras för att bli en del av Oxelösunds och skärgårdens identitet. Planförslaget innebär överlag att skogens ekosystemtjänster ska vidmakthållas, skogens biologiska mångfald ska bevaras och arter ska ha fortsatt möjlighet att sprida sig inom sina naturliga lokala utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur. Naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till naturlandskapet ska värnas och så att bevarandestatusen kan förbli gynnsam.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse då vikt läggs vid att natur- och kulturmiljövärden i skärgårdens skogsområden ska bevaras och stärkas samt att skogens värden för friluftslivet ska värnas och utvecklas i en positiv inriktning.</p> <p>Nollalternativet bedöms leda till måluppfyllelse då alternativet innebär att obebyggda markområden behålls oexploaterade och att naturområden ska bevaras.</p> <p>Utformningsalternativet bedöms kunna få en påverkan som i mindre omfattning motverkar måluppfyllelse då utvecklingen mot permanenta boenden i skärgården riskerar att leda till att mer mark tas i anspråk i samklang med en ökad belastning av skog och natur. Dessa negativa konsekvenser bedöms dock kunna vägas upp av de övriga intentioner gällande bevarande av natur- och kulturvärden som utformningsalternativet, liksom aktuellt planförslag, har.</p>		
 <p>God bebyggd miljö</p>	Nuläge	
	FÖP	
	Nollalternativ	
	Utformningsalternativ: Permanentboenden	
	AKTUELLA MILJÖASPEKTER	
Kulturmiljö, Fritidsboende, Teknisk försörjning, Risker och säkerhet		
BEDÖMNING		
<p>Planförslagets intention är att bebyggelsen ska utvecklas restriktivt. Ny bebyggelse ska följa den lokala bebyggelsekaraktären på sådant sätt att den bibehålls. Byggnaderna bör vara låga och ha 70 kvadratmeter som norm. Färg och materialval ska anpassas efter omgivande bebyggelse. Planförslaget innebär att fastighetsbildning av skärgårdens</p>		

	<p>fritidshusarrenden ska föregås av detaljplan eller områdesbestämmelser för att på ett tydligt sätt reglera bebyggelsens utveckling, vilket bedöms vara positivt ur styrning och därmed möjlig hållbar utveckling vilket bidrar till måluppfyllelse.</p> <p>Planförslaget avser förbättra den tekniska försörjningen såsom avfallshantering och energiförsörjning, i skärgården, och i större omfattning integrera den i planeringen och utformningen av skärgårdsmiljön. Kulturhistoriska bebyggelsemiljöer ska värnas och skärgården ska på ett mer omfattande sätt utvecklas i en inriktning som möter och stöder människors behov: såväl turisternas som boendes behov. Planens intentioner bedöms leda till att mark används på ett kontrollerat och effektivt sätt.</p> <p>Fler boende och mer omfattande turism i skärgården innebär en ökad båt- och skärgårdstrafik som kan bidra till ökad bullerpåverkan. Bullersituationen i skärgården bedöms för närvarande dock inte utgöra ett nämnvärt problem och ökade bullernivåer bedöms vara inom gränsen för vad människa och natur tål.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget kunna bidra till förbättrade möjligheter att nå miljö kvalitetsmålet.</p> <p>Nollalternativet bedöms varken bidra till eller motverka måluppfyllelse.</p> <p>Utformningsalternativet bedöms bidra till måluppfyllelse i likhet med aktuellt planförslag.</p>
 <p>Ett rikt växt och djurliv</p>	<p>Nuläge </p>
	<p>FÖP </p>
	<p>Nollalternativ </p>
	<p>Utformningsalternativ: Permanentboenden </p>
	<p>AKTUELLA MILJÖASPEKTER</p>
<p>Friluftsliv och turism, Naturmiljö, Natura 2000, Naturresevat, Strandskydd, Fritidsboende, Teknisk försörjning</p>	
<p>BEDÖMNING</p>	
<p>Planförslaget avser bidra till att värna om naturvärden för att bland annat bevara och stärka den biologiska mångfalden samt bidra till stärkta ekosystemtjänster såsom friluftsliv och andra naturupplevelser. Dessutom är intentionerna natur- och skogsområden ska bevaras och att ingen exploatering föreslås inom skyddade naturområden.</p> <p>Inriktningen för planförslaget är att bevara och utveckla natur- och kulturvärden samtidigt som friluftslivet ges möjlighet att utvecklas. Öarna i skärgården har flera överlappande intressen. I stort sett hela skärgården är värdefull naturmiljö liksom värdefull för det rörliga friluftslivet. Alla förändringar i skärgården ska enligt planförslaget dock ske varsamt och konsekvenser av förändringen ska utredas noga för att inte skada viktiga värden påtagligt. Bebyggelse i skärgårdsmiljö ska anpassas efter naturens vegetation och topografi.</p> <p>Sammantaget bedöms planförslaget bidra till måluppfyllelse.</p> <p>Nollalternativet bedöms leda till måluppfyllelse då alternativet innebär att obebyggda markområden behålls oexploaterade och att naturområden ska bevaras.</p> <p>Utformningsalternativet bedöms kunna få en påverkan som i mindre omfattning motverkar måluppfyllelse då utvecklingen mot permanenta boenden i skärgården riskerar att leda till att mer mark tas i anspråk i samklang med en ökad belastning av skog och natur. Dock föreslås ingen exploatering i eller betydande belastning på några skyddade områden. Dessutom bedöms negativa konsekvenser dock kunna vägas upp av de övriga intentioner gällande bevarande av natur- och kulturvärden som utformningsalternativet, liksom aktuellt planförslag, har.</p>	

10 HÅLLBARHETSBEDÖMNING AV AKTUELL FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN

10.1 EKOLOGISK BEDÖMNING

Ur ekologisk synpunkt bedöms en aktiv turism och ett attraktivt besöksmål innebära vissa inskränkningar och slitage på värdefulla naturmiljöer. Flera människor i rörelse ökar sannolikt risken för störningar på det värdefulla djur- och naturlivet i skärgården, men detta bedöms kunna motverkas genom en god planering som utgår från befintliga värden så att slitage och ingrepp kan begränsas. Om kommunen vidtar åtgärder i form av de rekommendationer som har lämnat i detta dokument, förväntas samspelet mellan människa och natur ska utvecklas i positiv riktning.

Målsättningen om ett fungerande skärgårdssamhälle med intentionen om att utveckla och förtäta fritidsboenden i samspel med natur-, kultur- och friluftsvärden bedöms vara mer positivt än att exploatera obebyggda och outnyttjade grönytor. Att planförslagets intention om bebyggelseregler och restriktioner ska vara tydliga och bidra till en långsiktig hållbar skärgård bedöms vara positivt ur ekologisk synpunkt. Det finns möjligheter att göra vissa kompromisser vid ianspråktagande av grönytor, exempelvis genom utveckling, integrering, och anläggande av ekosystemtjänster vid etablering av bebyggelse eller infrastruktur.

Att arbeta aktivt för att bevara natur- och kulturmiljöer bedöms vara positivt ur ekologisk synpunkt. Planförslagets intention om att identifiera och skydda värdefulla naturmiljöer bedöms vara nödvändigt för att dessa naturmiljöer ska vara bevarade och tillgängliga för kommande generationer. Intentionerna att bevara och skydda naturmiljöer bedöms vara positivt och kommer med största sannolikhet att gynna den biologiska mångfalden i skärgården.

En utveckling och utökning av båtliv och båtsportsaktiviteter bedöms medföra liten negativ konsekvens ur ekologisk synpunkt, detta med beaktande av att båtliv och båtsportsaktiviteter genom förbränning av fossila bränslen med största sannolikhet kommer att medföra en ökning av utsläpp av koldioxid som bidrar till växthuseffekten samt utsläpp av bl.a. kväveoxider som bidrar till försurning av hav och mark. Förbränning av fossila bränslen ger även upphov till kolväten och flyktiga organiska ämnen samt kolmonoxid, dessa är främst förknippade med negativa effekter på människors hälsa.

10.2 EKONOMISK BEDÖMNING

Planförslagets intention om att skärgården ska vara ett attraktivt, tillgängligt och hållbart besöksmål för Oxelösundsborna och andra besökare bedöms vara positivt ur ekonomisk synpunkt. En attraktiv och välbesökt skärgård skapar efterfrågan och förutsättningar för etablering av ekonomiskt inbringande verksamheter med anknytning till turism, kultur, friluftsliv m.m., och därmed skapande av nya lokala arbetstillfällen. Ett rikt och varierat utbud av friluftsliv innebär att människor från flera olika samhällsgrupper dras till skärgården för rekreation.

Målsättningen att skapa ett fungerande skärgårdssamhälle med attraktiva fritidsboenden skulle skapa en viss efterfrågan på jobb, om än relativt liten sådan, av utredningar, projektering, teknisk infrastruktur och byggnation. Det förefaller vara tämligen svårt att förutse konsekvenserna för verksamheter i Oxelösunds kommun. Det bedöms dock som sannolikt att en del av de framtida fritidsboendena kommer att innehas av människor bosatta på andra platser än Oxelösunds kommun. Detta innebär en liten tillströmning av människor till sina fritidsbostäder under vissa delar av året som kan innebära att efterfrågan på varor och tjänster ökar.

Att bevara natur- och kulturmiljöer kan innebära en fördel gentemot andra skärgårdar i angränsade kommuner och kommuner i närheten. En relativt orörd och oexploaterad skärgård kan innebära en specifik nisch för att locka till sig besökare och turister som är intresserade och söker efter denna typ av natur- och kultur. En förutsättning för att besökarna skall vara återkommande är att tillgängliggöra värdefull natur- och kulturmiljöer i skärgården.

En utveckling av båtliv och båtsportsaktiviteter samt tillhörande infrastruktur i form av exempelvis båtuthyrning, ökad skärgårdstrafik, bränslestation, båtbottentvätt, latrintömning m.m. innebär troligtvis ett ekonomiskt uppsving för hela Oxelösunds kommun. Beroende på i vilken riktning båtlivet utvecklas samt i vilken omfattning kommunen samverkar med potentiella aktörer så finns det stora möjligheter för olika föreningar och förbund att etablera och/eller utöka sin verksamhet lokalt och exempelvis arrangera events och andra upplevelsetillfällen såsom tävlingar i olika båt- och vattensporter för barn, ungdomar och vuxna, eller guideade naturupplevelser såsom fågelskådning och fiske. Detta har en möjlighet att ge förutsättningar för en ekonomisk injektion till Oxelösunds kommun och verksamheter belägna i kommunen.

10.3 SOCIAL BEDÖMNING

Oxelösunds skärgård är rik på upplevelsemöjligheter och rekreation tack vare de omfattande natur- och kulturupplevelser som förekommer. En aktiv, attraktiv och tillgänglig skärgård skapar förutsättningar för mötesrum för olika grupper av människor. Genom att erbjuda ett variationsrikt friluftsliv och rekreativt liv finns möjlighet för många att ta del av skärgårdens speciella och värdefulla miljöer. Närheten till ett varierat utbud av natur-, kultur och friluftaktiviteter ger en ökad livskvalitet och möjligheter till förbättrad hälsa för kommunens invånare. Att vistas utomhus och röra på sig har stor betydelse för människors hälsa och därför har friluftslivet en betydande inverkan för folkhälsan.

Att skapa ett fungerande skärgårdssamhälle och attraktiva fritidsboenden genom förtätning kan innebära förändringar för nuvarande brukare av befintliga fritidsboenden. Dessa förändringar kan riskera att leda till intressekonflikter. Många har i nuläget säkerligen valt att ha fritidsboenden i skärgården p.g.a. dess omgivning, närhet till avkopplande miljö, kontraster till pulserande stadskänsla och p.g.a. ett mindre antal grannar. Vid utveckling, etablering och förtätning av nya fritidsboenden finns risk att planförslagets intentioner orsakar konflikter mellan dagens och framtidens brukare.

Att bevara, nyttja, tillgängliggöra och utveckla de karaktärskapande och upplevelserika natur- och kulturmiljöer i skärgården i enlighet med planförslagets intentioner bedöms medföra positiva fördelar ur ett socialt perspektiv. Detta förstärker möjligheterna till sociala möten mellan människor vilket troligtvis kommer att verka positivt för invånarnas sociala samvaro och välbefinnande. Att öka tillgängligheten så att invånarna får en relation till sin närmiljö bidrar till en känsla av trygghet och säkerhet samt verkar identitetsskapande och därmed goda förutsättningar för en ökad känsla av stolthet över sin kommun hos invånarna. Kulturvärden skapar mötesplatser och ett dynamiskt arbete och aktiviteter för barn engagerar även föräldrar vilket bedöms kunna resultera i ökad social samhörighet.

En utveckling av båtliv och båtsportsaktiviteter skulle också kunna skapa mötestillfällen, speciellt om skärgårdstrafiken utvecklas i önskad riktning. Ett rörligt friluftsliv medför att människor kan mötas och nyttja skärgårdens natur- och kultur. Möjlighet att ha egen båt eller låna/hyra båt samt kunna nyttja skärgårdstrafiken medför att flera grupper av människor kan ha skärgården som mötesplats.

11 SLUTSATS

Miljökonsekvensbeskrivningen visar att förslaget till fördjupad översiktsplan i störst omfattning medför effekter och konsekvenser avseende aspekterna buller, luft, transporter och kommunikationer samt vatten, se tabell 4.

I nedanstående tabell ges en översiktlig beskrivning av planförslagets bedömda effekter på bland annat människors hälsa och miljö jämfört med nollalternativet. För att kunna värdera konsekvenserna av planförslaget och skapa en mer översiktlig helhetsbild har bedömningsgrunder med kriterier upprättats vilka beskrivs utförligt i avsnitt 6. Följande sammanfattande bedömning har tillämpats:

Positiv konsekvens
Ingen eller försumbar konsekvens
Liten eller obetydlig negativ konsekvens
Måttlig negativ konsekvens
Stor negativ konsekvens

Tabell 4. Sammanfattande miljökonsekvensbedömning.

Miljöaspekt	Alternativ	Konsekvensbedömning	
Riksintressen			
Kust och skärgård	Planförslag	Ingen eller försumbar konsekvens	Sammanfattningsvis bedöms intentionerna som finns i planförslaget medföra en neutral till positiv påverkan på riksintresset. Aktsamhet ska fortsatt tas för att inte bebyggelse och ökad exploatering ska försämra natur- och kulturvärden och därmed även friluftsvärden.
	Utförningsalternativ	Måttlig negativ konsekvens	Ökad exploateringen av skärgården kan leda till negativa konsekvenser för de värden som riksintresset för kust och skärgård vill skydda.
	Nollalternativ	Måttlig negativ konsekvens	Nollalternativet innebär en striktare förhållning till exploatering och skärgården löper mindre risk att ökad exploatering minskar de naturvärden som finns i dag. En förbättring och förstärkning av skötsel av öarna kan i nollalternativet utbli och därmed riskerar flera viktiga biologiska värden förknippade med hävd, eller skötsel att försämrans.
Naturvård	Planförslag	Liten eller obetydlig negativ konsekvens	Sammanfattningsvis kan planförslaget innebära liten negativ påverkan på områdets riksintresse för naturvärden. Genom ökad naturvård och en aktsam utökad bebyggelse kan dock planen ge även positiva effekter på riksintresset för naturvård.
	Utförningsalternativ	Måttlig negativ konsekvens	Stress i form av anläggningsarbeten, minskade orörda ytor, ökad muddring, anläggningsarbeten och förtätning i de viktiga hävdade områdena riskerar att uppkomma.
	Nollalternativ	Måttlig negativ konsekvens	Nollalternativet kan innebära minskade incitament att ta ett helhetsgrepp på öarnas naturvärden och förbättringsarbete kring betet kan då minska och en viktig förbättringspotential utblir då om inte planarbetet fortskrider.
Friluftsliv	Planförslag	Positiv konsekvens	Intentionen i planen är en försiktig förtätning och om denna inriktning följs bör inte friluftsvärdena försämrans nämnvärt, utan om ovan uppfylls kommer planen sammanfattningsvis innebära en positiv påverkan på området utifrån riksintresset för friluftsliv.

	Utformningsalternativ		Stor risk att besöksmålen förlorar i attraktionskraft om de blir för exploaterat och känslan av orörd natur och genuina upplevelser minskar. Om vikar och öar blir bebyggda och ersätts av småbåtshamnar kan ilandstigningsplatser för kanotister och vandrare på öar minska.
	Nollalternativ		Bedöms bli svårare att tillfullo stimulera behovet av friluftsliv ytterligare och erbjuda Oxelösundsborna och dess besökare tillräckligt goda möjligheter och inspiration för ökat friluftsliv utan antagande av den aktuella planen.
Yrkesfiske: Hav	Planförslag		Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser genom en utökad service för båtägare. I övrigt inkräktar inte planförslaget på riksintresset för hav.
	Utformningsalternativ		Försämrade reproduktionslokaler för yngel och därmed sämre förutsättningar för fiskets totala populationsutveckling.
	Nollalternativ		Sammantaget kan konstateras att i förhållande till nollalternativet innebär planförslagets införande med avseende på riksintresse för yrkesfisket i stort inga negativa konsekvenser.
Energi: Vindkraft	Planförslag		Planförslaget följer intentionerna i vindkraftsplanen och innebär varken försämring eller förbättring av denna.
	Utformningsalternativ		Exploateringen kommer främst ske i den kustnära skärgården medan de utpekade planområdena för vindkraft ligger i utsjön, således har den ökade exploateringen i ingen inverkan på riksintresset för energiproduktion.
	Nollalternativ		Ingen negativ inverkan på riksintresset för energiproduktion.
Sjöfart: Farleder	Planförslag		Ökad rörelse i skärgården kan annars få negativ betydelse för sjöfartstransporterna i området men planförslaget har inga intentioner att förtäta eller öka fokus i närheten av de utpekade godsfarlederna. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra ingen eller försumbar konsekvens för riksintresset för sjöfart.
	Utformningsalternativ		Exploatering kommer ske i områden som Bjurshalsen vilket kan inverka på sjöfarten. Rörelserna i skärgårdsområdet kommer öka i utformningsalternativet vilket kan medföra problem för de kommersiella båttransporterna.
	Nollalternativ		Ingen negativ inverkan på riksintresset för sjöfart..
Landskapsbild	Planförslag		I och med kommunens ställningstagande och målsättning för skärgården samt om det tas i beaktande av ovanstående hänsynspunkter så bedöms planförslaget ge inga eller försumbara konsekvenser.
	Utformningsalternativ		Alternativet kommer på grund av förtätning på ett betydande sätt att förändra och påverka landskapsbilden, särskilt i den inre skärgården.
	Nollalternativ		Nollalternativet innebär att karaktären av "orörd" skärgårdsnatur med bebyggelse av mindre storlek som anpassats till naturens topografi ska bevaras.
Friluftsliv och turism	Planförslag		Planförslaget vill förenkla för de som rör sig i skärgården med information om önskat beteende och ökade möjligheter för önskat beteende inom t.ex. båtlivet, avfallshantering m.m. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för friluftsliv och turism i planområdet.
	Utformningsalternativ		Stor risk att besöksmålen förlorar i attraktionskraft om de blir för exploaterade och känslan av orörd natur och genuina upplevelser minskar Trots ökade tillgängligheten i form av allmänna båtlinjer och ökad service vägs inte de negativa konsekvenserna upp.

	Nollalternativ		Bedöms bli svårare att tillfullo stimulera behovet av friluftsliv ytterligare och erbjuda Oxelösundsborna och dess besökare tillräckligt goda möjligheter och inspiration för ökat friluftsliv utan antagande av den aktuella planen.
Naturmiljö			
Ädellövsskog	Planförslag		Detta för att följa och arbeta i enlighet med Södermanlands skogsstrategi samt att bidra till det nationella miljö kvalitetsmålet <i>Levande skogar</i> . I övrigt bör öarna göras lättillgängliga för invånare och besökare i Oxelösunds kommun för att de ska kunna nyttja naturen för bl.a. rekreation och samspel mellan människa och den biologiska mångfalden. Planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för naturmiljön i form av målsättningen att bevara och skydda värdefull natur.
	Utformningsalternativ		Viss risk för negativ påverkan på ädellövsskogsbeståndet eftersom nuvarande markanvändning skulle förändras.
	Nollalternativ		I nollalternativet kommer ingen större förändring att ske vad gäller hantering eller bevarande av ädellövsskog i skärgården.
Djur- och växtskyddsområden	Planförslag		Sammanfattningsvis bedöms planförslaget och dess intentioner medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens för djurskyddsområden, då dessa redan har skyddsföreskrifter. Djurskyddsområden ligger till största del i den yttre skärgården vilket anses vara positivt ur djurperspektivet. Bedömningen skulle kunna vara mer positiv om kommunen utvecklar speciella hänsynsområden för specifikt bullrande och störande friluftaktiviteter.
	Utformningsalternativ		Utformningsalternativets intentioner och förslag bedöms varken ge positiva eller negativa effekter och inte heller konsekvenser för djurskyddsområdena då dessa är belägna främst i den yttre skärgården.
	Nollalternativ		Sammantaget bedöms nollalternativet kunna medföra liten negativ effekt på djur- och växtskyddsområden. I och med rörligt friluftsliv kan störningar uppkomma.
Natura 2000	Planförslag		Planförslaget bedöms inte ha någon, eller möjligtvis försumbar konsekvens för Natura 2000-områden, främst till följd av att Natura 2000-områden är skyddade enligt lag samt att det krävs miljökonsekvensbedömning och tillståndsprövning innan åtgärder får vidtas.
	Utformningsalternativ		Ingrepp i, eller i närheten av de södra delarna av Furö och Bjurhalsen skulle medföra negativa konsekvenser i bevarande av gammal kusttallskog, död ved och gamla träd eftersom utformningsalternativets aktiviteter med största sannolikhet innebär grävning, schaktning m.m. Explorering bör koncentreras till de norra/östra delarna, och således bedöms alternativet medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens.
	Nollalternativ		Eftersom Natura 2000-områdena är formellt skyddade med tillhörande bevarandeplaner så kommer dessa områden inte att påverkas nämnvärt vid nollalternativet.
Naturreservat	Planförslag		Som en del av planens mål om att bevara natur- och kulturmiljöer bör kommunen arbeta aktivt med att identifiera andra skyddsvärda områden i skärgården. Det bör påpekas och lyftas fram att även marin miljö kan utgöra naturreservat. Den senaste tiden har marina naturreservat lyfts fram som ett sätt att skydda allt fler sammanhängande områden i havet. Sammantaget bedöms planförslaget kunna få en positiv påverkan på aspekten naturreservat.
	Utformningsalternativ		Utformningsalternativet bedöms varken ha negativ eller positiv inverkan på naturreservat i skärgården eftersom alternativet främst inriktar sig på de fastlandsnära öarna Furö och Bjurhalsen samt Ålö

	Nollalternativ		Obebyggda markområden behålls oexploaterade i kommunal ägo. Effekterna och konsekvenserna blir således troligtvis oförändrade.
Strandskydd	Planförslag		För att uppfylla syftet med planen bör kommunen arbeta mer aktivt med både skydd och tillgänglighet till stränder, i synnerhet i de prioriterade områdena. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget inte medföra några specifika konsekvenser för aspekten strandskydd.
	Utformningsalternativ		Permanentbostäder och en utspridd exploatering innebär negativ påverkan för strandskyddet då det finns uppenbar risk att strandvolymerna minskar och det blir färre möjligheter för allmänheten att vistas i strandnära lägen. En ökad utspridd exploatering innebär med största sannolikhet även krav på fler båtbygggar vilket anses medföra negativa konsekvenser för vattenmiljön i jämförelse med centraliserade båtbygggar på avsedda platser. Sammantaget bedöms alternativet medföra stora negativa konsekvenser.
	Nollalternativ		Oexploaterade ständer ska bevaras. För bevarande av stränder och för att uppfylla strandskyddets syfte bedöms nollalternativet medföra positiva konsekvenser.
Kulturmiljö	Planförslag		Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön i planområdet. Denna bedömning görs utifrån planförslagets målsättning om bevarande av kulturvärden samt de riktlinjer som finns framtagna för att ta hänsyn av kulturmiljö i skärgården.
	Utformningsalternativ		Det bedöms vara olämpligt med exploatering och tillkommande av permanentbostäder i områden där det finns bra bevarad bebyggelsekultur med ett högt värde. Utformningsalternativet bedöms medföra måttliga negativa konsekvenser.
	Nollalternativ		I nollalternativet förekommer inga riktlinjer eller hänsynsregler för exploatering eller utformning av tillkommande bebyggelse i planområdet.
Båtliv	Planförslag		Sammanfattningsvis bedöms planförslagets mål och intentioner med utveckling av en aktiv båtutrustning ge en måttlig negativ konsekvens. Bedömningen skulle antagligen se annorlunda ut och vara mindre negativ om kommunen åtar sig att utveckla en policy, riktlinje eller vägledning för båtlivet i skärgården.
	Utformningsalternativ		För båtlivet kan utformningsalternativet innebära en förbättring då utökad service i form av mackar m.m. förbättras ytterligare
	Nollalternativ		Sammantaget innebär nollalternativet att satsningen på båtlivet uteblir och båttrafiken inte ökar i området.
Båtbottenvätt	Planförslag		Utifrån planförslagets underlag och riktlinjer bedöms det finns vissa förbättringsförslag som bör beaktas vid etablering av spolplatta och båt-bottenvätt. Vid upprättande av båt-bottenvätt med adekvat vattenuppsamling eller vattenrening bedöms det medföra positiva konsekvenser för brukare och för miljön.
	Utformningsalternativ		Trots nya båt-bottenvättar bedöms alternativet få liten negativ konsekvens då omfattningen av båtutrustning förväntas öka till en grad att tvättarnas positiva effekter totalt sett uteblir i förhållande till nuläget.
	Nollalternativ		I dagsläget saknas båt-bottenvätt i området och möjligheterna är få för båtägare att minimera nyttjandet av skadliga båt-bottenfärger
Bränsle	Planförslag		En omplacering och utveckling av bränslestation bedöms medföra positiva effekter då omplaceringen skulle innebära ett tillståndsförfarande med försiktighetsmått alternativt villkor förenade med tillståndet som skulle ge bättre och säkrare hantering av bränslen. Vid en nyetablering eller omlokalisering finns även möjlighet att utreda potential av andra

			mer miljövänliga bränslen. Sammanfattningsvis medför planförslaget positiva konsekvenser.
	Utformningsalternativ		Ökad båtutrustning ökar efterfrågan på bränsle kan öka chanserna för att hållbara bränslealternativ kan erbjudas. Det finns dock risk att i detta alternativ att båtutrustningen utökar så pass mycket att miljövinningar i form av att några väljer hållbara alternativ uteblir då antalet ökat så pass mycket att miljövinningen uteblir.
	Nollalternativ		En bränslestation finns etablerad i området och dess placering kommer i nollalternativet att kvarstå. Det innebär att ingen ny miljöpåverkan på nya områden kommer att ske.
Avfall och latrin	Planförslag		Sammanfattningsvis medför planförslagets intentioner till positiva konsekvenser då det skapas infrastruktur för att på ett bättre sätt uppfylla miljöriktig tömning av toalettavfall. Att på ett miljöriktigt sätt omhänderta toalettavfall från fritidsbåtar kommer att medföra positiva konsekvenser för Östersjön som under en längre tid har haft problem med övergödning.
	Utformningsalternativ		Åtgärderna i utformningsalternativet bedöms medföra positiva konsekvenser ur miljöperspektiv.
	Nollalternativ		Nollalternativet bedöms inte medföra några negativa konsekvenser.
Fritidsboende			
Bebyggelse och boende	Planförslag		Om planförslagets intentioner med tillhörande riktlinjer och ställningstaganden genomförs samt om bebyggelse utvecklingen sker på ett kontrollerat och proportionerligt sätt så bedöms inte planförslaget orsaka några konsekvenser.
	Utformningsalternativ		Utformningsalternativet har inga specifika riktlinjer för vilka delar av öarna ska lämnas som orörda eller var det inte finner sig lämpligt att exploatera eller förtäta. I utformningsalternativet framgår heller inte några riktlinjer eller vägledning för utformning av tillkommande byggnader. Sammantaget bedöms utformningsalternativet medföra en liten negativ konsekvens.
	Nollalternativ		Nollalternativet värnar om bevarande och medger endast viss exploatering genom detaljplanering
Teknisk försörjning			
Avfall	Planförslag		Planförslagets intentioner och riktlinjer medför positiva konsekvenser. Bedömningen görs med beaktande av att avfallsinsamlingsinfrastruktur och information förbättras för brukare av skärgården.
	Utformningsalternativ		Sammantaget bedöms utformningsalternativet bidra med förstärkt infrastruktur i frågan och därmed sammantaget positiva konsekvenser.
	Nollalternativ		Sammantaget bedöms nollalternativet inte innebära någon negativ konsekvens på planområdet.
Avlopp	Planförslag		Sammantaget kan planen om detta arbete inleds ge positiv inverkan då både gamla och nya enskilda avlopps får god funktion. Inleds inte detta arbete bedöms planen innebära liten eller obetydlig negativ påverkan då det finns risk för att ny beviljad bebyggelse inte upprättar fullgod avfallsrening.
	Utformningsalternativ		Vid en utökad exploatering av området i utformningsalternativet kommer även VA-nätet och gemensamhetslösningar förstärkas och byggas ut. Detta ger positiva konsekvenser för området.

	Nollalternativ		Sammanfattningsvis innebär nollalternativet visserligen färre nya avlopp men också uteblivna positiva konsekvenser i form av mer ambitiös uppstyrning av befintliga avlopp vilket ändå är flest till antalet. Således bedöms nollalternativet medföra liten negativ konsekvens.
El & Energi	Planförslag		Även om planförslaget medför fler brukare genom förtätning eller exploatering bedöms det medföra ingen, eller försumbar konsekvens. Bedömningen görs med beaktande av planförslagets intentioner om att uppmuntra miljövänlig produktion av el- och energi.
	Utformningsalternativ		Ökade anläggningsarbeten med tillhörande underhåll som ofta är i vatten kommer öka påverkan på bottenar och dess naturvärden.
	Nollalternativ		Nollalternativet bedöms inte ge några negativa konsekvenser.
Dricksvatten	Planförslag		Sammantaget bedöms planförslaget innebära måttlig negativ konsekvens. Bedömningen görs med bakgrund av att exploatering, förtätning och utökning av turism skulle innebära ett ökat behov av dricksvatten. Att borra flera brunnar innebär ökade risker för saltvatteninträning. I det fall kommunen skulle ta ställning till, eller ge vägledning om gemensamhetslösningar skulle bedömningen troligtvis vara mildare.
	Utformningsalternativ		VA-nätet byggs ut. Detta ger positiva konsekvenser för området då ny och befintlig bebyggelse kan anslutas till det kommunala nätet även för dricksvatten. De ökade anläggningsarbetena kommer dock påverka bottenförhållandena i området. Samtidigt kan problem fortfarande uppstå vid nya byggnationer utanför VA-nätet där problem med salinträning m.m. kan komma att öka. Sammantaget bedöms alternativet medföra liten eller obetydlig negativ påverkan ur dricksvattenperspektiv
	Nollalternativ		Sammanfattningsvis innebär nollalternativet inga negativa konsekvenser ur dricksvattenperspektiv.
Risker och säkerhet			
Klimatförändringar	Planförslag		Eftersom planförslaget eftersträvar en aktiv turism är det viktigt att kunna skapa förutsättningar för detta, inte minst genom att utveckla hållbara system för bortledning av nederbörd vid exempelvis vandringsstigar, värdefulla kulturbestånd och liknande, inte minst då utredningar visar på ökning av volym för korttidsnederbörd. Med beaktande av tillgängligt underlag och de riktlinjer som finns bedöms planförslaget medföra liten eller obetydlig negativ konsekvens.
	Utformningsalternativ		Även om permanenta bostäder med största sannolikhet innebär fler och tätare båttransporter, samt ökad energiåtgång för elektricitet, värme och kyla, bedöms inte dessa ha någon större effekt varken lokalt, regionalt eller globalt vad gäller utsläpp av växthusgaser och klimatförändringar.
	Nollalternativ		Ett framtida scenario där nollalternativet gäller bedöms varken ge positiva eller negativa konsekvenser ur klimatförändringsavseende.
Havsnivåer och översvämningar	Planförslag		Vissa preventiva åtgärder behöver bli utförda i nutid medan andra kan utföras vid ett senare tillfälle då bättre kunskap finns om klimatets påverkan. Med beaktande av tillgängliga försiktighetsprinciper och generella riktlinjer för klimatanpassning vid fysisk planering samt andel potentiellt tillkommande bebyggelse, bedöms planförslaget innebära ingen, eller försumbar konsekvens.
	Utformningsalternativ		Vid tillkommande av bebyggelse i form av permanentbostäder bedöms det vara av ännu större viktigt att identifiera lämpliga områden för bebyggelse, ur havsnivå- och översvämningssperspektiv. Permanentbostäder innebär automatiskt en mer omfattande utbyggnad av teknisk infrastruktur i form av dricksvatten, el, värme, internet m.m.

	Nollalternativ		I nollalternativet förväntas inga större förändringar ske i skärgården vilket innebär att exploatering, utbyggnad och turism även i fortsättningen kommer att förbli begränsad.
Skred och erosion	Planförslag		Eftersom utredningar visar att det inte förekommer särskilda riskområden i Oxelösunds kommun samt att tilltänkt exploatering är begränsad är bedömningen att planförslaget inte medför några konsekvenser.
	Utformningsalternativ		Med rådande underlag bedöms en bebyggelse med permanentbostäder kunna utgöra en liten eller obetydlig negativ konsekvens.
	Nollalternativ		I nollalternativet kan handla om tillkomst av både fritidsboende respektive permanentboende. Med rådande underlag bedöms en bebyggelse med permanentbostäder kunna utgöra en liten eller obetydlig negativ konsekvens.
Miljöfarlig verksamhet	Planförslag		Miljöfarlig verksamhet kan vara av olika karaktär, bl.a. hantering av bränsle och andra kemiska produkter. Ett exempel på detta är bränslestationer som kan komma att etableras som ett led i utvecklingen av båtliv och bortsportsaktiviteter. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.
	Utformningsalternativ		I utformningsalternativet utpekas inga specifika ytor för etablering av miljöfarlig verksamhet. I utformningsalternativet kommer troligtvis behovet av bränsle till motorbåtar att öka vilket förutsätter etablering av fler bränslestationer. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.
	Nollalternativ		Nollalternativet har en intention om att bevara och hålla skärgården orörd. En bedömning av miljökonsekvenser från eventuell miljöfarlig verksamhet får således prövas i varje enskilt fall.
Buller	Planförslag		Planförslaget bedöms medföra måttlig negativ konsekvens ur bullersynpunkt. Bedömningen hade troligtvis varit mildare om planförslaget hade identifierat vilka områden där en ökad båttrafik anses som ogynnsam och icke lämplig. Även rekommendationer om låg fart och undvikande av vissa vattenlekar i specifika områden hade gett en mindre negativ bedömning.
	Utformningsalternativ		Med största sannolikhet ökade och mer kontinuerliga båttransporter över året.
	Nollalternativ		Det framgår inte om båttransporter och andra båtaktiviteter ska utvecklas i någon riktning. Nollalternativet bedöms medföra liten, eller obetydlig konsekvens ur bullersynpunkt.
Farligt gods	Planförslag		Planförslaget bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.
	Utformningsalternativ		Utformningsalternativet bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.
	Nollalternativ		Nollalternativet bedöms inte ha någon inverkan på hantering, transporter eller volymer av farligt gods.
Beredskap	Planförslag		Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra liten negativ konsekvens ur beredskapssynpunkt. Att analysera planförslagets konsekvenser ur beredskapssynpunkt, samt att behandla nödvändiga åtgärder för en säker och trygg miljö skulle med all sannolikhet bidra till en mildare bedömning.
	Utformningsalternativ		Den potentiella etableringen av permanentbostäder bedöms vara i så liten omfattning att det inte bedöms medföra några specifika konsekvenser ur beredskapssynpunkt.

	Nollalternativ		Troligtvis görs inga större satsningar på turism eller fritidsboenden vilket också dämpar besöksantalet till skärgården. Sammanfattningsvis bedöms inte nollalternativet innebära någon förändring ur beredskapssynpunkt.
Miljö kvalitetsnormer: Luftkvalitet	Planförslag		Omfattningen av tillkommande luftföroreningar bedöms vara försumbar i förhållande till de utsläpp som sker på fastlandet till följd av transportrörelser och industriprocesser.
	Utformningsalternativ		
	Nollalternativ		
Miljö kvalitetsnormer: Vattenkvalitet	Planförslag		Sammantaget bedöms att planförslaget kan komma att bidra till ökad övergödning genom att fler människor och mer rörelse i skärgården kommer att bidra till ökad belastning på enskilda avlopp. Planens omfattning bedöms på ett betydande sätt medföra måttlig negativ konsekvens i syfte att uppnå god ekologisk status 2027.
	Utformningsalternativ		
	Nollalternativ		

Sammanfattningsvis bedöms det föreslagna planförslaget ge upphov till miljökonsekvenser som med vidtagna rekommenderade skyddsåtgärder bedöms som acceptabla. Planförslaget bedöms i sin helhet kunna leda till en utveckling som bidrar till arbetet med att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen. Planförslaget och dess intentioner bedöms avslutningsvis ta hänsyn till och stimulera både ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter och därmed leda till en hållbar utveckling av skärgården i Oxelösunds kommun.

12 MEDVERKANDE

12.1 KONSULT

Miljökonsekvensbeskrivningen har utarbetats av Adnan Jahic, Anna Thore, Herman Appelgren, Joakim Andersen och har granskats av Jan-Ove Ragnarsson, alla WSP Environmental. Uppdragsansvarig har varit Adnan Jahic.

12.2 TJÄNSTEMÄN

Den fördjupade översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivningen har utarbetats i samverkan med Lina Lindström och Moa Öhman, planarkitekter på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, Oxelösunds kommun.

13 REFERENSER

- Boverket, *Fördjupningar av och tillägg till översiktsplan*, (2016-09-23) [Digital].
<http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/processen-for-oversiktsplanering/for-djupningar-och-tillagg/>
- Linnea Natur & Ekologi, *Inventering av stränder Oxelösunds kommun*, 2014.
- Länsstyrelserna, *Klimatanpassning i fysisk planering – Vägledning från länsstyrelserna*, 2012.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Bevarandeplan för Natura 2000-område Furön Oxelösunds kommun*, Dnr: 511-11348-2004.
- Länsstyrelsen Södermanlands län, *Bevarandeplan för Natura 2000-område Hävringe-Källskären, Oxelösunds kommun*, Dnr: 511-11072-2004.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Krisberedskap*, (2016-01-04) [Digital]
<http://www.lansstyrelsen.se/Sodermanland/Sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/Pages/default.aspx>
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Fågels- och sälskydd*, [Digital].
<http://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/annan-skyddad-natur/fagel-salskydd-webbversion-d-lan-2006.pdf>
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Når vi miljömålen? - En bedömning för Södermanlands län 2015*.
- Länsstyrelsen Södermanlands län, *Rapport 2012:6: Riskbild Södermanland; Översiktlig regional klimat- och sårbarhetsanalys – naturolyckor*, 2012.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, *Riskbild 2: skyfall, lokala avrinningsförhållanden och extrema havsvattenstånd*, 2013.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Naturolyckor; När inträffar skred och ras?* (2007-01-04) [Digital]
<https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Skred-ras-och-slamstrommar/Nar-intraffar-skred-och-ras/>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Naturolyckor; förebyggande åtgärder* (2007-01-04) [Digital]
<https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Naturolyckor/Skred-ras-och-slamstrommar/Forebyggande-atgarder/>
- Norling, I., *Hälsa och fritid. Studier i 10 kommuner av samspelet mellan hälsoläge, livsstil och ekonomiska faktorer*, CEFOS, Göteborgs Universitet, 1996.
- Oxelösunds kommun, *Bygg varsamt: Rekommendationer för bebyggelse utanför detaljplanerade områden i Oxelösunds kommun*, 2002-12-11.
- Oxelösunds kommun, *Handlingsplan för en säkrare och tryggare kommun 2016-2018* (2015-12-16). [Digital]
http://www.oxelosund.se/fileadmin/user_upload/Oxelosund_filer/dokument/Handlingsprogram_foer_en_saekrare_och_tryggare_kommun_2016-2020.pdf
- Oxelösunds kommun, *Naturvårdsplan för Oxelösunds kommun*, 2012.
- Oxelösunds kommun *Översiktsplan för Oxelösunds kommun*, (2016-09-23) [Digital].
<http://www.oxelosund.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplan/>
- Sveriges Geotekniska Institut, *Förutsättningar för stranderosion; Havskust*, [Digital]
<http://www.swedgeo.se/globalassets/kartor/erosionskartor/erosionskartor-havskusten/oxelosund.pdf>

Sörmlandskustens räddningstjänst, *Oxelösunds kommuns arbete med risk- och sårbarhetsanalyser*, 2012-01-09.

Sörmlandskustens räddningstjänst 2012, dnr ROS 13/12, samt *Risikanalys inför arbetet med ett nytt handlingsprogram för en säker och trygg kommun*, 2015-02-09.

Wallentinus, Hans-Georg, *MKB Perspektiv på miljökonsekvensbeskrivningar*, 2007

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi erbjuder tjänster för hållbar samhällsutveckling inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Bredd och mångfald kännetecknar våra medarbetare, kompetensområden, kunder och typer av uppdrag. Tillsammans har vi 34 000 medarbetare på över 500 kontor i 40 länder. I Sverige har vi omkring 3 500 medarbetare.

WSP Sverige AB

Arenavägen 7
121 88 Stockholm-Globen
Tel: +46 10 7225000
<http://www.wspgroup.se>

